

Lupp 2024

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken

Falu kommun

ENKÄTFABRIKEN

 Falu
kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	6
A. Bakgrundsfrågor	8
B. Fritid	13
C. Skola	32
D. Politik och samhälle	49
E. Trygghet	68
F. Hälsa	81
G. Arbete	101
H. Framtid	106
Referenslista	115

↑
Innehållet i rapporten
är färgkodat!

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning för kommunernas arbete i alla förvaltningar och områden. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. I Sverige beslutade riksdagen år 2014 om en ny ungdomspolitik. Sveriges ungdomspolitiska mål är att alla ungdomar (mellan 13 och 25 år) ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Alla beslut som tas och insatser som genomförs rörande unga ska utgå från dessa mål. I det ungdomspolitiska handlingsprogrammet togs även tre prioriterade områden fram: ungdomars inflytande, egen försörjning och psykisk hälsa. En viss modifiering har gjorts sedan dess, och de nuvarande prioriterade områdena är: ungas etablering i arbets- och samhällslivet, ungas makt och delaktighet samt ungas fritid, organisering och välmående.

Vi rekommenderar att man läser hela rapporten för att få en mer heltäckande bild av ungdomarnas livsvillkor i Falu kommun. Några sammanfattade reflektioner presenteras dock här.

Fritiden i Falu kommun

Majoriteten av ungdomarna i Falu kommun är nöjda med sin fritid. 94 % av killarna både i högstadiet och i gymnasiet svarar att de är nöjda med fritiden. Motsvarande andel bland tjejerna är 84-91 %. Unga i Falu kommun är ungefär lika nöjda med fritiden som Dalarnas regionsnitt, och över tid har andelen nöjda killar ökat något. Tjejer i gymnasiet är minst nöjda med sin fritid och anser även i högst grad att det finns ganska eller väldigt lite att göra på fritiden. Unga i Falu kommun tycker dock totalt sett att det finns väldigt eller ganska mycket att göra i högre grad än regionsnittet.

När det kommer till vilka aktiviteter som unga sysselsätter sig med minst en gång i veckan ser vi att en hög andel av både killarna och tjejerna i Falu kommun, 74-79 %, tränar/idrottar minst en gång i veckan. 55-56 % är även ute i naturen varje vecka. Det syns också vissa könsskillnader när det kommer till ungas fritidsvanor. 85 % av killarna anger att de spelar online-, tv- eller dataspel minst en gång i veckan. Motsvarande andel bland tjejerna är 42 %. Tjejer svarar att de håller på med foto, film, tecknar/målar samt spelar teater, dansar eller lyssnar på ljudböcker/poddar i större utsträckning än killar.

I den regionspecifika frågan gällande kollektivtrafiken i Dalarna anser ungdomarna i Falu kommun i högst grad att kollektivtrafiken passar dem gällande att ta sig till skolan och vänner. Ungdomarna i Falu kommun är mer nöjda med kollektivtrafiken än regionsnittet.

Inflytande i skolan och kommunen

Ungdomar i Falu kommun vill vara med och bestämma om olika saker i skolan i hög utsträckning. På högstadiet vill 41-81 % vara med och bestämma om olika saker i skolan. Motsvarande andel på gymnasiet är 37-86 %. Högstadiekillarerna upplever att de får vara med och bestämma om olika saker i högre grad än högstadietjejerna. I gymnasiet vill tjejer vara med och bestämma i högre utsträckning än killar, medan killarna i flera

fall upplever att de får vara med och bestämma i högre grad än tjejer. I en jämförelse med regionsnittet upplever sig ungdomarna i Falu kommun få vara med och påverka i olika skolfrågor i lägre grad.

Gällande inflytande i frågor som rör kommunen vill tjejer i gymnasiet vara med och påverka i högre grad än övriga grupper. 34 % av gymnasietjejerna vill vara med och påverka, jämfört med 25-28 % bland övriga. Över tid har andelen som vill vara med och påverka i kommunen minskat. Andelen som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter att påverka är på en liknande nivå som år 2021. Totalt 15 % av tjejerna och 20 % av killarna ser positivt på möjligheterna att påverka i kommunen.

Trygghet och utsatthet

När det kommer till utsatthet för mobbning ser vi att högstadietjejerna utsatts i högst grad. 34 % av högstadietjejerna anger att de blivit utsatta för mobbning, trakasserier eller utfrysning enstaka gånger eller under en längre period under de senaste sex månaderna. Motsvarande andel bland högstadiekillarerna är 14 %. Bland gymnasieungdomarna har totalt 20 % utsatts. Killar och tjejer i gymnasiet har utsatts i ungefär samma utsträckning. Andelen som utsatts är på liknande nivåer som regionsnittet, dock något högre för gymnasiet. När det kommer till orättvis behandling har tjejer, både i högstadiet och gymnasiet, utsatts i högre grad än killar.

Gällande brott och otrygga situationer framgår det att killar har utsatts för stöld i högre grad än tjejer. Det framgår också att gymnasiekillarerna har utsatts för hot på sociala medier eller online i högre grad än övriga unga. Tjejer svarar i högre grad än killar att de blivit utsatta för sexuellt våld/utnyttjande.

Tryggheten på fysiska platser i Falu kommun är väldigt hög, och på liknande nivåer som regionsnittet. När det kommer till kollektivtrafiken känner sig tjejer i Falu kommun trygga i lägre grad än killar. Andelen som känner sig trygga i kollektivtrafiken har dock ökat något sedan år 2021, både bland tjejer och killar.

Ungas hälsa

I avsnittet "Hälsa" framgår det att majoriteten av ungdomarna i Falu kommun mår bra. Det finns dock stora könsskillnader. 77-84 % av killarna skattar sin hälsa som mycket eller ganska bra. Motsvarande andel bland tjejerna är totalt 52 %, vilket är en minskning jämfört med år 2021. Tjejer är även de som skattar sin hälsa som mycket eller ganska dålig i högst utsträckning. Unga i Falu kommun mår ungefär lika bra som regionsnittet.

Tjejer i Falu kommun upplever även samtliga psykiska och somatiska besvär i högre grad än killar. Stress är det besvär som är mest förekommande både bland tjejer och killar. 53-65 % av tjejerna och 23-28 % av killarna svarar att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Andelen unga i Falu kommun som har de olika besvären regelbundet är i de flesta fall på en liknande nivå som regionsnittet.

I årets Lupp ställdes även en fråga om vad ungdomarna själva tror att deras psykiska och somatiska besvär beror på. Skolarbete är det som störst andel uppger vara anledningen till besvären. 58-70 % av tjejerna och 36-40 % av killarna svarar att de tror deras besvär beror på skolarbete.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2024 genomförts i Falu kommun på högstadiet samt på gymnasiet. Undersökningen genomfördes under hösten 2024 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunen och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Falu kommun.

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Meningen är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13-16 år, gymnasiet 16-19 år och unga vuxna 19-25 år. Nytt för år 2023 är att MUCF även erbjuder en anpassad Lupp för elever med särskilda behov.

Svarsfrekvens

Totalt har 409 elever av 669 på högstadiet svarat på undersökningen. Svarsfrekvensen på högstadiet är således 61 %. På gymnasiet har 533 elever svarat på enkäten, utav totalt 811 elever. Detta ger en svarsfrekvens om 66 %.

I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet ofta på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka.

Grundskolorna i Falu kommun som deltog var: Bjursåsskolan, Britsarvsskolan, Hälsingårdsskolan, Montessori, Svärjös skolan, Friskolan Mosaik och Internationella Engelska skolan Falun. Gymnasieskolorna som deltog i Falu kommun var: Kristinegymnasiet, Lugnetgymnasiet, Falu frigymnasium, Praktiska gymnasiet och Musikkonservatoriet.

Bortfallsanalys

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det har rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder samt kön. Jämförelser, inte bara för kön utan även med avseende

på andra faktorer, möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna. Observera att nedbrytningar endast redovisas om minst 10 personer har svarat i den aktuella gruppen.

Rapporten innehåller även fördjupad analys i form av sambandsanalyser. Vad som är viktigt att tänka på är att en sambandsanalys inte säger något om orsaksförhållandet, det vill säga att vi kan inte se vad som orsakar vad. Denna form av analys visar endast hur variabler eller frågor samvarierar.

I enkäten finns en fråga om respondenternas könsidentitet. Utöver alternativen kille och tjej fanns även alternativet "annan könsidentitet". Att vi endast redovisar skillnader mellan de som identifierar sig som killar eller tjejer beror på att de som svarat "annan könsidentitet" är väldigt få till antalet.

Jämförelser med Dalarnas regionsnitt för Lupp 2024

I den löpande texten samt i tabeller berörs även jämförelser med regionsnittet i Dalarna för Lupp 2024. Snittet i Dalarna innefattar totalresultatet för de kommuner i region Dalarna som deltog i Lupp år 2024. Syftet med jämförelsen är att kunna se kommunens resultat i förhållande till övriga kommuner i regionen. I rapporten tas snittet i Dalarna upp i utvalda frågor där det bedöms vara relevant att jämföra resultatet.

Läsanvisningar

Rapporten är indelad tematiskt i de områden som finns i Lupp-enkäten: A. Bakgrundsfrågor, B. Fritid, C. Skola, D. Politik och samhälle E. Trygghet, F. Hälsa, G. Arbeta och H. Framtid.

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön.

Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.

A. Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj.

Som det framgår av bilden nedan är tjejer överrepresenterade bland de som svarat på Lupp-enkäten. 58 % är tjejer och 41 % killar. En liten andel om 2 % svarar att de har en annan könsidentitet.

Totalt 17 % svarar att de har en långvarig nedsatt funktion eller sjukdom.

I tabell A5 på nästa sida framgår det att 88 % av ungdomarna som svarat själva är födda i Sverige.

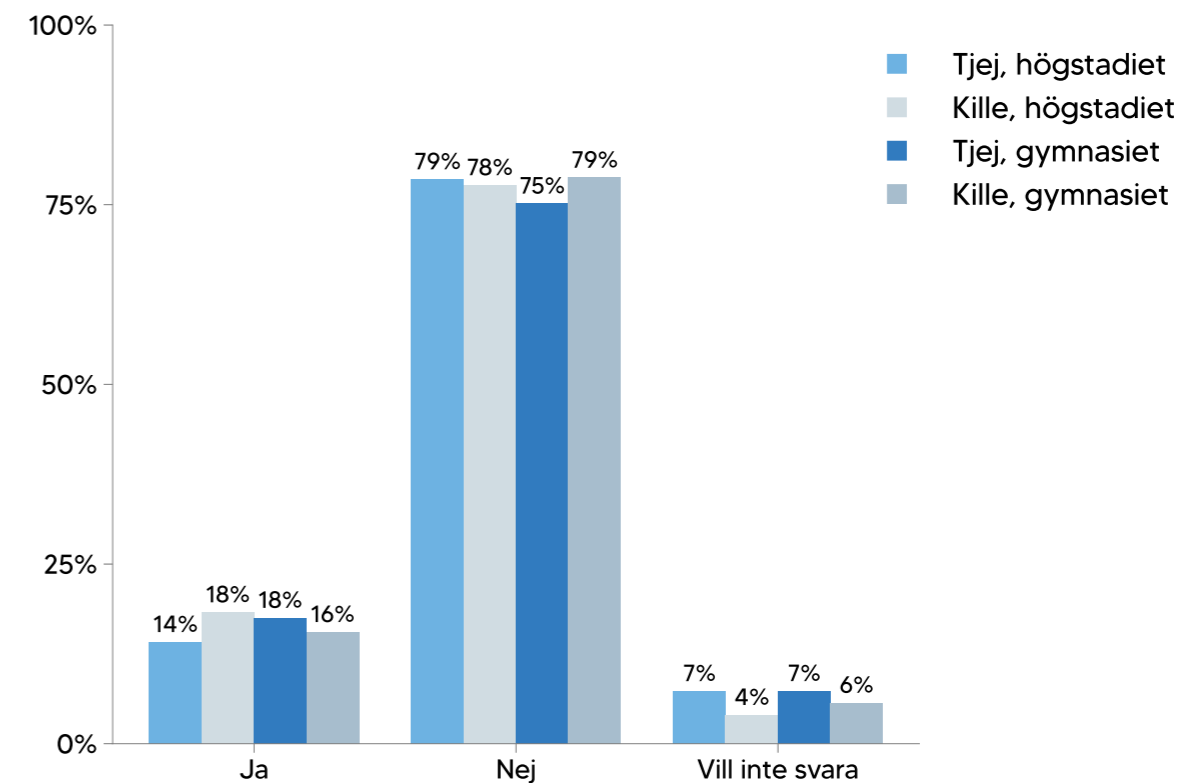
Om de svarande:

17% totalt har en långvarig nedsatt funktion eller sjukdom

58% tjejer
41% killar
2% annan könstillhörighet

79% Heterosexuella
5% Homosexuella
2% Bisexuella/pansexuella
13% Övrigt/annat/
vill ej svara

A4. Har du någon funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom som innebär svårigheter i vardagen? Svårigheterna ska inte bero på tillfällig sjukdom eller skada.

A5. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	88%	1%	3%	9%
Förälder a	81%	2%	5%	12%
Förälder b	78%	2%	6%	15%

A5a. Om du inte är född i Sverige hur länge har du bott i Sverige?

	Procent
10 år eller längre	56%
4-9 år	35%
0-3 år	9%

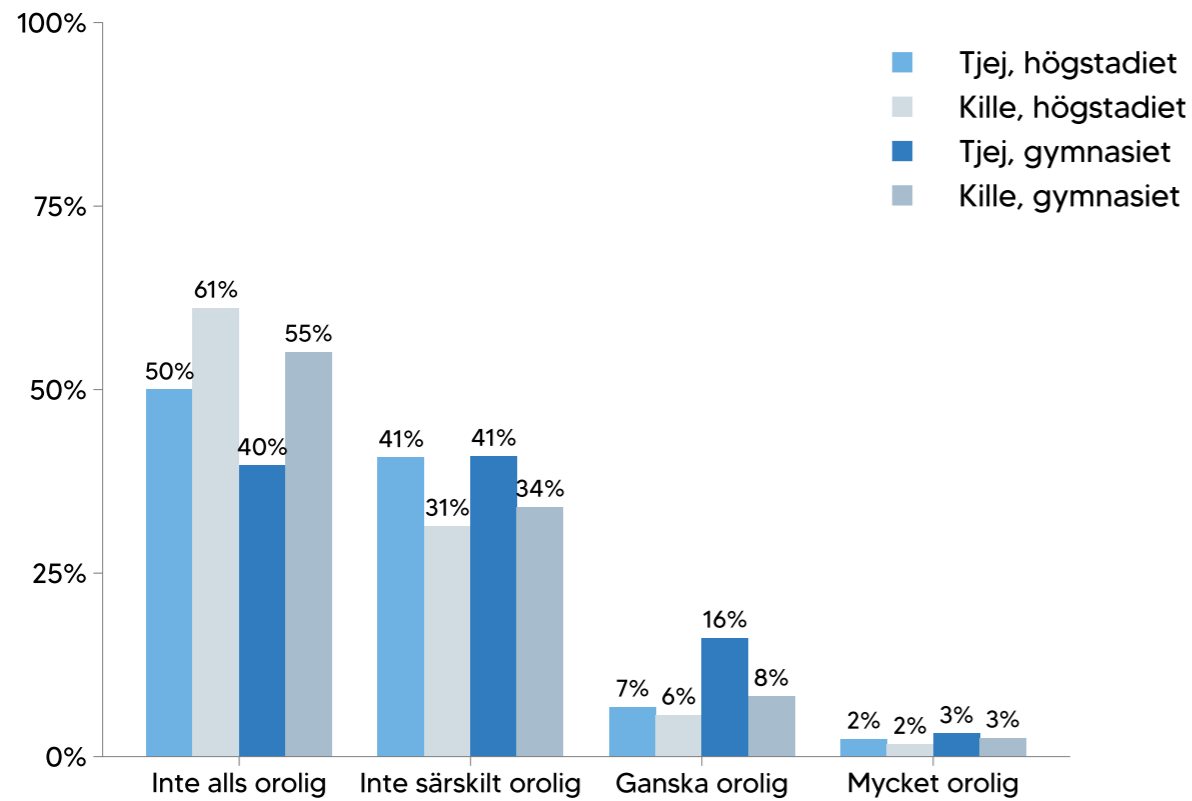
A6. Vad gör din förälder eller dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder a	Förälder b
Arbetar	92%	84%
Studerar	2%	3%
Föräldraledig	1%	1%
Arbetslös	1%	3%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	1%	3%
Ålderspensionär	1%	1%
Annat	1%	2%
Vet inte	2%	3%

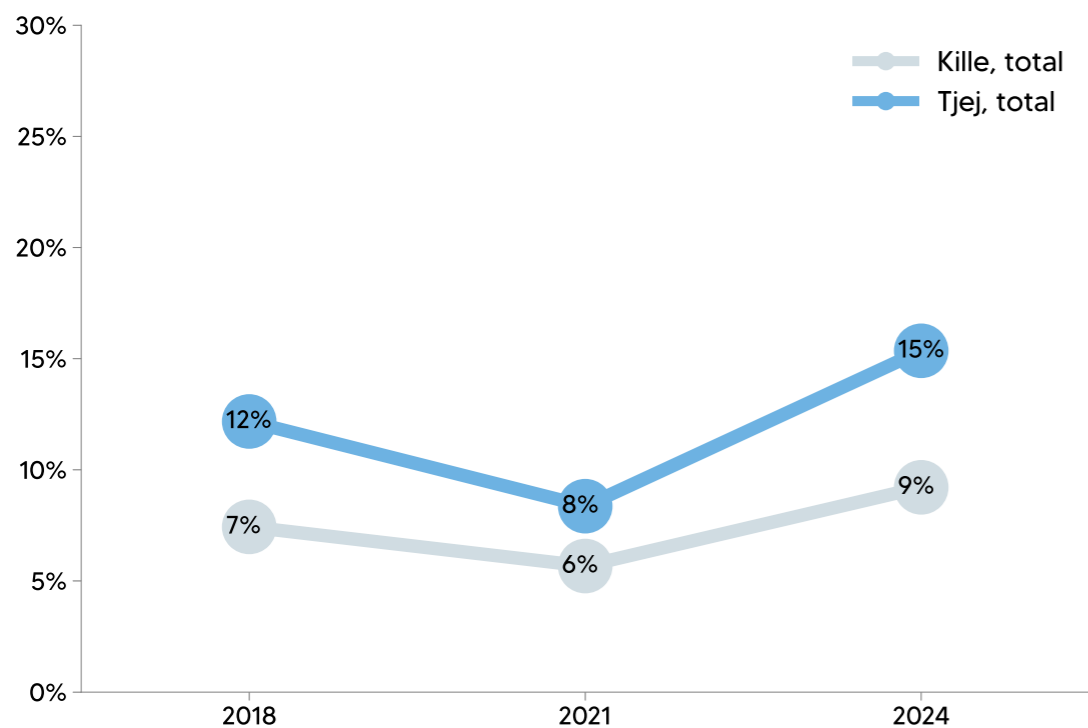
Ekonomi

En majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A7. Det är dock mellan 8-19 % som svarar att de är ganska eller mycket oroliga för sina föräldrars ekonomi. Tjejer svarar att de är oroliga i högre grad än killar. Andelen som oroar sig har dock ökat både bland tjejer och killar jämfört med år 2021.

A7. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

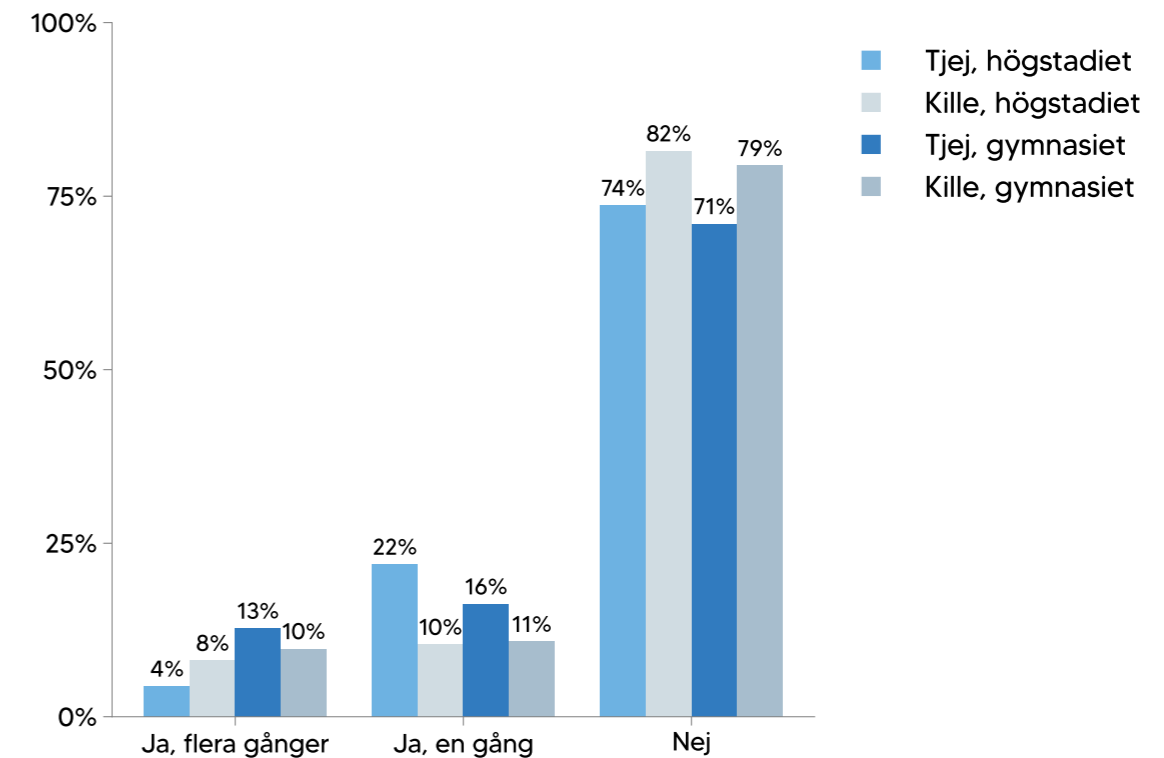

A7b. Andel som svarat att de är "mycket" eller "ganska" oroliga: jämförelse över tid

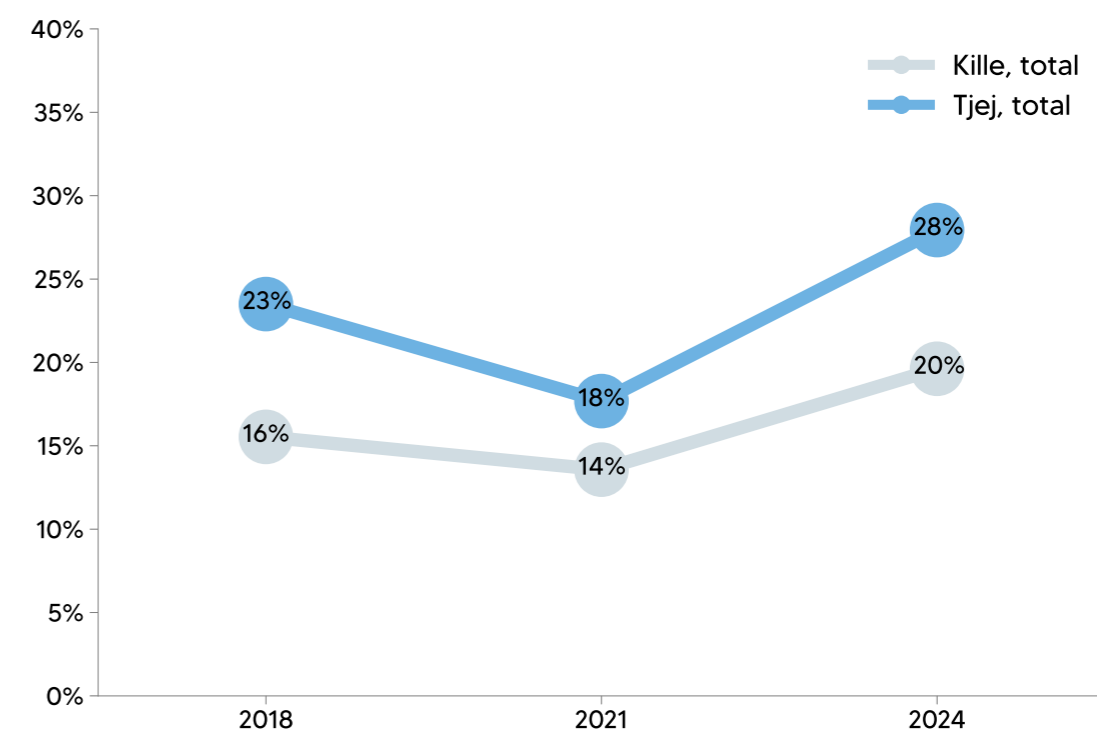

18-29 % svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra i deras ålder gör eller köper, för att familjen inte haft råd. Andelen killar och tjejer som uppger att detta hänt flera gånger eller en gång har ökat sedan år 2021.

A8. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

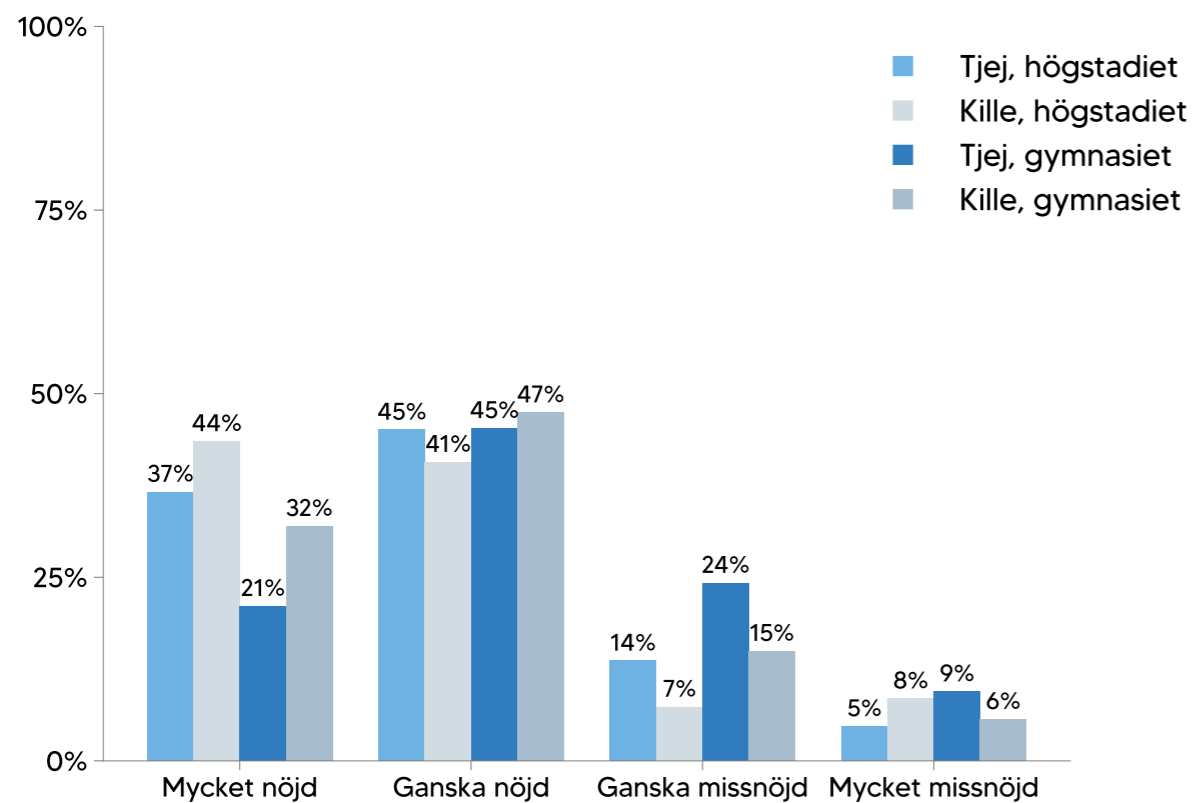

A8b. Andel som svarat "Ja, flera gånger" eller "Ja, en gång": jämförelse över tid

Det ställdes även en fråga om hur nöjda ungdomarna är med sina pengar. Majoriteten svarar att de är mycket eller ganska nöjda. 15-33 % svarar dock att de är mycket eller ganska missnöjda. Gymnasietjejjerna är minst nöjda med sina pengar, och högstadiekillarna är mest nöjda.

A9. Hur nöjd är du med dina pengar?

B. Fritid

Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar. Kommunens eller samhällets ansvar när det kommer till ungas fritid handlar bland annat om att erbjuda ett utbud med olika möjligheter för olika åldrar och intresseinriktningar. Det handlar också om att bevaka tillgängligheten samt se till att ingen utestängs från en stimulerande och meningsfull fritid.

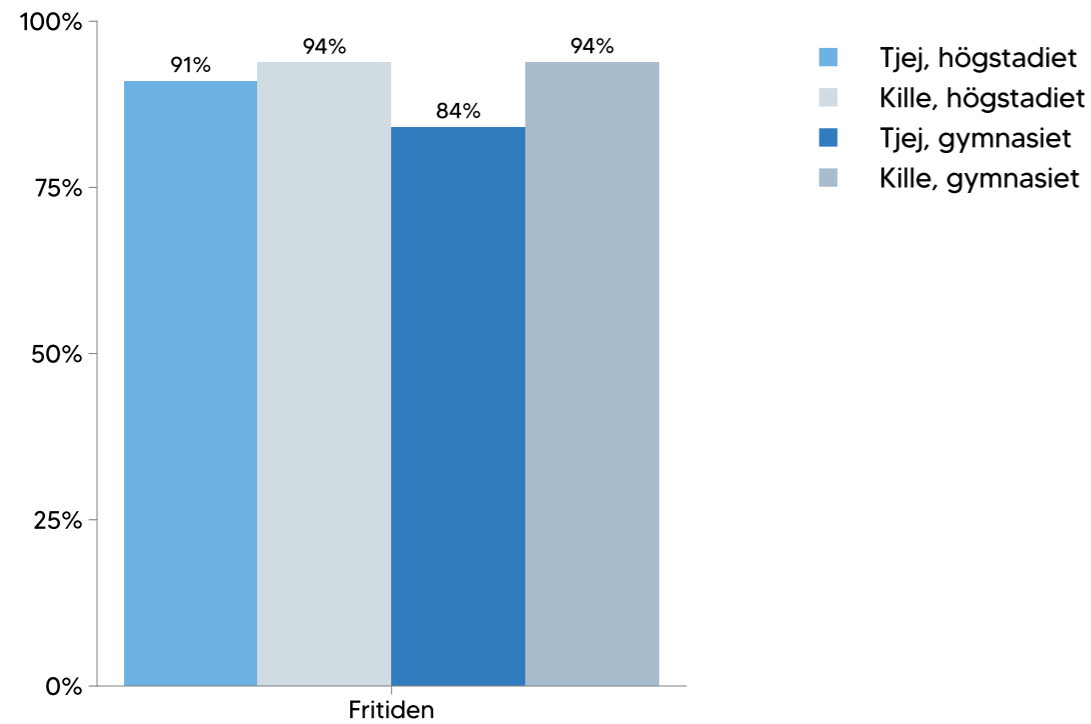
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd konstaterar i en rapport att rörelse, glädje och att vara del av ett socialt sammanhang även är viktiga aspekter för vårt välmående.¹ Forskning och tidigare studier visar dock att det finns tydliga skillnader mellan olika grupper av ungas fritidsvanor, och att vissa grupper i lägre grad än andra deltar i olika typer av fritidsaktiviteter. Bland annat framgår det i en studie från MUCF att tjejer med utländsk bakgrund, unga som har en funktionsnedsättning och unga som bor i områden med socioekonomiska utmaningar i lägre grad än andra ungdomar tar del av idrott inom föreningsverksamhet. I samma studie framgår att dessa grupper i högre grad än andra upplever olika hinder för att ta del av olika typer av fritidsaktiviteter.² En annan studie från MUCF visar även att unga hbtqi-personer i högre grad än andra unga upplever olika hinder för att ta del av fritidsaktiviteter, exempelvis för att de inte känner sig välkomna eller att de inte passar in.³

1 Forte 2023: Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa
 2 MUCF 2023: Ung idag: En fördjupad bild av ungas fritid
 3 MUCF 2022: Unga hbtqi-personers levnadsvillkor

Nöjdhet med fritiden

I diagram B0 nedan redovisas andelen nöjda med sin fritid i Falu kommun. Killar är nöjdare än tjejer, framför allt på gymnasiet. Jämför man med regionsnittet i Dalarna är ungdomarna i Falu kommun ungefär lika nöjda

B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid? Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

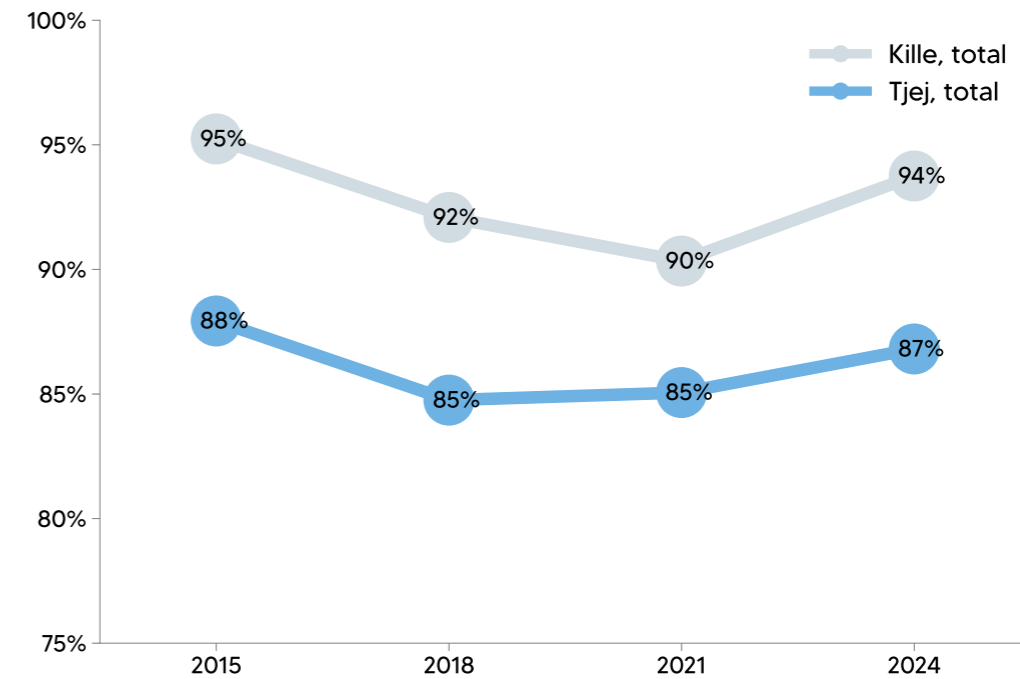

B0a. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
92%	89%	88%	86%

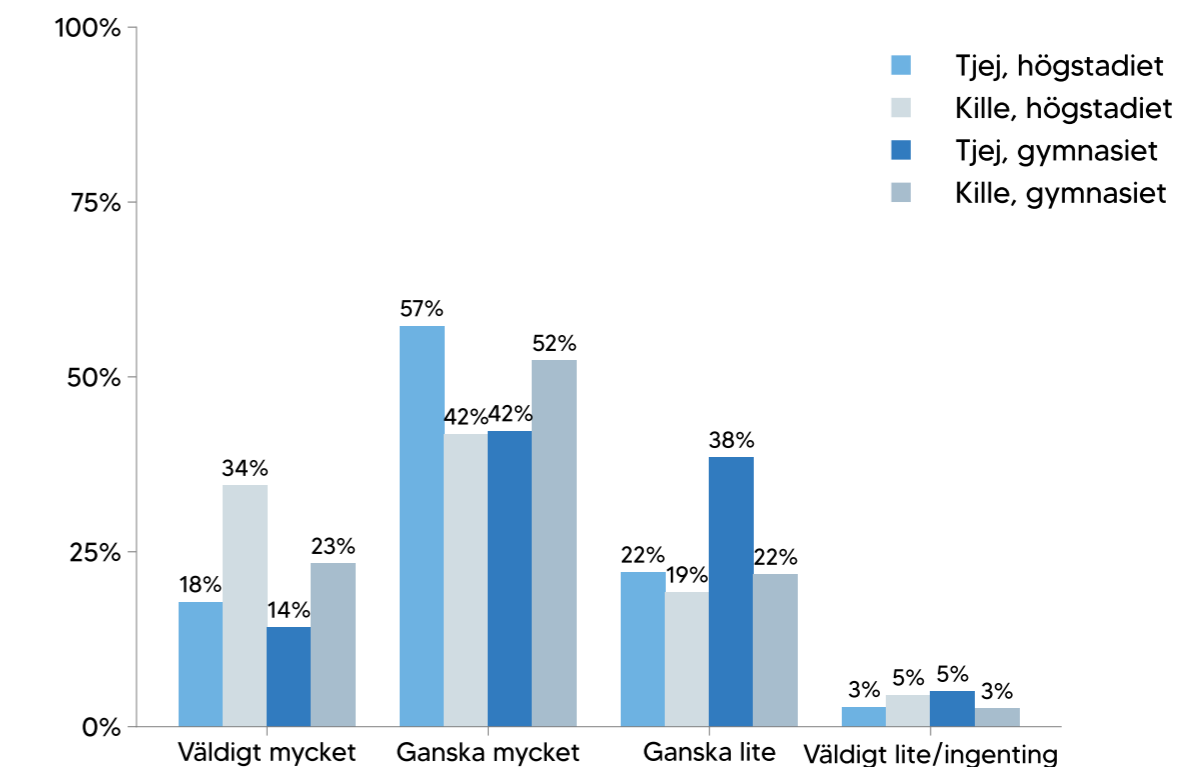
I diagram B0b nedan kan vi se att andelen nöjda med fritiden har ökat något bland killar sedan år 2021, men är på ungefär samma nivå bland tjejer.

B0b. Andel nöjda med sin fritid: jämförelse över tid

När det handlar om utbudet av fritidsaktiviteter i kommunen eller hur mycket det finns att göra så framkommer i diagram B1 att gymnasieungdomarna är mindre nöjda än högstadieungdomarna. Gymnasietjejerna är minst nöjda. Högstadietjejerna och högstadiekillarna svarar i liknande utsträckning att det finns väldigt eller ganska mycket att göra, men högstadiekillarna svarar i högst utsträckning att det finns väldigt mycket att göra.

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

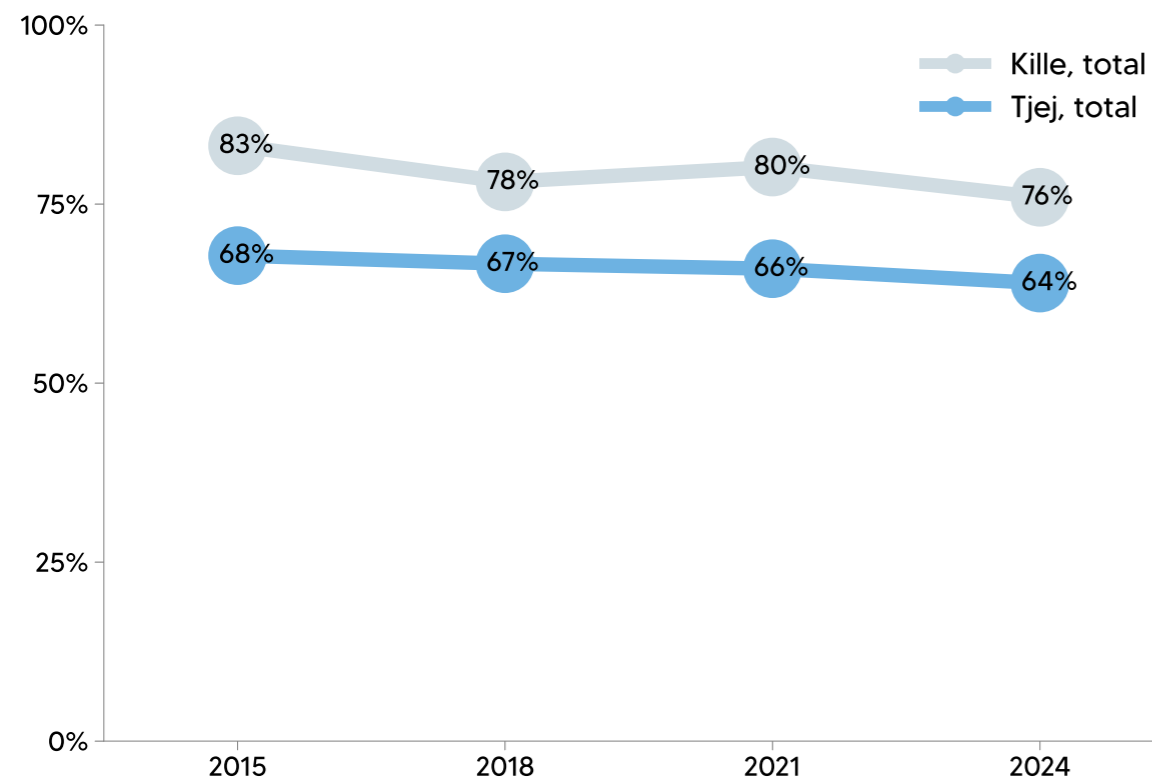
Totalt 75 % av högstadieungdomarna i Falu kommun svarar att det finns ganska eller väldigt mycket att göra, vilket är något högre än regionsnittet för Dalarna. Även gymnasieungdomarna i Falu kommun är något mer nöjda med utbudet än regionsnittet. 64 % av gymnasieungdomarna i Falu kommun är nöjda med utbudet, jämfört med 57 % i regionen.

Över tid har andelen unga som är nöjda med fritiden minskat något bland killar, medan tjejer är ungefär lika nöjda som tidigare.

B1a. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
75%	68%	64%	57%

B1b. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Jämförelse över tid

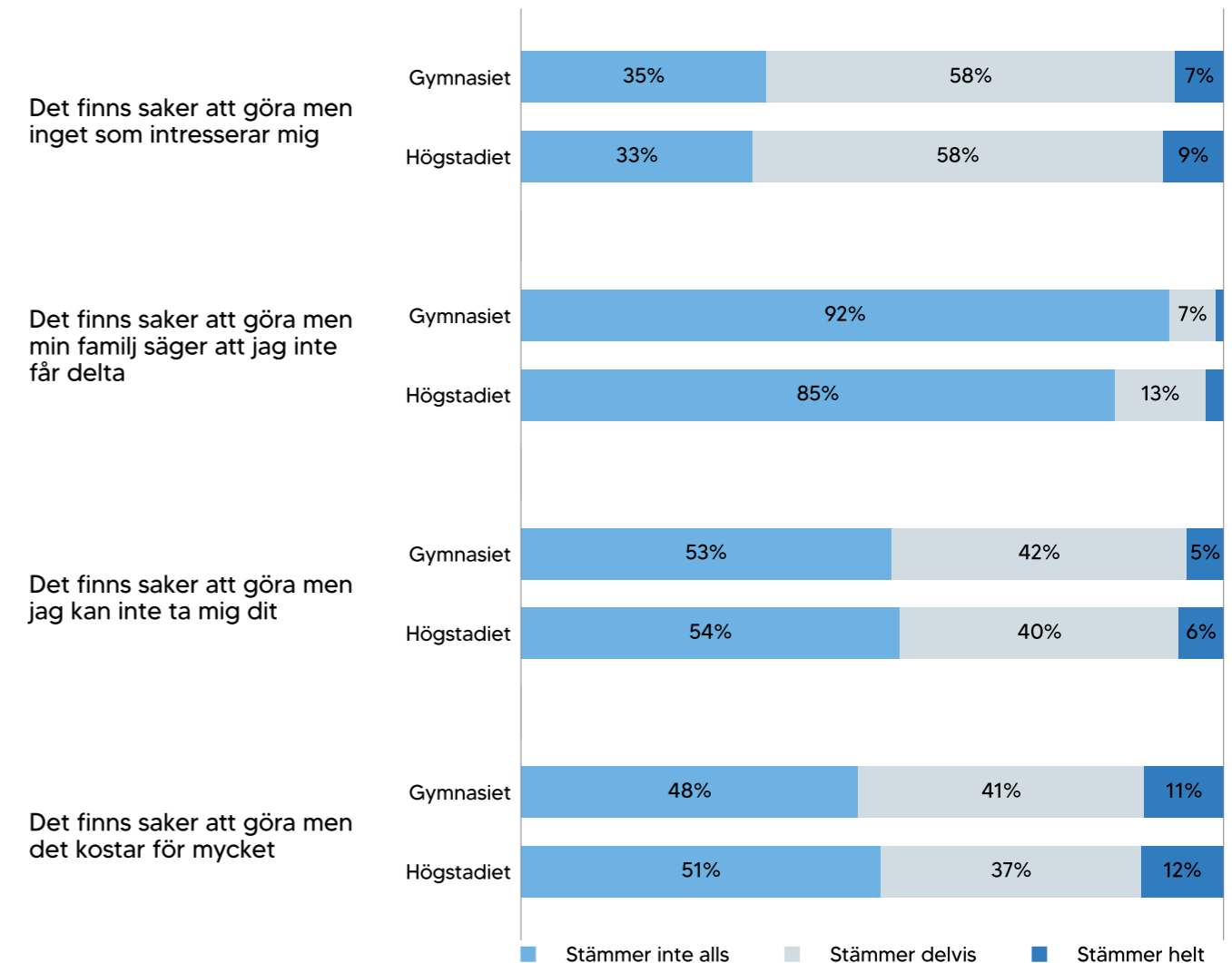

Orsaker till att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick även svara på en fråga om orsaker att avstå från fritidsaktiviteter. Störst andel, både i högstadiet och gymnasiet, svarar att det stämmer helt eller delvis att de saker som finns att göra inte intresserar dem.

Jämfört med regionsnittet i Dalarna upplever ungdomarna i Falu kommun olika hinder som gör att de inte kan delta i fritidsaktiviteter i liknande grad.

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

B2a. Andel som svarat "Stämmer delvis" eller "Stämmer helt": Jämförelse med Dalarna 2024

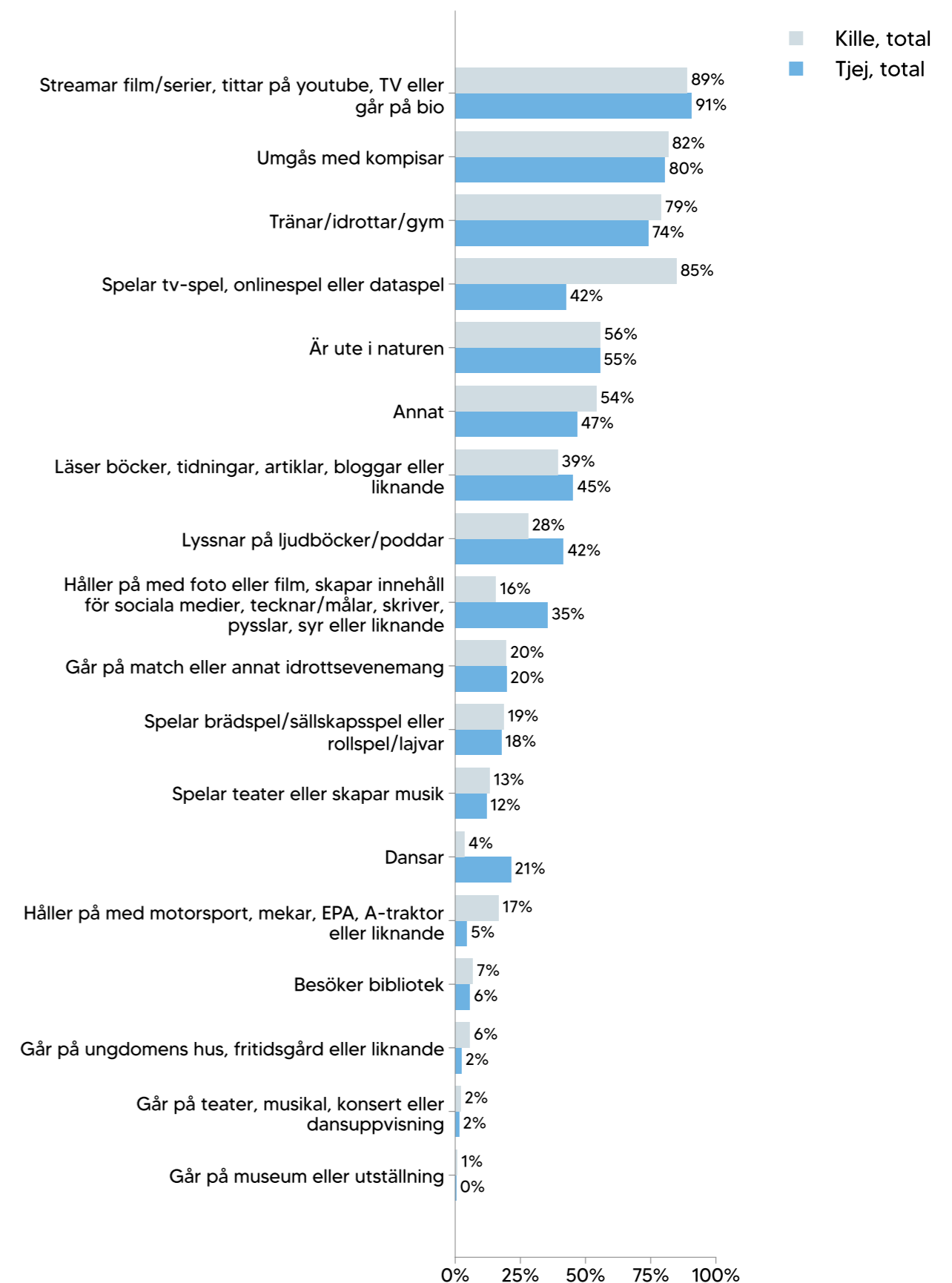
	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Det finns saker att göra men inget som intresserar mig	33%	33%	35%	33%
Det finns saker att göra men min familj säger att jag inte får delta	85%	84%	92%	92%
Det finns saker att göra men jag kan inte ta mig dit	54%	55%	53%	55%
Det finns saker att göra men det kostar för mycket	51%	54%	48%	48%

Vad ungdomarna gör och hur ofta

I diagram B3 på följande sida redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet (minst en gång i veckan) sysselsätter sig med. Vad som framgår är att det är vanligt bland både killar och tjejer att streama film/serier, titta på youtube, TV eller gå på bio samt att umgås med kompisar. Det framgår också att en hög andel av både killarna och tjejerna, 74-79 %, brukar träna, idrotta eller gymna minst en gång i veckan. Över hälften, 55-56 %, brukar även vara ute i naturen.

Det finns också vissa könsskillnader när det kommer till vad unga gör på fritiden. Vad gäller tv-spel, onlinespel eller dataspel svarar 86 % av killarna att de spelar minst en gång i veckan. Motsvarande siffra för tjejerna är 42 %. Tjejerna svarar däremot i högre grad än killarna att de håller på med foto, film, skapar innehåll till sociala medier, tecknar/målar, skriver, pysslar, syr och liknande. Tjejer brukar även dansa och lyssna på ljudböcker/poddar i högre grad än killar.

B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

Resultatet i Falu kommun gällande vad ungdomarna gör minst en gång i veckan är i många fall likt snittet för Dalarna. Vissa saker skiljer sig dock. Högstadiungdomarna i Falu kommun uppger till exempel att de brukar träna/idrotta/gymma i högre grad än regionsnittet. I gymnasiet är skillnaderna fler. Det är mer vanligt bland gymnasieungdomarna i Falu kommun att dansa, hålla på med foto eller film och liknande, att läsa och lyssna på ljudböcker och poddar. Däremot är det mindre vanligt att hålla på med motorsport, EPA och liknande jämfört med regionsnittet.

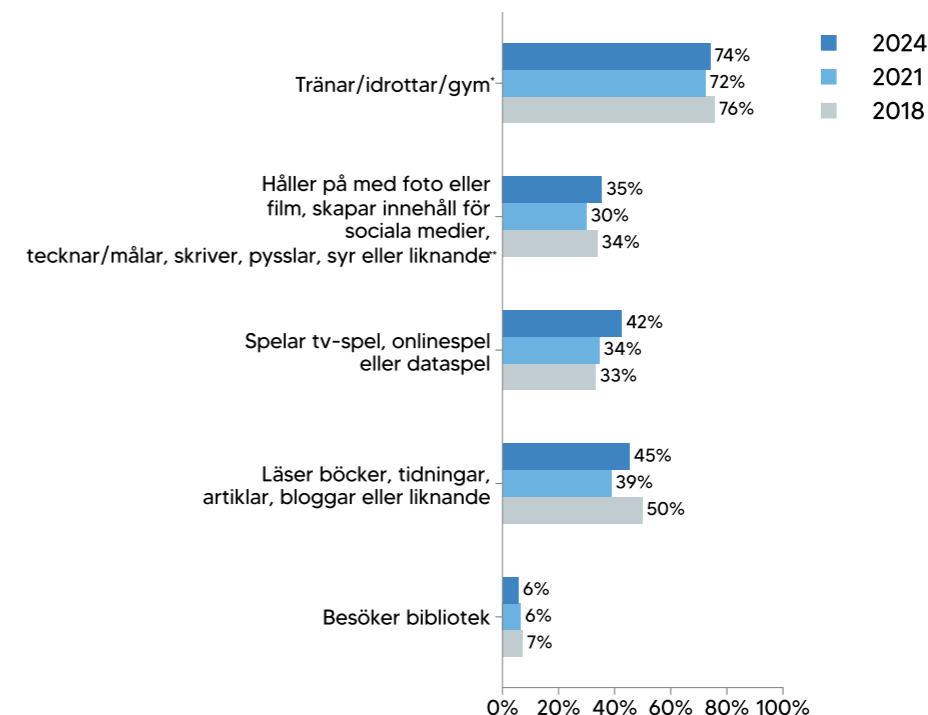
B3a. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan, jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Tränar/idrottar/gymmar	82%	75%	72%	70%
Dansar	11%	11%	17%	10%
Spelar teater eller skapar musik	13%	10%	13%	11%
Håller på med foto eller film, skapar innehåll för sociala medier, tecknar/målar, skriver, pysslar, syr eller liknande	27%	26%	28%	22%
Spelar tv-spel, onlinespel eller dataspel	70%	72%	53%	56%
Spelar brädspel/sällskapsspel eller rollspel/lajvar	21%	20%	16%	18%
Streamar film/serier, tittar på youtube, TV eller går på bio	90%	89%	90%	91%
Läser böcker, tidningar, artiklar, bloggar eller liknande	39%	36%	45%	36%
Lyssnar på ljudböcker/poddar	30%	24%	40%	29%
Besöker bibliotek	6%	5%	6%	5%
Går på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	5%	14%	3%	4%
Går på teater, musikal, konsert eller dansupvisning	1%	1%	2%	1%
Går på museum eller utställning	1%	1%	1%	1%
Går på match eller annat idrottsevenemang	24%	28%	16%	20%
Håller på med motorsport, mekar, EPA, A-traktor eller liknande	10%	17%	10%	20%
Är ute i naturen	63%	61%	50%	52%
Umgås med kompisar	81%	80%	81%	81%
Annat	56%	53%	45%	46%

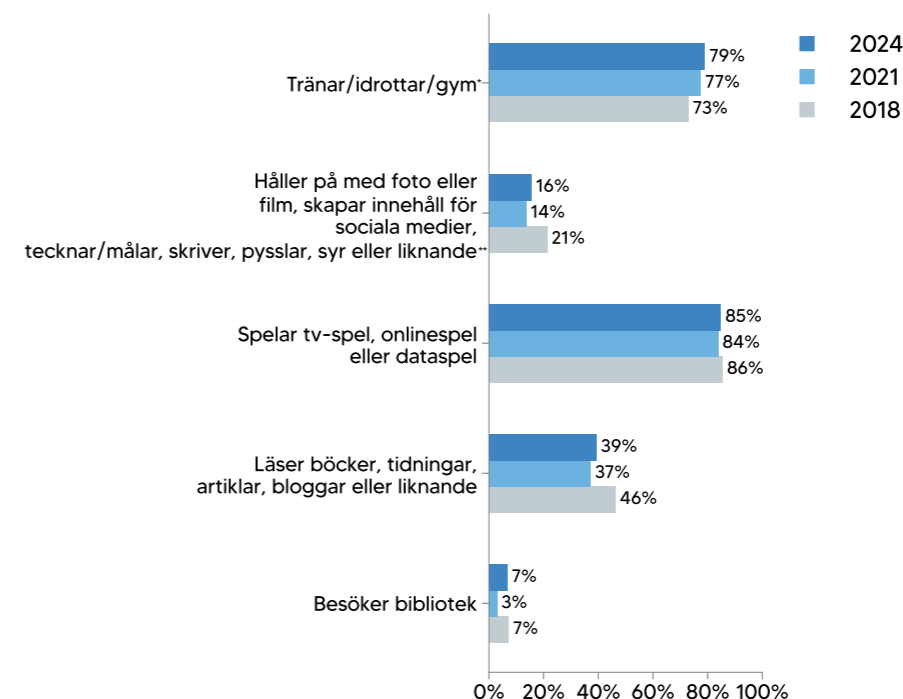
Över tid kan vi se att andelen tjejer som spelar tv-spel, onlinespel eller dataspel har ökat. Andelen som läser är också något högre än år 2021, men lägre än år 2018.

Bland killar uppger än högre andel än år 2021 att de brukar besöka bibliotek. I övrigt är killarnas fritidsaktiviteter på liknande nivåer som år 2021.

B3b. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan: Jämförelse över tid, tjej

B3c. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan: Jämförelse över tid, kille

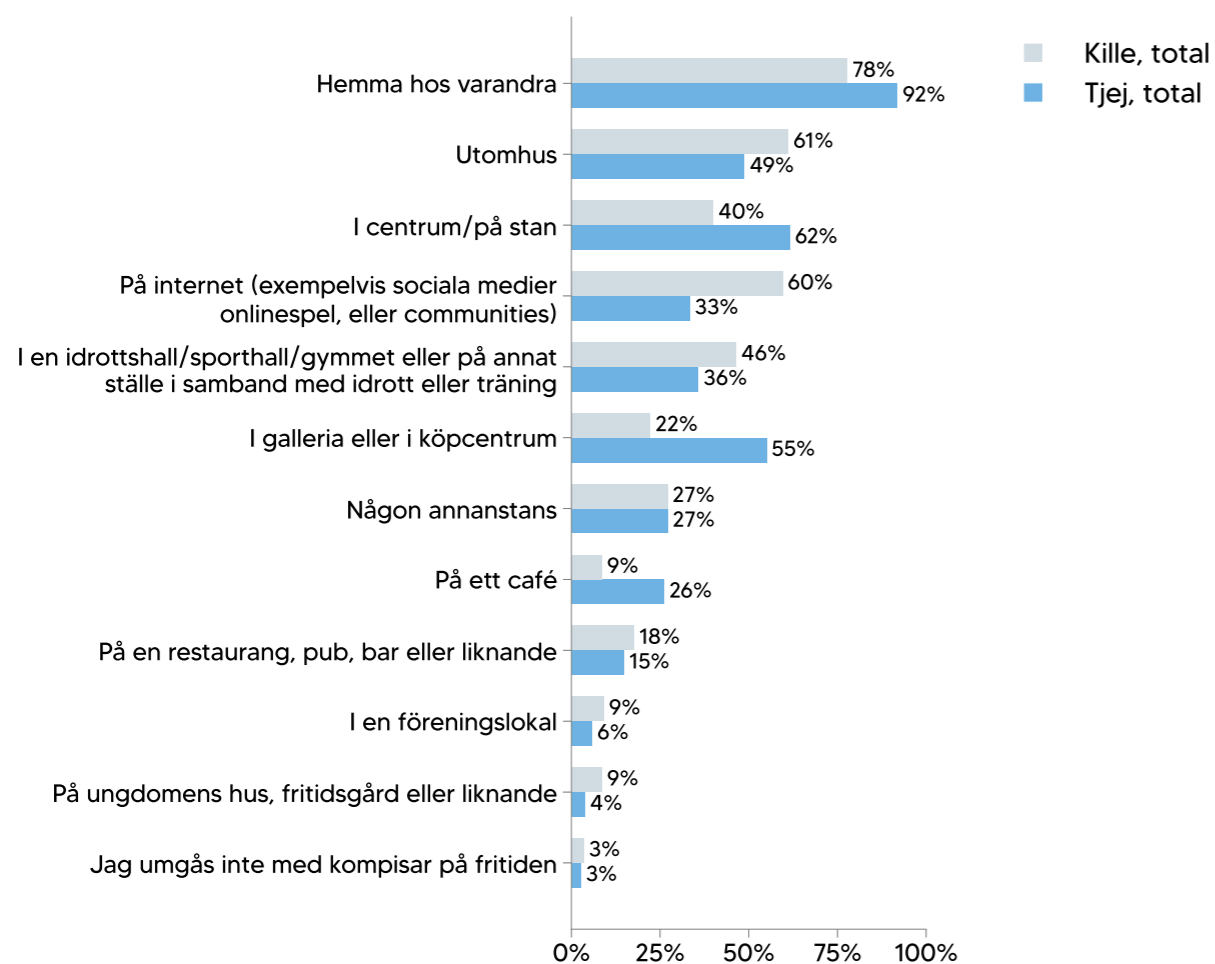
*Före 2022 löd formuleringen "Tränar/idrottar".

**Före 2022 löd formuleringen "Håller på med foto, film, tecknar, målar, skriver, pysslar, syr eller liknande".

Var ungdomarna brukar umgås på fritiden

När det kommer till var ungdomarna brukar träffa sina kompisar på fritiden är det vanligast att träffas hemma hos varandra. En väldigt hög andel av tjejerna, 92 %, svarar att de brukar träffa sina kompisar hemma hos varandra. Bland killar är motsvarande andel lägre, 78 %. Tjejer svarar även i högre grad än killar att de brukar träffas i galleria/köpcentrum, på ett café eller i centrum/på stan. Killarna svarar däremot i högre grad än tjejerna att de brukar träffas utomhus, i samband med idrott och på internet/sociala medier.

B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

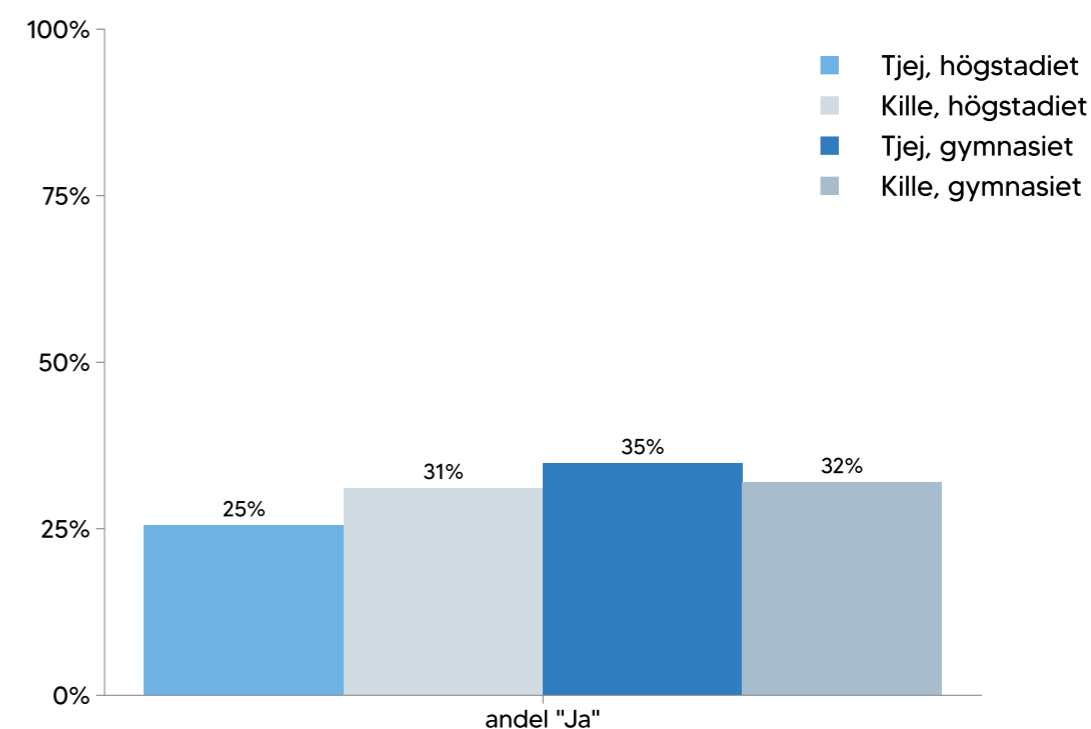

Saknas fritidsaktiviteter?

Ungdomarna svarade på en fråga om det saknas fritidsaktiviteter där de bor. Tjejer i högstadiet tycker att det saknas aktiviteter i lägst grad, medan övriga ungdomar saknar aktiviteter i liknande utsträckning.

Jämfört med regionsnittet saknar ungdomarna i Falu kommun aktiviteter i något lägre grad.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

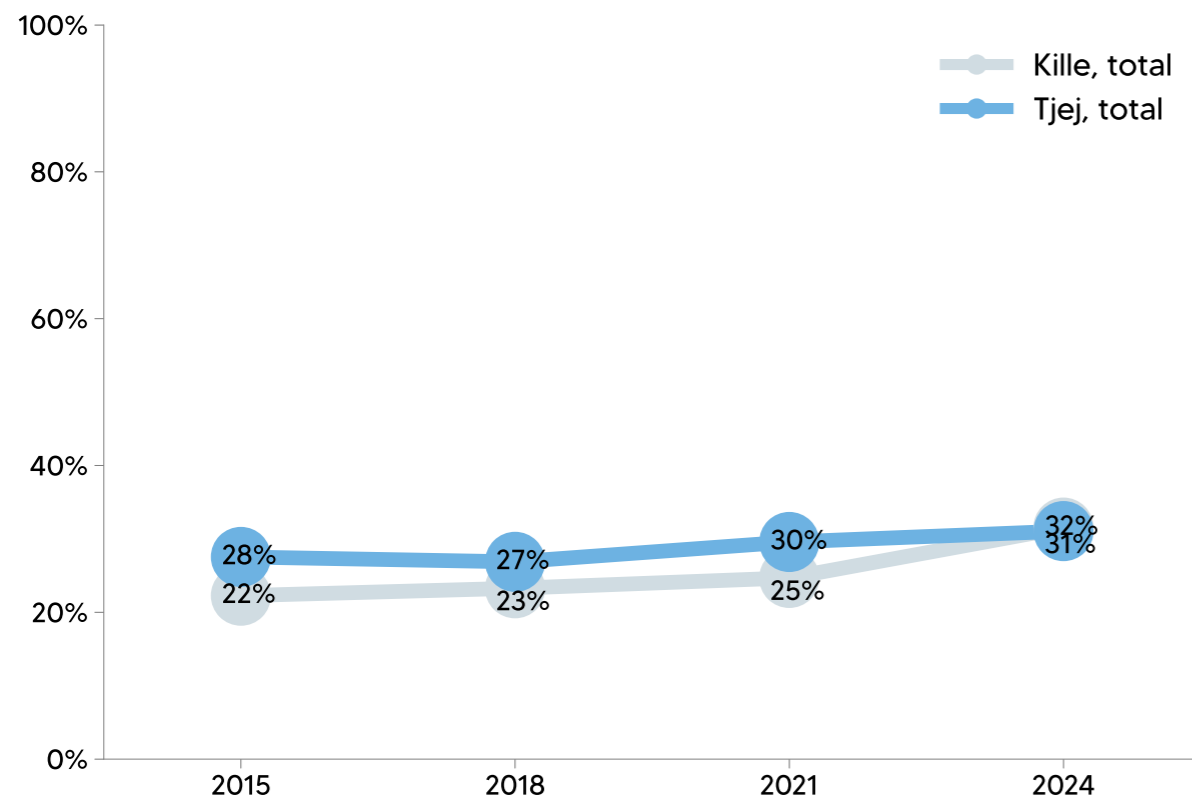

B5a. Andel som saknar fritidsaktiviteter: jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
28%	36%	34%	42%

Andelen killar som saknar fritidsaktiviteter har ökat något sedan år 2021, medan tjejernas resultat är på ungefär samma nivå som år 2021.

B5b. Andel som saknar fritidsaktiviteter: Jämförelse över tid

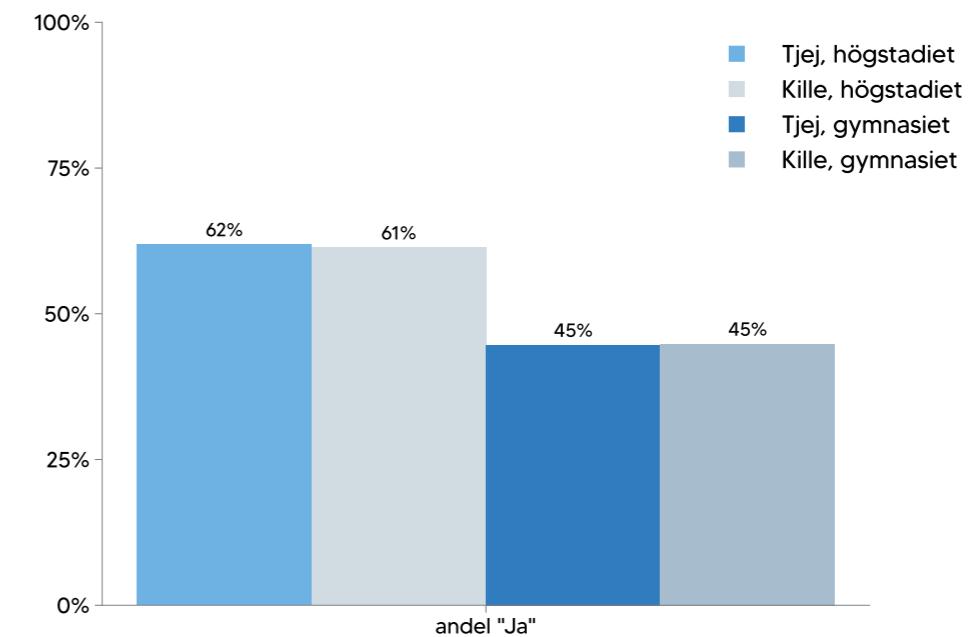

Medlemskap i föreningar

I Falu kommun svarar totalt 61 % av högstadieungdomarna och 45 % av gymnasieungdomarna att de är medlemmar i en förening.

Andelen högstadieungdomar i Falu kommun som är föreningsmedlemmar är högre än snittet för Dalarna, se tabell B6a. För gymnasieungdomarna är andelen föreningsmedlemmar på en liknande nivå som regionsnittet.

B6. Är du medlem i någon förening? Andel "ja"

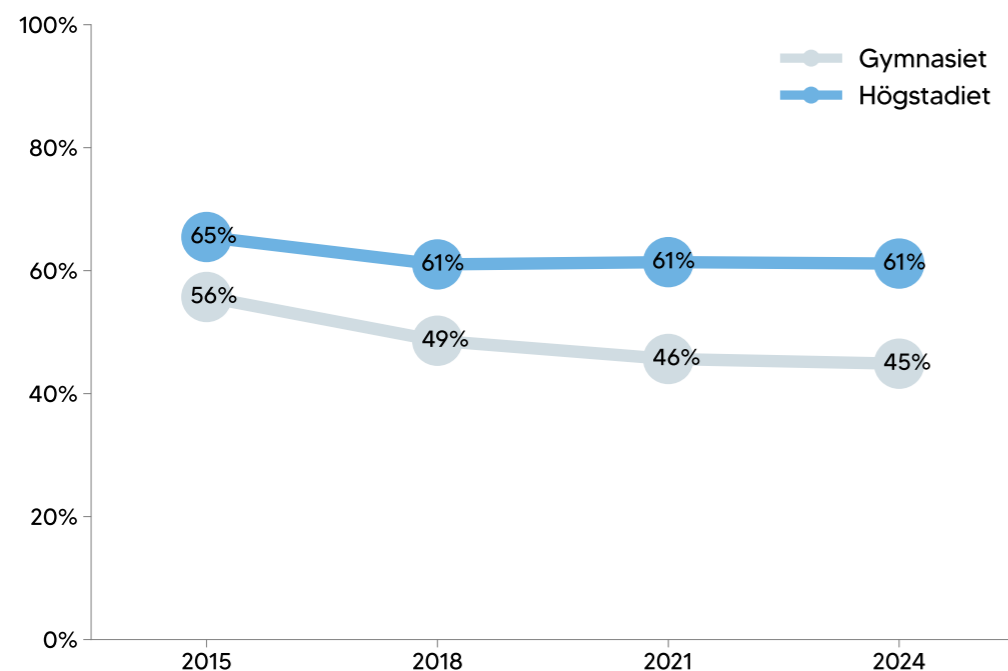

B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
61%	54%	45%	43%

Andelen ungdomar i Falu kommun som är föreningsmedlemmar är på en stabil nivå sedan år 2018, men lägre än år 2015.

B6b. Andel som är medlem i en förening: Jämförelse över tid

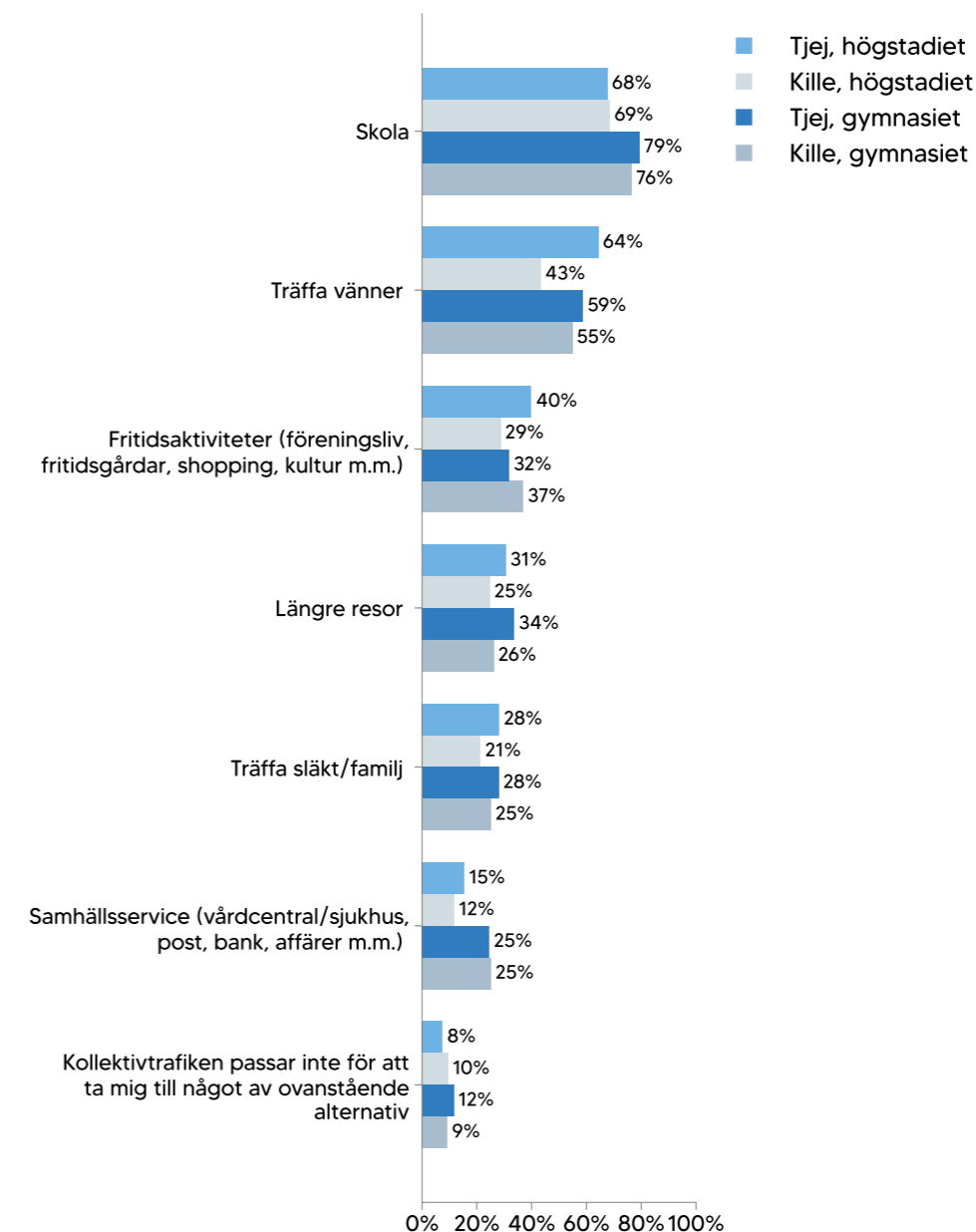

Kollektivtrafiken

I Dalarna ställdes även en regionspecifik fråga om huruvida kollektivtrafiken passar ungdomarnas behov av att ta sig till och från olika platser. Vad som framgår är att majoriteten av ungdomarna i Falu kommun anser att kollektivtrafiken passar deras behov av att ta sig till och från skolan. Majoriteten av gymnasieungdomarna och högstadietjejerna tycker även att det passar deras behov av att ta sig till vänner, men andelen bland högstadiekillarna är lägre.

Andelen som svarar att det passar deras behov att ta sig till andra platser är lägre. Mellan 29-40 % uppger exempelvis att det passar deras behov av att ta sig till och från fritidsaktiviteter.

B7. Här kommer en fråga kring tillgången till kollektivtrafik (ex. bussar och tåg). Kollektivtrafiken passar mina behov att ta mig till och från

Jämfört med regionsnittet för Dalarna ser vi i tabell B7a att ungdomarna i Falu kommun i högre grad svarar att kollektivtrafiken passar deras behov för att ta sig till fler-talet platser och aktiviteter, exempelvis skolan, fritidsaktiviteter och träffa vänner. Undantag gäller längre resor, som ungdomarna i Falu kommun svarar passar deras behov i något lägre grad än snittet.

B7a. Kollektivtrafiken passar mina behov att ta mig till och från: Jämförelse med snittet i Dalarna

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Skola	67%	59%	78%	60%
Fritidsaktiviteter (föreningsliv, fritidsgårdar, shopping, kultur m.m.)	34%	24%	34%	21%
Samhällsservice (vårdcentral/sjukhus, post, bank, affärer m.m.)	14%	10%	25%	16%
Träffa vänner	54%	39%	57%	37%
Träffa släkt/familj	25%	22%	27%	23%
Längre resor	27%	31%	31%	35%
Kollektivtrafiken passar inte för att ta mig till något av ovanstående alternativ	9%	13%	11%	17%

Fördjupat om ungas fritid

Falu kommun har i årets Lupp-rapport valt att följa upp 2021 års rapporters fördjupningsområden. Det första området handlar om ungas fritid, och hör till kommunens målområde "En bra kommun att leva och bo i". Där kan man bland annat läsa: En viktig del i att vara en bra kommun att leva och bo i handlar om att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid för barn och unga.

I avsnittet "Fritid" framgick bland annat att majoriteten av ungdomarna i Falu kommun är nöjda med sin fritid och utbudet av aktiviteter, men också att det finns vissa könsskillnader. Tjejer är både mindre nöjda med sin fritid och utbudet av aktiviteter än vad killar är. Till skillnad från år 2021 svarar dock killar och tjejer i samma utsträckning att de tycker det saknas fritidsaktiviteter där de bor.

Fritiden är en betydelsefull tid för ungdomar, och fritiden har även betydelse för bland annat ungas förutsättningar för goda levnadsvillkor, välmående och sociala utveckling.¹ Fritidsaktiviteter tillsammans med andra jämnåriga kan också innebära en betydelsefull gemenskap för många barn och unga. Civilsamhället utgör dessutom ett viktigt skyddsnät för många som lever i utsatthet i hemmet eller i skolan.²

För att ta reda på mer om vad som samvarierar med ungas syn på fritiden i Falu kommun har vi i fördjupningen plockat ut den grupp som uppgett att de är missnöjda med sin fritid och/eller som tycker det finns ganska eller väldigt lite att göra på fritiden jämfört med de som är nöjda både med sin fritid och utbudet av fritidsaktiviteter. Det är totalt 34 % av ungdomarna som är missnöjda med sin fritid och/eller utbudet av fritidsaktiviteter. Gruppen består av 69 % tjejer och 31 % killar, och en högre andel gymnasieungdomar (65 %) än högstadiungdomar (35 %).

Bakgrund

När det kommer till födelseland framkommer det att skillnaden mellan de som är födda i Sverige och utrikes är något större än år 2021. Bland de som är födda i Sverige är 33 % missnöjda med sin fritid och/eller utbudet av fritidsaktiviteter, medan motsvarande andel bland de som är födda utrikes är 42 %. Motsvarande andelar år 2021 var 29 % respektive 35 % procent. En liknande skillnad syns när det kommer till ungdomar med utländsk bakgrund³, jämfört med de med helt svensk bakgrund.

Socioekonomi

Socioekonomi är en ytterligare faktor som tydligt samvarierar med ungas syn på fritiden. Vad som framgår är att de ungdomar som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter i högre grad oroar sig för sina föräldrars ekonomi. Bland de som är missnöjda oroar sig 21 % över sina föräldrars ekonomi, medan andelen bland övriga är 9 %. Vi ser också att de ungdomar som har minst en förälder utanför arbetsmarknaden⁴ är missnöjda med sin fritid och/eller utbudet av aktiviteter i högre grad än övriga. Bland ungdomarna som har minst en förälder utanför arbetsmarknaden svarar 41 % att de är missnöjda med fritiden eller fritidsutbudet. Motsvarande andel bland övriga är 33 %.

¹ Forte 2023: Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa

² Bris 2020: "Hållbara liv: Om barnets rättigheter, barns uppväxtvillkor och samhällets ansvar"

³ Utländsk bakgrund = antingen själva födda utanför Sverige och/eller minst en förälder född utanför Sverige

⁴ Minst en förälder utanför arbetsmarknaden = de som svarat att minst en förälder är arbetslös eller långtidssjukskriven/sjukpensionär

Funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom

Vi ser också att unga som svarat att de har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom är mindre nöjda med sin fritid och utbudet av aktiviteter jämfört med de som inte har det. Skillnaden avser både missnöjet med fritiden och utbudet av fritidsaktiviteter. Bland de som har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom svarar 49 % att de är missnöjda med sin fritid och/eller utbudet av fritidsaktiviteter, jämfört med 30 % bland övriga unga.

Föreningsmedlemskap

I likhet med år 2021 ser vi också att de unga som är missnöjda med sin fritid och/eller utbudet av aktiviteter är föreningsmedlemmar i lägre grad än de som är nöjda. Bland de som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter är 38 % medlemmar i en förening, jämfört med 59 % bland de som inte är missnöjda.

Drog, tobaks-och alkoholvanor

Vad gäller drog-och alkoholvanor syns en viss skillnad mellan de som är missnöjda med sin fritid och fritidsutbudet, och de som inte är det. Bland de som är missnöjda har 90 % aldrig använt narkotika, medan motsvarande andel bland övriga är 95 %.

Liknande mindre skillnader syns när det kommer till andelen som aldrig eller sällan röker cigaretter, snusar och dricker alkohol. De som är missnöjda med fritiden och/eller fritidsutbudet svarar dock att de aldrig dricker alkohol i lägre grad. Av de som är missnöjda svarar 56 % att de aldrig dricker alkohol, jämfört med 69 % bland de som är nöjda.

En något tydligare skillnad framkommer även när det kommer till e-cigaretter. Bland de som är missnöjda med sin fritid och/eller fritidsutbudet svarar 81 % att de aldrig eller sällan röker e-cigaretter, medan motsvarande andel bland övriga är 90 %.

Nöjdhet med livet

När det kommer till nöjdhet med olika aspekter av livet ser vi att ungdomarna som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter även är mindre nöjda med kompisarna, familjen, sina pengar och livet som helhet. Skillnaden är tydligast avseende pengar, vilket 64 % av de som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter är nöjda med, jämfört med 83 % bland övriga. Även nöjdheten med skolan skiljer sig tydligt. 72 % av de som är missnöjda med sin fritid/fritidsutbudet är nöjda med skolan, jämfört med 90 % av de som är nöjda med fritiden och fritidsutbudet.

Utsatthet för mobbning

Även vad gäller utsatthet för mobbning och orättvis behandling syns skillnader. Bland de unga som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter har 34 % utsatts för mobbning enstaka gånger eller en längre period under de senaste sex månaderna. Motsvarande andel bland övriga är 18 %. Skillnaden är något större än år 2021. 50 % av ungdomarna som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter har utsatts för orättvis behandling, jämfört med 29 % bland övriga.

Förtroende för vuxna och politiker

Vad som också framgår är att ungdomarna som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter har ett lägre förtroende för vuxna och politiker. Bland de som är missnöjda har 60 % mycket eller ganska stort förtroende för vuxna i allmänhet. Motsvarande andel bland de som är nöjda är 76 %. Även förtroendet för politiker är lägre. 26 % av de som är missnöjda med fritiden eller utbudet av aktiviteter har ganska eller mycket stort förtroende för politiker, jämfört med 47 % bland de som är nöjda. Tittar vi på andelen unga som har lågt förtroende för både vuxna och politiker ser vi också skillnader. Bland de som är missnöjda med fritiden och/eller utbudet av aktiviteter har 36 % ett lågt förtroende för både vuxna och politiker, jämfört med 22 % bland de som är nöjda. Liknande mönster syntes även år 2021.

C. Skola

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt ett antal ytterligare aspekter. I området ställs även frågor om hur mycket eller lite unga upplever att de får och vill vara med och bestämma i olika frågor som rör skolan. Lupp-enkäten ger således värdefull information om ungdomarnas upplevda skolsituation, men ska inte ses som heltäckande.

Enligt en rapport av Skolverket bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett kompetent ledarskap, goda relationer mellan lärare och elever samt att lärmiljön är hälsofrämjande på alla nivåer i verksamheten. En lärmiljö präglad av trygghet och studiero samt fri från diskriminering och annan kränkande behandling är ytterligare viktiga faktorer för framgångar. Därutöver ska skolan anpassa lärmiljön efter varje elev.¹

De senaste åren har det även kommit en rad publikationer gällande jämställdhet i skolan. Bland annat kan vi se att killars skolresultat är avsevärt sämre än tjejers, vilket bland annat förklaras med begränsande normer kring maskulinitet.² Därutöver visar studier att tjejer är mindre trygga i skolan, mår sämre och är mer utsatta för bland annat trakasserier och övergrepp. Flera studier pekar på att lösningen på dessa problem är ett aktivt jämställdhetsarbete i skolorna, där man kontinuerligt utmanar normer kring kön.³ Arbetet med jämställdhet i skolan behöver vara långsiktigt och aktivt för att alla elever ska tillförsäkras en utbildning av hög kvalitet där skolmiljön är såväl trygg som jämställd.⁴

¹ Skolverket 2023: Faktorer för framgångsrik skolutveckling

² SKR 2021: Utmaningar för en jämställd skola

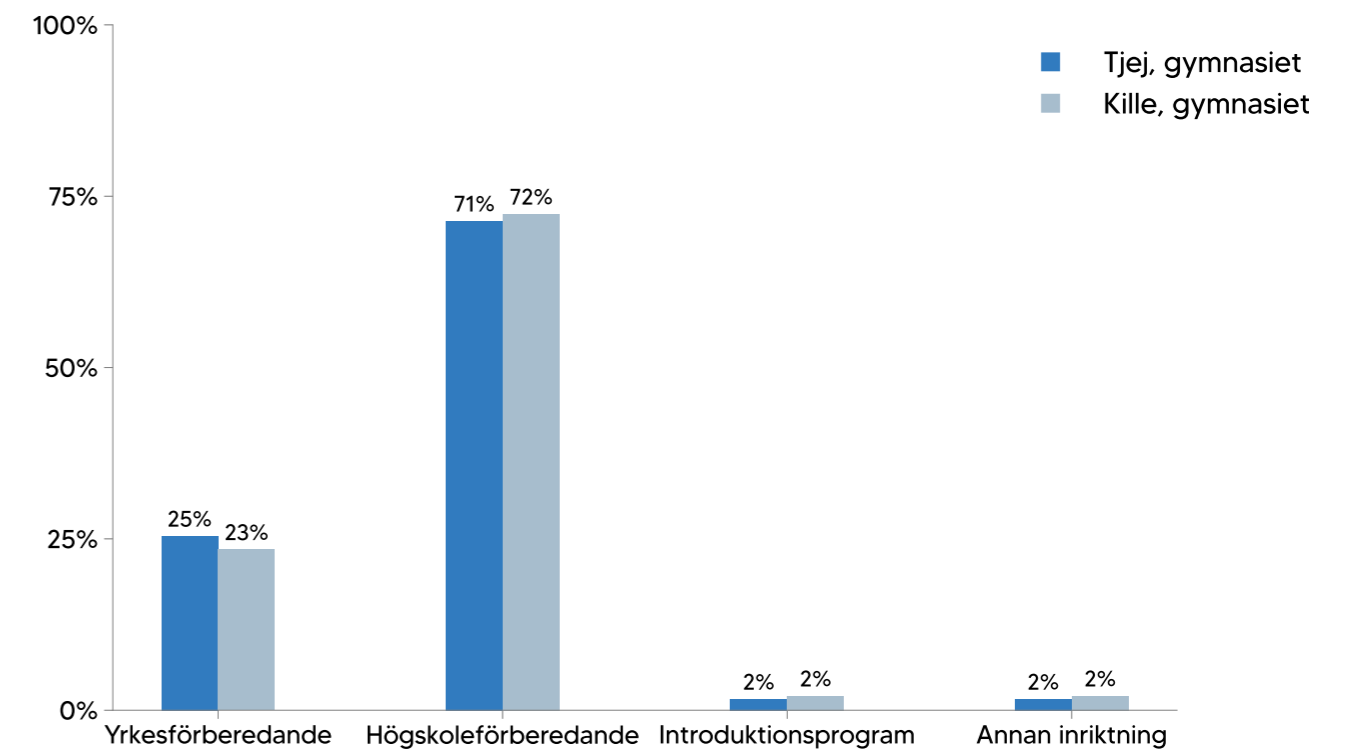
³ Skolforskningsinstitutet 2024: Aktivt jämställdhetsarbete i undervisningen

⁴ Skolinspektionen 2020: Grundskolors arbete med jämställdhet

Programinriktning gymnasiet

I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av både tjejerna och killarna läser ett högskoleförberedande program. 25 % av tjejerna och 23 % av killarna läser ett yrkesförberedande program.

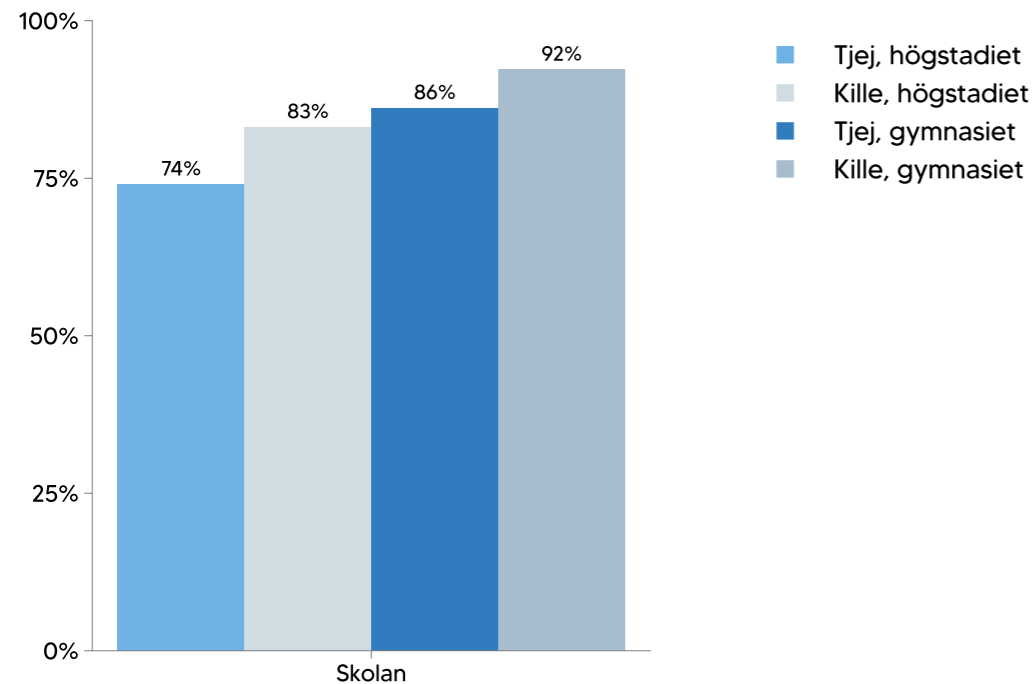
C2. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

Nöjdhet skola

Ungdomarna fick även svara på en fråga om hur nöjda de är med skolan, se diagram C2a nedan. Totalt 78 % av högstadieungdomarna och 89 % av gymnasieungdomarna svarar att de är nöjda med skolan. Högstadietjjeerna är i lägst grad nöjda med skolan, medan gymnasiekillarna i högst grad är nöjda. Jämfört med regionsnittet är ungdomarna i Falu kommun ungefär lika nöjda med skolan, och andelen nöjda med skolan i Falu kommun är även relativt oförändrad från år 2021.

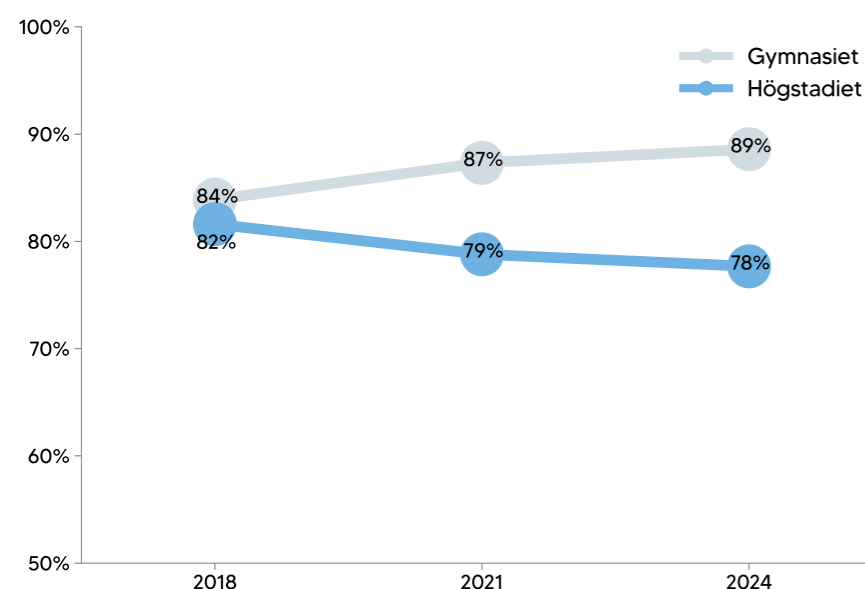
**C2a. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"**

C2b. Andel nöjda med skolan och utbildningen: Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Skolan	78%	77%	89%	88%

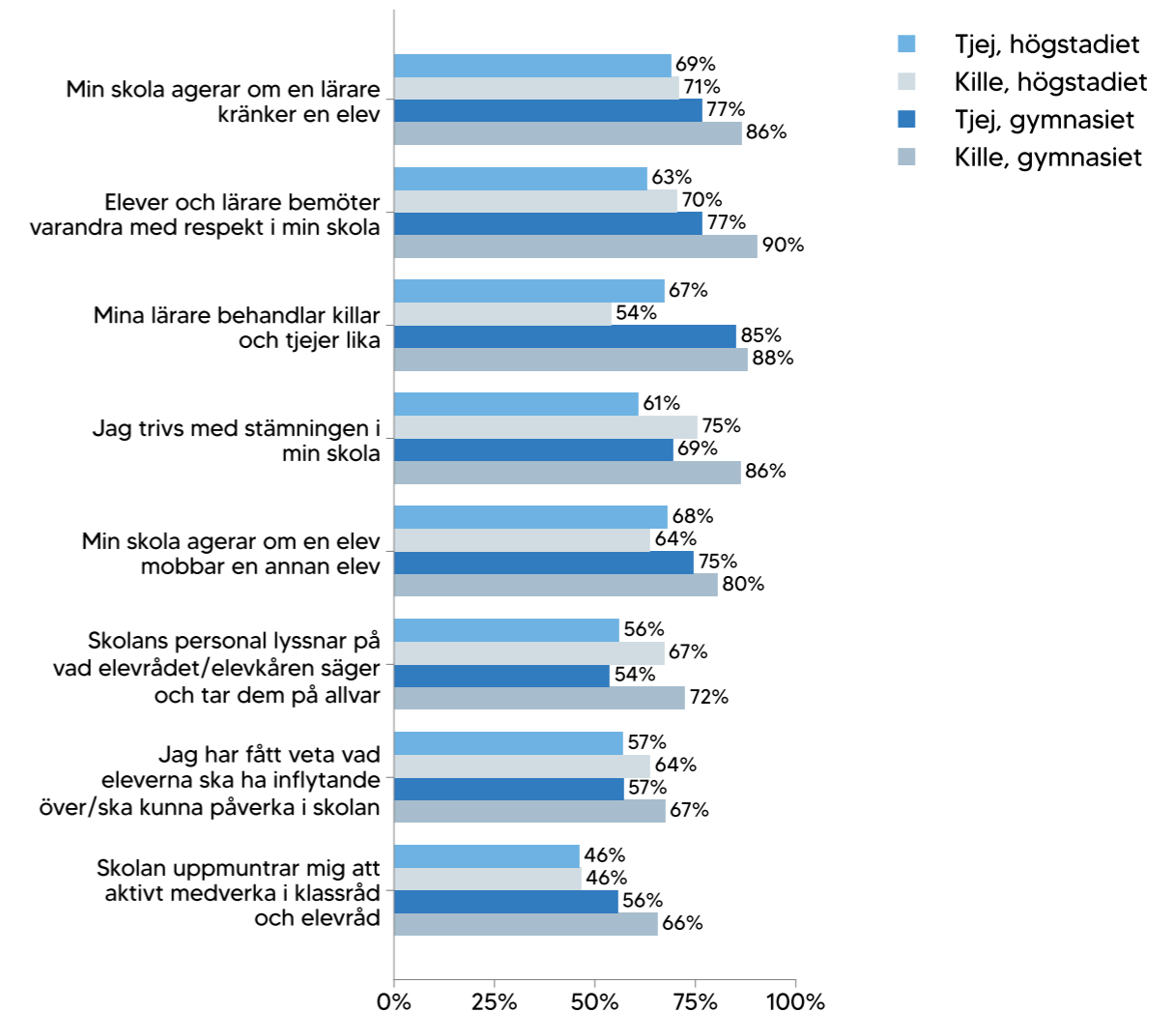
C2c. Andel nöjda med skolan: Jämförelse över tid

Trivsel och stämning

I diagram C3 nedan redovisas andelen som instämmer helt eller till stor del i respektive påstående. En andel om mellan 61-86 % instämmer i att de trivs med stämningen på sin skola. Gymnasiekillarna trivs bäst, medan högstadietjjeerna trivs i lägst utsträckning. Gymnasieungdomarna är generellt mer nöjda än högstadieungdomarna. Det finns även vissa könsskillnader inom åldersgrupperna. Exempelvis instämmer högstadietkillarna i att lärarna behandlar killar och tjejer lika i lägre grad än högstadietjjeerna. I gymnasiet syns en högre instämmandegrad bland killar än bland tjejer i flera påståenden, exempelvis när det kommer till om elever och lärare bemöter varandra med respekt.

**C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
Andel som svarat att de "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"**

*OBS! Andelen som svarat 'vet ej' är bortplockad ur redovisningen för C3 för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 1-43 %.

I tabellen nedan redovisas Falu kommuns resultat och snittet för Dalarna för Lupp 2024. Högstadiungdomarna i Falun instämmer i högre grad i nästan samtliga påståenden. Undantag gäller för påståendet om lärarna behandlar tjejer och killar lika, där instämmandegraden är på samma nivå som för regionsnittet. Gymnasieungdomarna instämmer i liknande eller högre grad än regionsnittet. Instämmandegraden bland gymnasieungdomarna i Falu kommun är framför allt högre när det kommer till att skolan uppmuntrar eleverna att medverka i klassråd och elevråd.

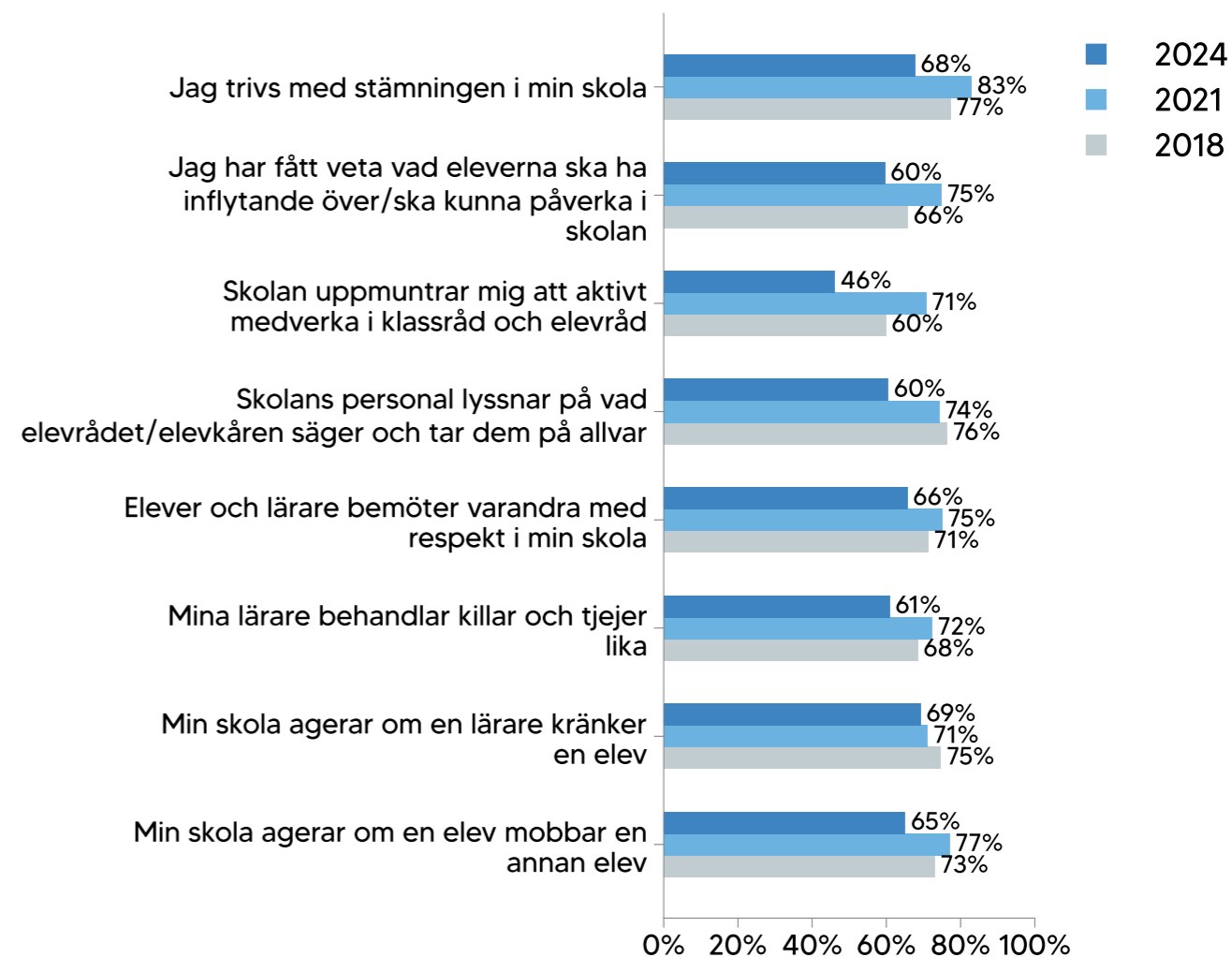
C3a. Andel som instämmer i påståenden om skolan: Jämförelse med Dalarna 2024*

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Jag trivs med stämningen i min skola	68%	64%	75%	74%
Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över/ska kunna påverka i skolan	60%	54%	61%	59%
Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd	46%	38%	59%	49%
Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar	60%	48%	61%	58%
Elever och lärare bemöter varandra med respekt i min skola	66%	60%	82%	81%
Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	61%	61%	87%	84%
Min skola agerar om en lärare kränker en elev	69%	59%	80%	76%
Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	65%	61%	77%	76%

*OBS! Andelen som svarat 'vet ej' är bortplockad ur redovisningen för C3a för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden

Över tid kan vi se att högstadiungdomarna är mindre nöjda än tidigare i majoriteten av påståendena om trivseln och stämningen i skolan. Andelen som trivs med stämningen i skolan har exempelvis minskat från 83 % år 2021, till 68 % i år.

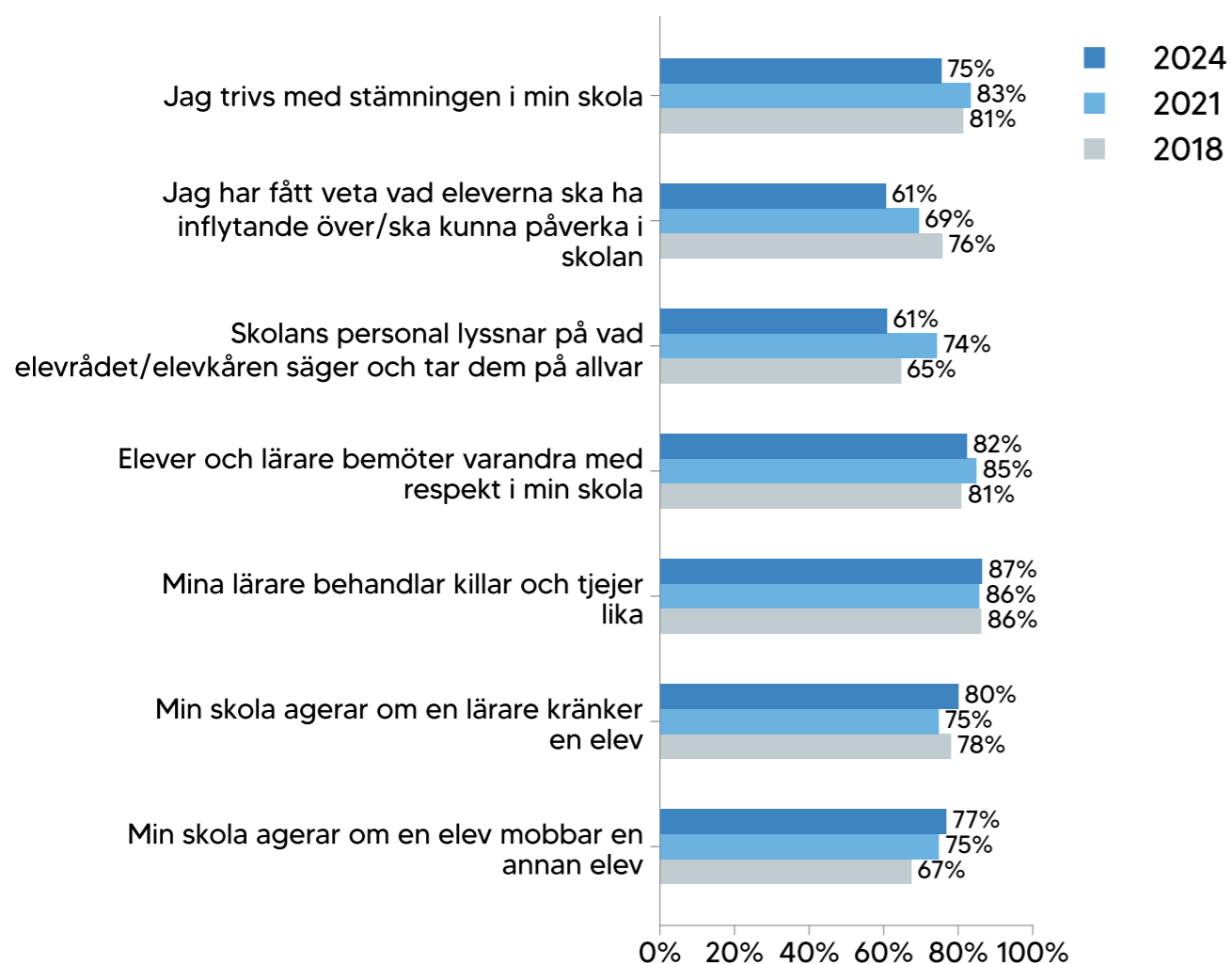
C3b_1. Andel som instämmer i påståenden om skolan: högstadiet, jämförelse över tid*

*OBS! Andelen som svarat "vet ej" är bortplockad ur redovisningen för C3b_1 för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 3-30 %

Andelen gymnasieungdomar som instämmer i att de trivs med stämningen i skolan samt som instämmer i frågorna som rör elevinflytande har minskat sedan år 2021. Andelen som instämmer i att lärarna agerar om en lärare kränker en elev är istället något högre än år 2021, medan resultatet i övrigt är på stabila nivåer över tid.

C3b_2. Andel som instämmer i påståenden om skolan: gymnasiet, jämförelse över tid*

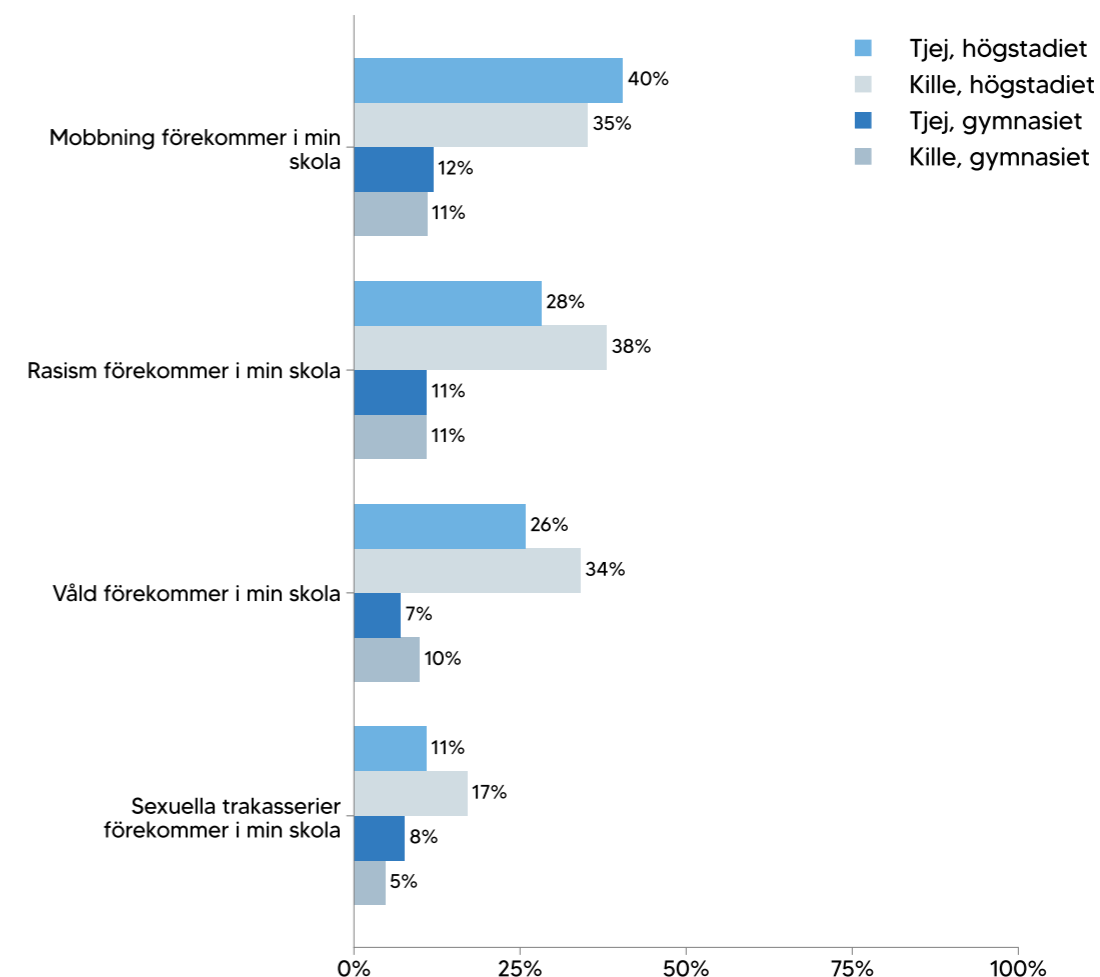
*OBS! Andelen som svarat "vet ej" är bortplockad ur redovisningen för C3b_2 för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 1-42 %.

Rasism, våld, trakasserier och mobbning

Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Mellan 26-40 % av högstadieungdomarna svarar att mobbning, rasism och/eller våld förekommer. Motsvarande andelar i gymnasiet är 7-12 %. Vad gäller sexuella trakasserier uppger 11-17 % av högstadieungdomarna att det förekommer, medan andelen i gymnasiet är 5-8 %.

Jämfört med snittet i Dalarna svarar högstadieungdomarna i Falu kommun att mobbning förekommer i högre utsträckning. Även våld är något mer förekommande på högstadiet i Falu kommun. I övrigt är förekomsten av de olika problemen generellt på liknande nivåer som snittet, både i högstadiet och gymnasiet.

C3c. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

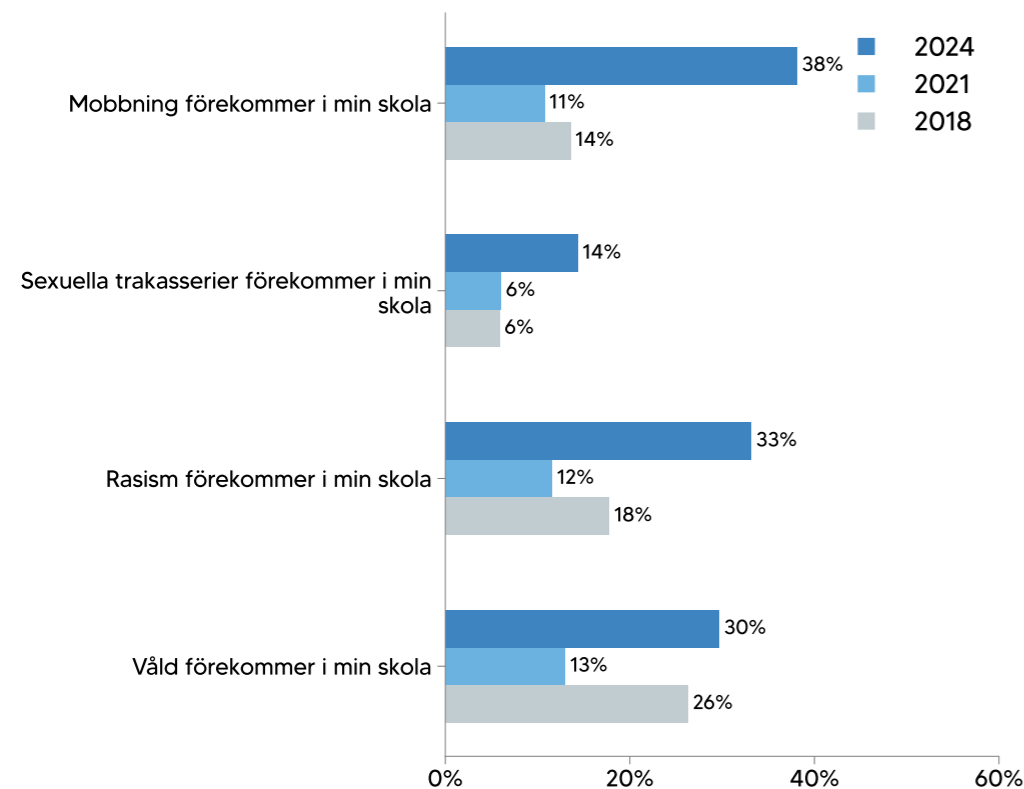

C3d. Andel som instämmer i att problem förekommer på skolan: Jämförelse med Dalarna 2024

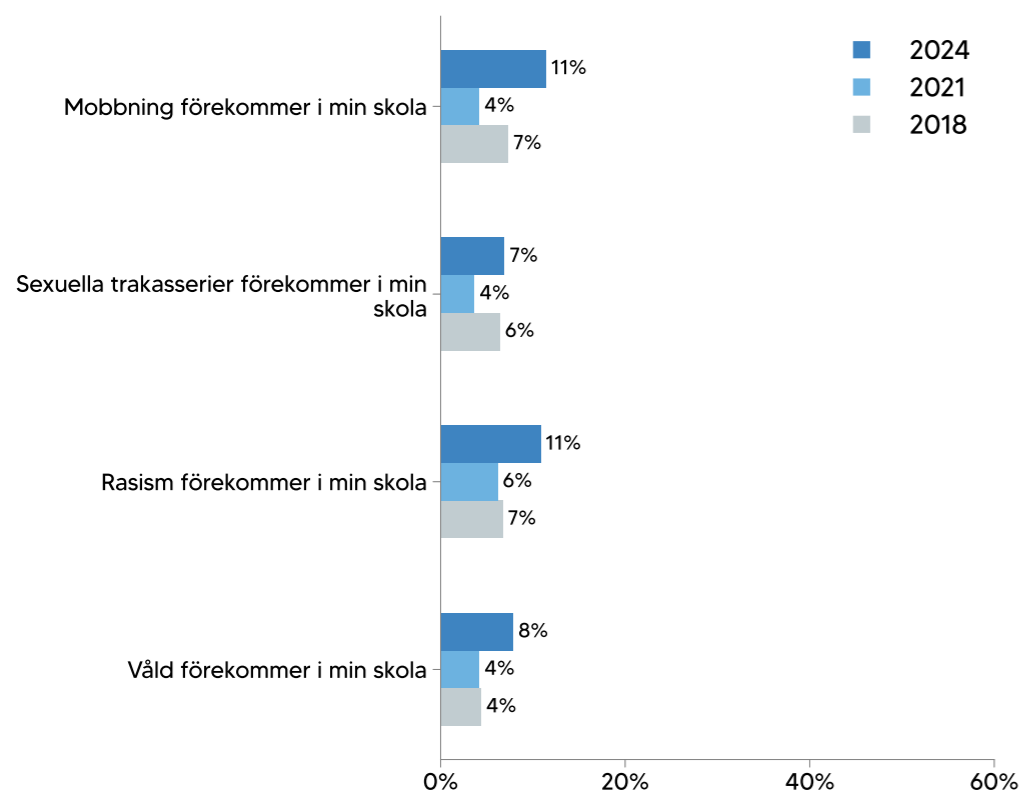
	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Sexuella trakasserier förekommer i min skola	14%	12%	7%	6%
Rasism förekommer i min skola	33%	32%	11%	15%
Våld förekommer i min skola	30%	24%	8%	7%
Mobbning förekommer i min skola	38%	31%	11%	13%

Andelen högstadieungdomar som instämmer i att de olika problemen förekommer på skolan är klart högre än år 2021. Även i gymnasiet har andelen som uppger att problemen förekommer i skolan ökat.

C3e. Andel som instämmer i att problem förekommer på skolan: högstadiet, jämförelse över tid

C3f. Andel som instämmer i att problem förekommer på skolan: gymnasiet, jämförelse över tid

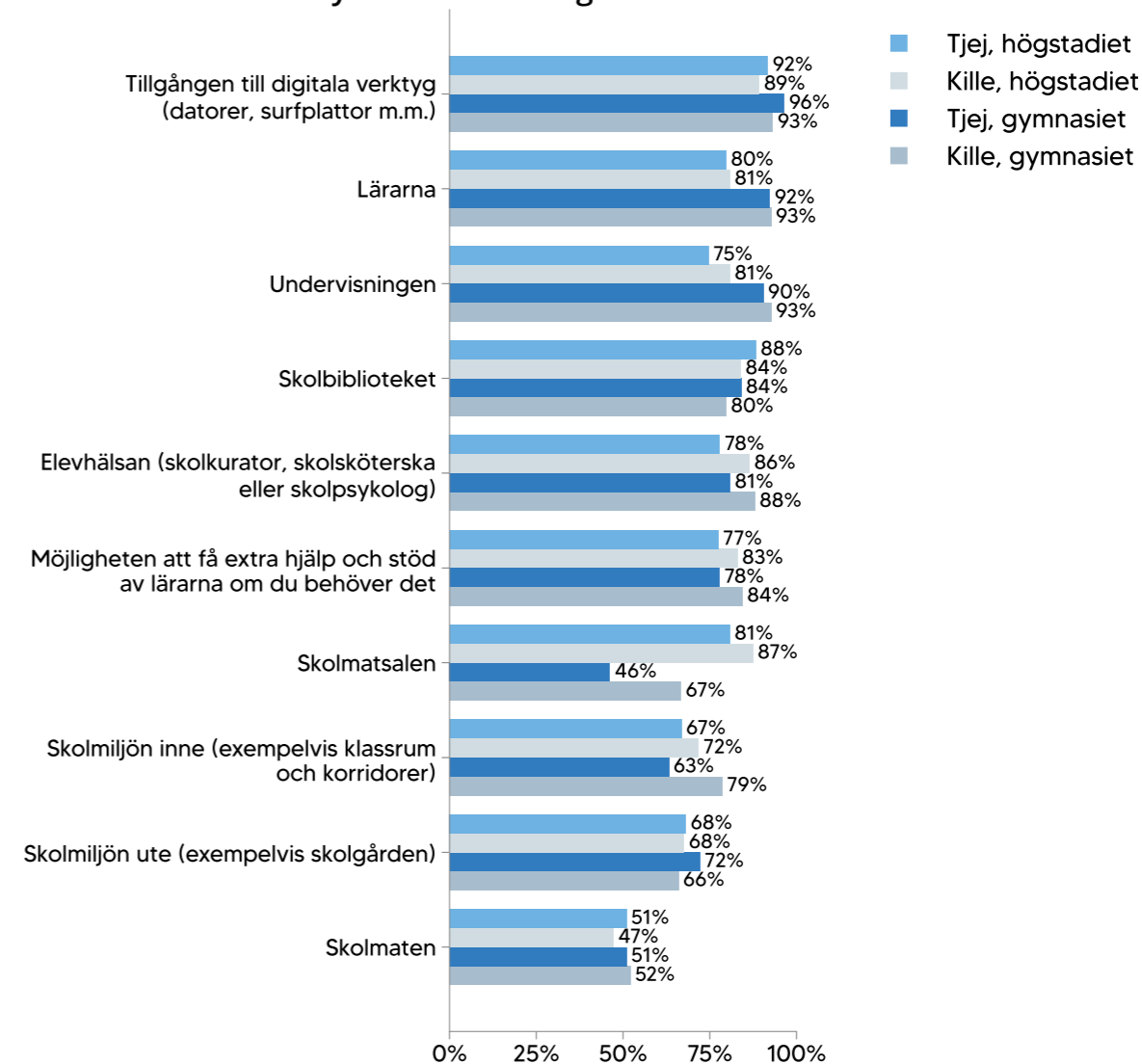

Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, såsom skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsosvården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd. I diagram C4 framgår att en hög andel både i högstadiet och gymnasiet är nöjda med bland annat tillgången till digitala verktyg, lärarna, undervisningen och skolbiblioteket.

När det kommer till skolmaten är nöjdheten lägre, både i högstadiet och gymnasiet. Vad gäller skolmatsalen är högstadieungdomarna, framför allt tjejerna, mindre nöjda än gymnasieungdomarna. Killar är något mer nöjda än tjejer med elevhälsan och möjligheten att få extra hjälp och stöd av lärarna om de behöver det.

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om... Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

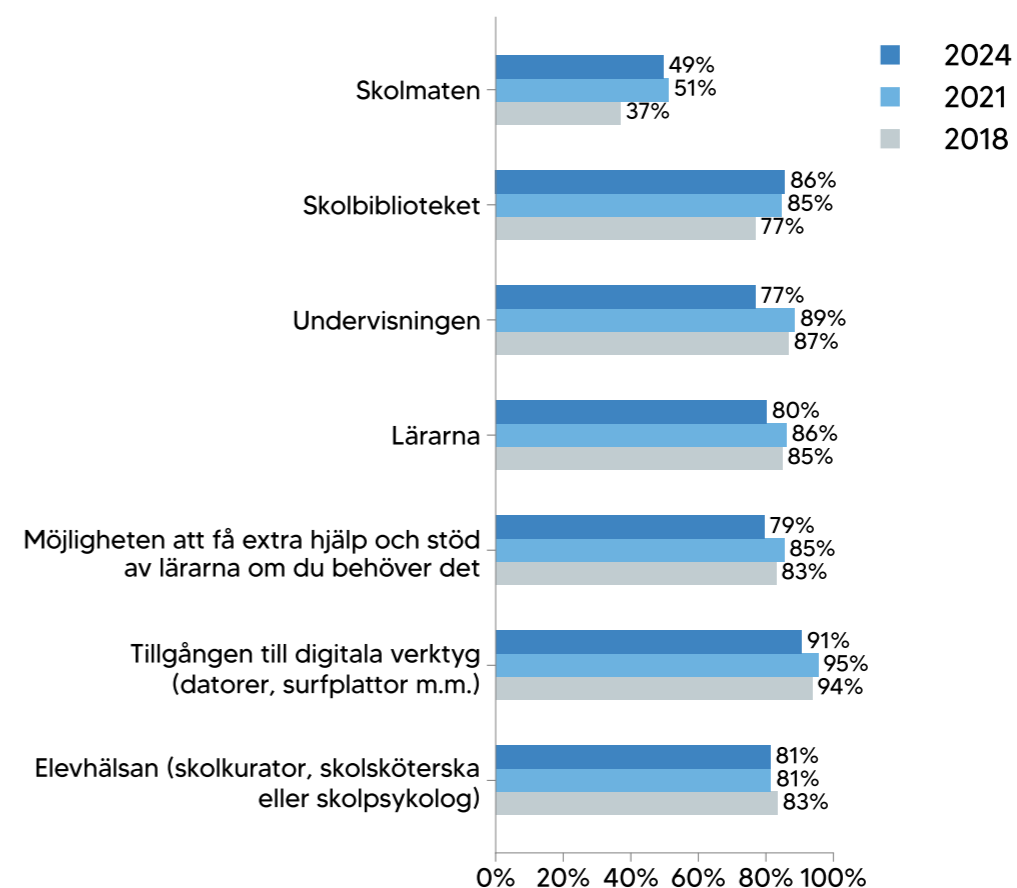
I Tabell C4a nedan görs en jämförelse med snittet i Dalarna. Här framgår det att högstadieungdomarna i Falu kommun är mer nöjda än snittet med flertalet aspekter, till exempel skolmatsalen, skolmaten och skolbiblioteket. Gymnasieungdomarna i Falu kommun är mer nöjda än regionsnittet med skolmiljön ute, men mindre nöjda med skolmiljön inne. Gymnasieungdomarna är även mindre nöjda med skolmatsalen och skolmaten än snittet, men i övrigt är resultatet likt.

**C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra": Jämförelse med Dalarna 2024**

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Skolmiljön ute (exempelvis skolgården)	68%	59%	70%	63%
Skolmiljön inne (exempelvis klassrum och korridorer)	69%	64%	69%	77%
Skolmatsalen	84%	71%	55%	71%
Skolmaten	49%	41%	52%	57%
Skolbiblioteket	86%	69%	82%	80%
Undervisningen	77%	75%	91%	89%
Lärarna	80%	78%	92%	91%
Möjligheten att få extra hjälp och stöd av lärarna om du behöver det	79%	74%	80%	84%
Tillgången till digitala verktyg (datorer, surfplattor m.m.)	91%	88%	95%	94%
Elevhälsan (skolkurator, skolsköterska eller skolpsykolog)	81%	75%	84%	85%

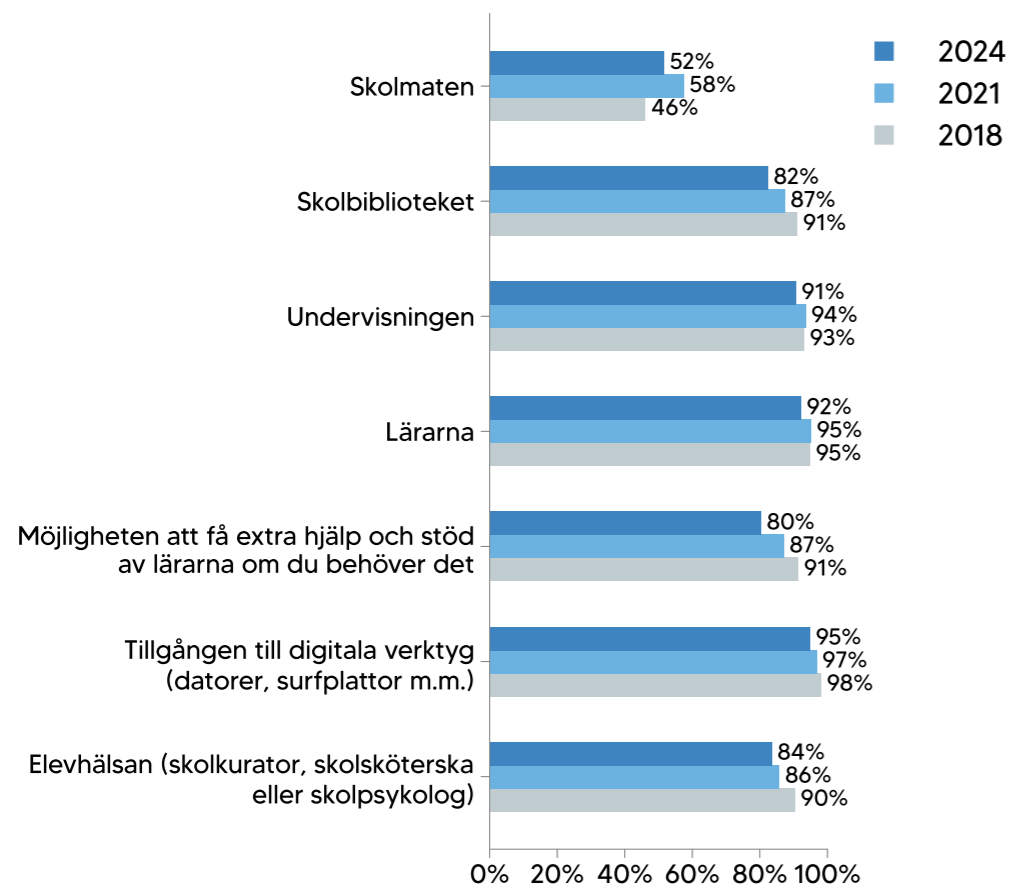
Sett över tid är resultatet generellt på liknande nivåer som år 2021 för högstadiet. Nöjdheten med undervisningen har dock minskat, och andelen nöjda med undervisningen, lärarna och möjligheten att få extra hjälp och stöd av lärarna om man behöver är också något lägre.

**C4b. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...: högstadiet,
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra": Jämförelse över tid**

I gymnasiet har nöjdheten med skolmaten, skolbiblioteket och möjligheten att få extra hjälp av stöd av lärarna om man behöver det minskat något sedan år 2021. I övrigt är nöjdheten på liknande nivåer som föregående år.

C4c. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...: gymnasiet, Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra": Jämförelse över tid

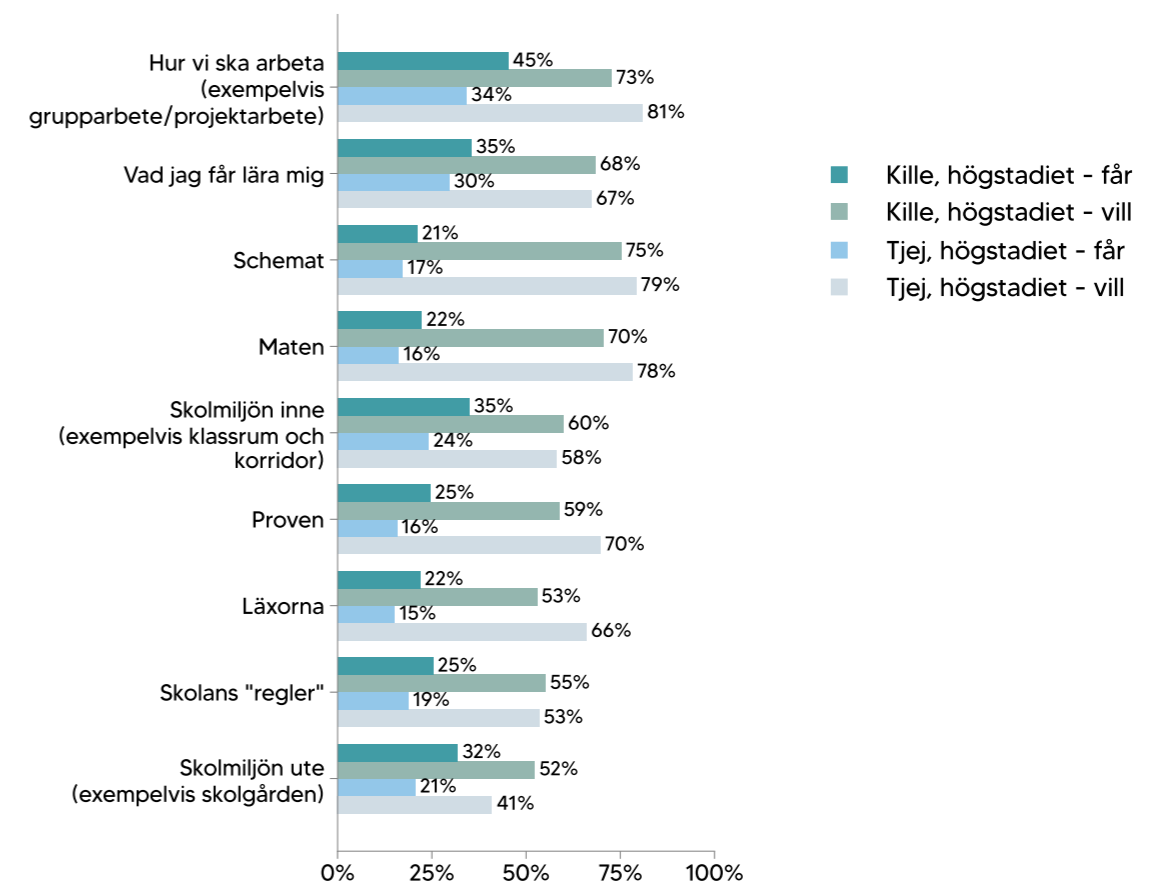

Elevinflytande

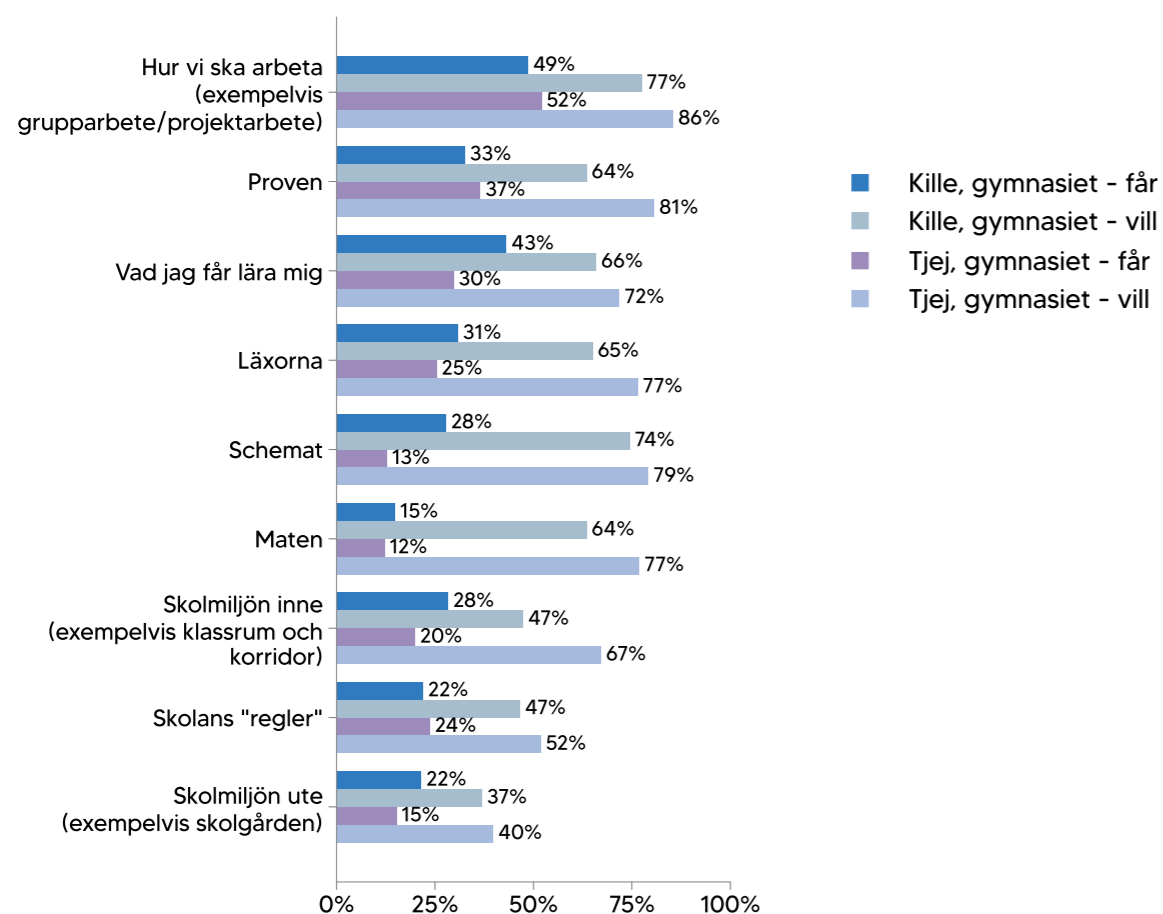
Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. I Falu kommun ser vi att andelen unga som vill påverka är relativt hög både i högstadiet (se diagram C5a) och gymnasiet (se diagram C5b på följande sida). Andelen som anser att de får vara med och påverka är lägre. Högstadiekillarna svarar i högre grad än högstadietjjejerna att de får vara med och påverka på olika saker. I gymnasiet vill tjejerna påverka i högre grad än killarna, medan killarna i flera fall upplever att de får vara med och påverka.

Hur eleverna ska arbeta i skolan är det som både högstadie- och gymnasieungdomarna anser att de i högsta grad får vara med och bestämma om idag.

C5a. Högstadiet: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

C5b. Gymnasiet: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "våldigt mycket" eller "ganska mycket"

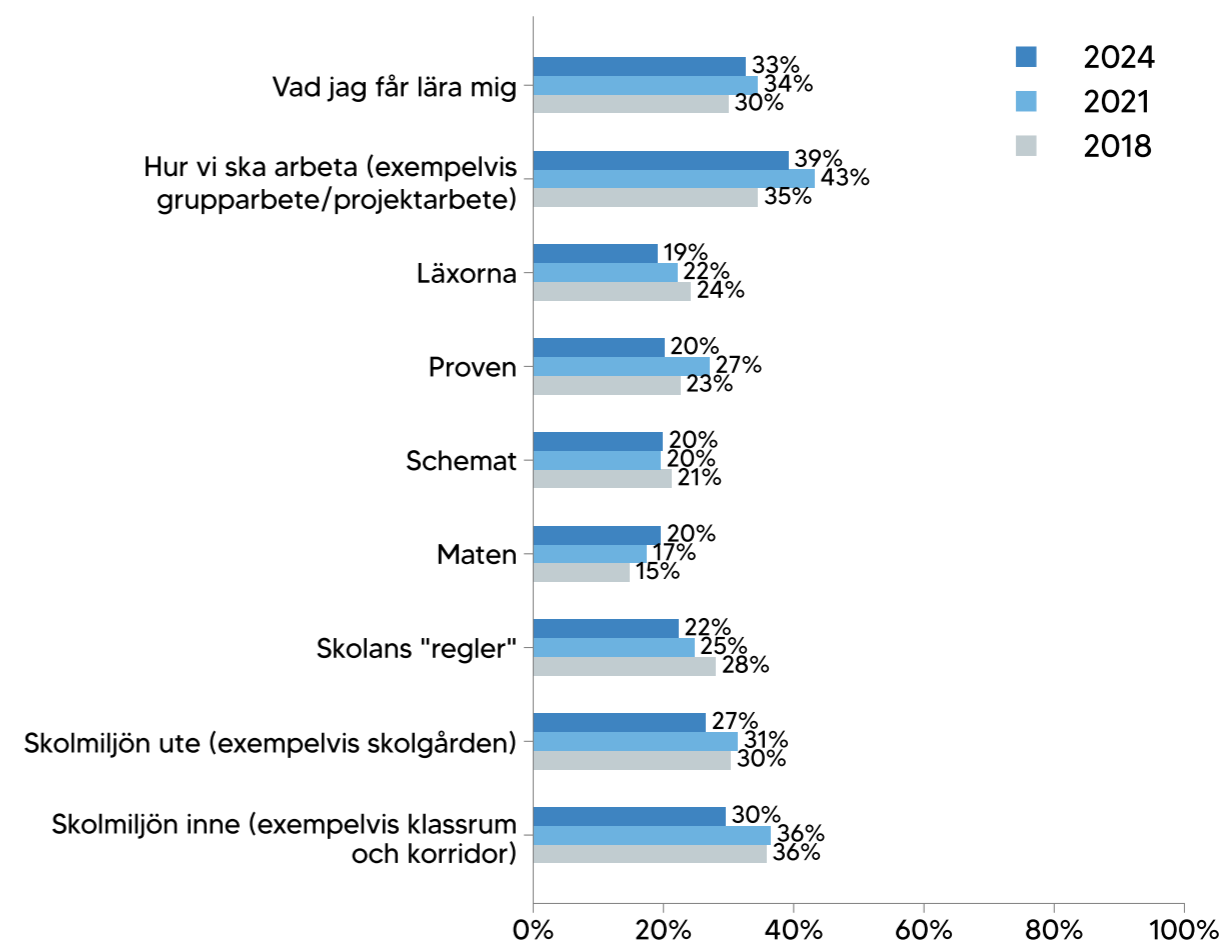
I tabell C5c nedan redovisas andelen som får vara med och påverka i jämförelse med snittet i Dalarna. Vad som framgår är att ungdomarna i Falu kommun, både i högstadiet och gymnasiet, svarar att de får vara med och bestämma om olika saker i lägre grad än snittet.

C5c: Andel som upplever att de får vara med och bestämma om följande: Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Vad jag får lära mig	33%	59%	35%	64%
Hur vi ska arbeta (exempelvis grupparbete/projektarbete)	39%	68%	50%	77%
Läxorna	19%	56%	27%	67%
Proven	20%	59%	34%	67%
Schemat	20%	70%	19%	73%
Maten	20%	68%	14%	68%
Skolans "regler"	22%	49%	23%	46%
Skolmiljön ute (exempevis skolgården)	27%	41%	17%	38%
Skolmiljön inne (exempevis klassrum och korridor)	30%	51%	23%	52%

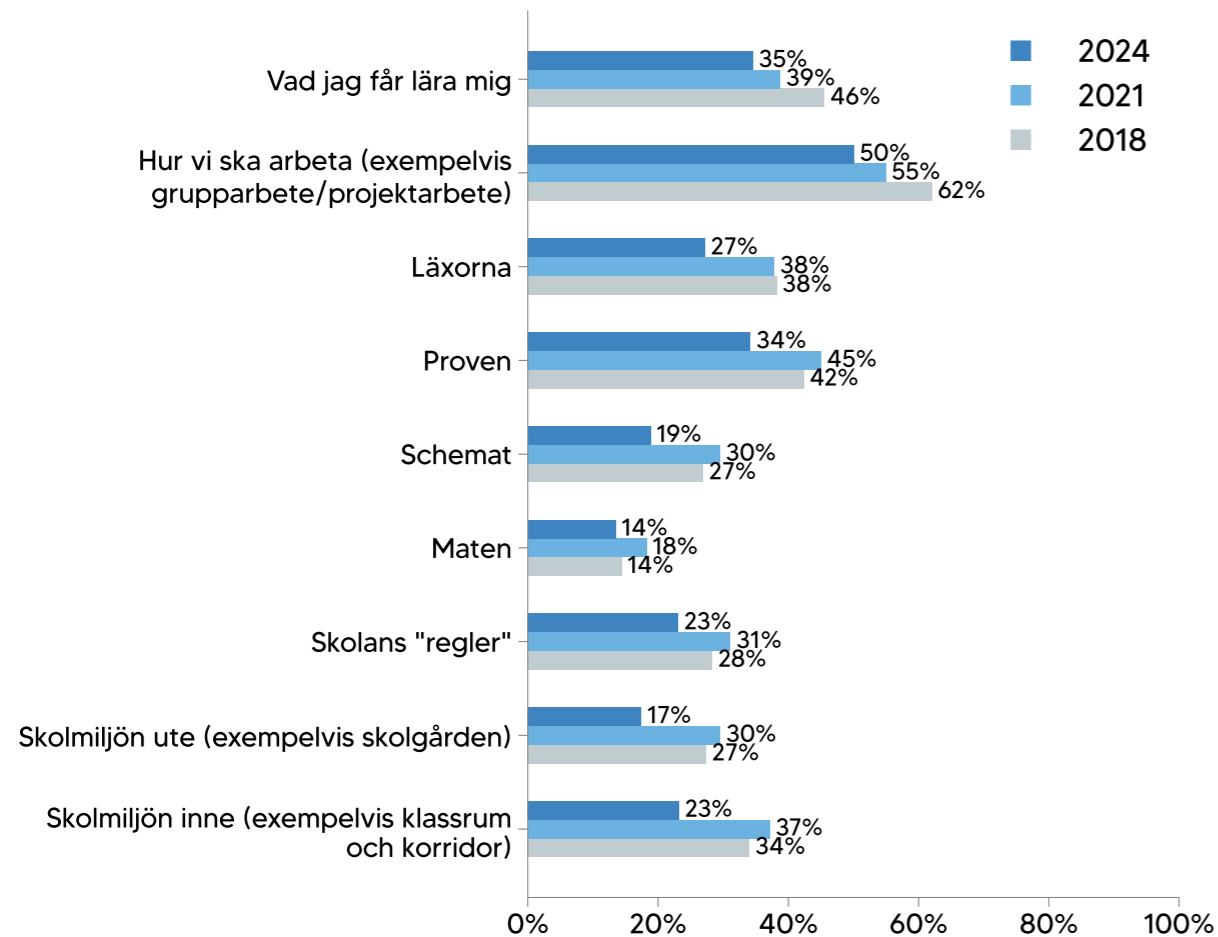
Andelen i högstadiet som upplever att de får vara med att bestämma om olika saker i skolan är generellt på liknande nivåer som tidigare år. Andelen som upplever sig få vara med och bestämma om skolmiljön inne har dock minskat.

C5d: Andel som upplever att de får vara med och bestämma om följande: högstadiet, jämförelse över tid

I gymnasiet har andelen ungdomar som upplever sig få vara med och bestämma om olika saker i skolan minskat över tid i nästan samtliga påståenden. Undantag gäller ungdomarnas upplevda inflytande om maten, som är på samma nivå som år 2018 om än något lägre än år 2021.

C5e: Andel som upplever att de får vara med och bestämma om följande: gymnasiet, jämförelse över tid

D. Politik och samhälle

I Lupp-enkäten ställs även några frågor om inflytande och delaktighet i kommunen och ungas intresse för olika samhällsfrågor. I aktuell forskning både i Sverige och andra demokratier finns det oenigheter om ungas engagemang. En del menar att unga tappat både intresset och tron på möjligheten att påverka. Andra menar istället att unga förvisso väljer traditionella former för inflytande i lägre utsträckning, men att de istället engagerar sig på andra sätt.¹

I en rapport från MUCF konstateras att det finns ett högt och stabilt samhällsengagemang bland unga.² I den senaste demokratiutredningen framkom att man inte heller kan se skillnader mellan äldre och unga avseende intresse för politik och samhälle. Däremot röstar unga i lägre utsträckning än äldre, och det är mindre vanligt bland unga att vara medlemmar eller aktiva i politiska partier eller föreningar. Samtidigt är det en större andel unga än äldre som uppger att de deltar i andra politiska aktiviteter, exempelvis demonstrationer. Jämfört med äldre är ungas engagemang dock mer individualiserat och många väljer bort organiserade aktiviteter. Slutsatsen enligt flera studier är således att unga inte är mindre politiskt aktiva än äldre, däremot deltar de på andra sätt.³

Förutsättningarna för unga att delta och påverka är dock ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan därmed vara högre.⁴ För att sänka trösklarna för engagemang bland unga är det bland annat viktigt att det finns kontaktytor mellan unga och organisationer samt att unga har kunskap om olika vägar att kanalisera samhällsengagemang.⁵ Samhället och kommunen får därför en väldigt viktig roll i att stötta unga i dessa frågor.

1 Forte 2022: Ungas organisering och politiska deltagande. En kunskapsöversikt.
 2 MUCF 2024: En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet
 3 MUCF 2019: Ungas möjlighet till inflytande på lokal nivå
 4 MUCF 2021: Vilja att förändra
 5 MUCF 2021: Fokus 21: Om ungas samhällsengagemang

Intresse för olika frågor

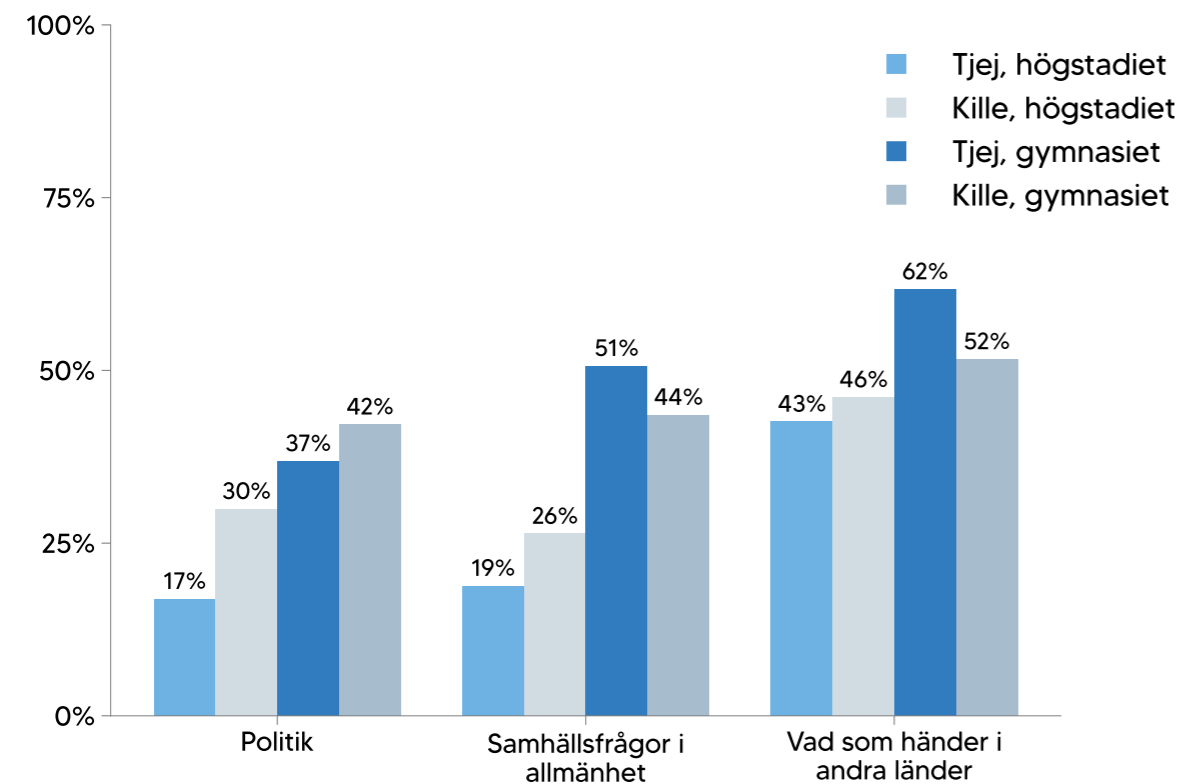
Ungdomarna i Falu kommun svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 nedan.

Tjejer i gymnasiet är i högre grad än övriga intresserade av samhällsfrågor och vad som händer i andra länder, medan killar i gymnasiet i högst grad är intresserade av politik. Intresset bland ungdomarna i Falu kommun är högst för vad som händer i andra länder, och lägst för politik. Tjejer i högstadiet är intresserade av politik i särskilt låg utsträckning.

Jämfört med regionsnittet är högstadiungdomarna i Falu kommun ungefär lika intresserade av de olika frågorna. Gymnasieungdomarna i Falu kommun är mer intresserade av de olika frågorna än regionsnittet.

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

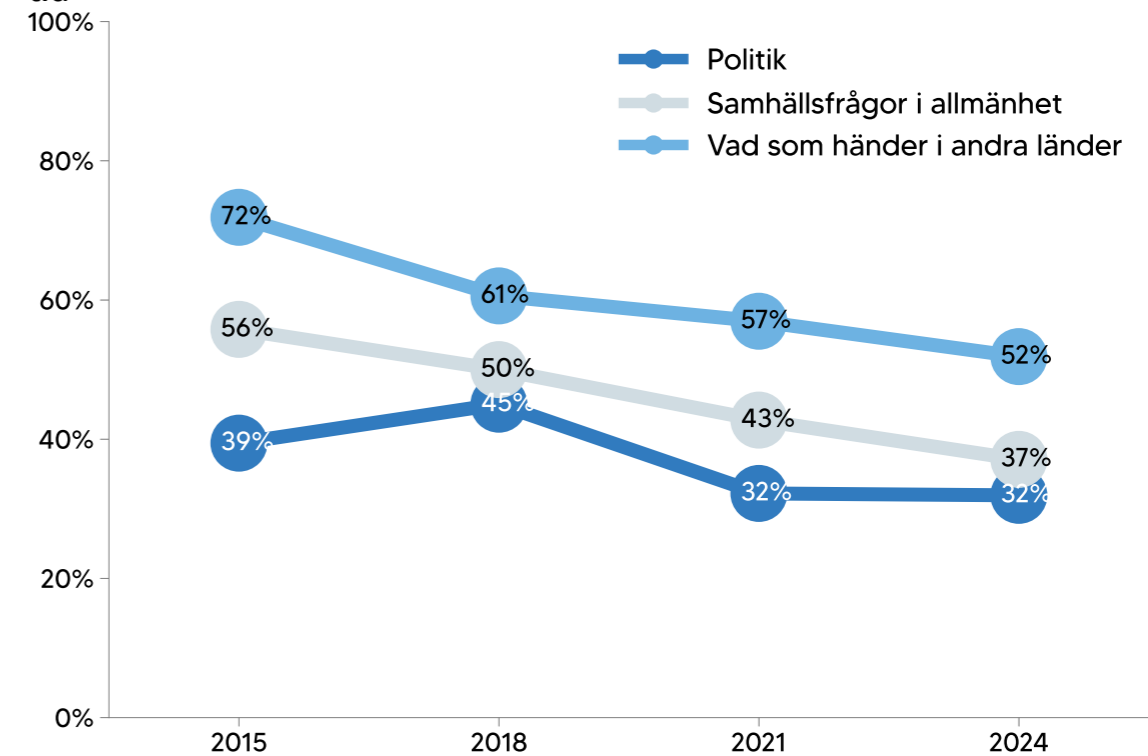

D1a. Andelen som är mycket eller ganska intresserade av följande: Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Politik	23%	19%	39%	30%
Samhällsfrågor i allmänhet	22%	19%	48%	36%
Vad som händer i andra länder	44%	42%	58%	47%

Över tid syns ett minskat intresse totalt sett för både samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1b nedan. Intresset för politik är på samma nivå som år 2021, men lägre än år 2018 och år 2015.

D1b. Andelen som är mycket eller ganska intresserade av följande: Jämförelse över tid

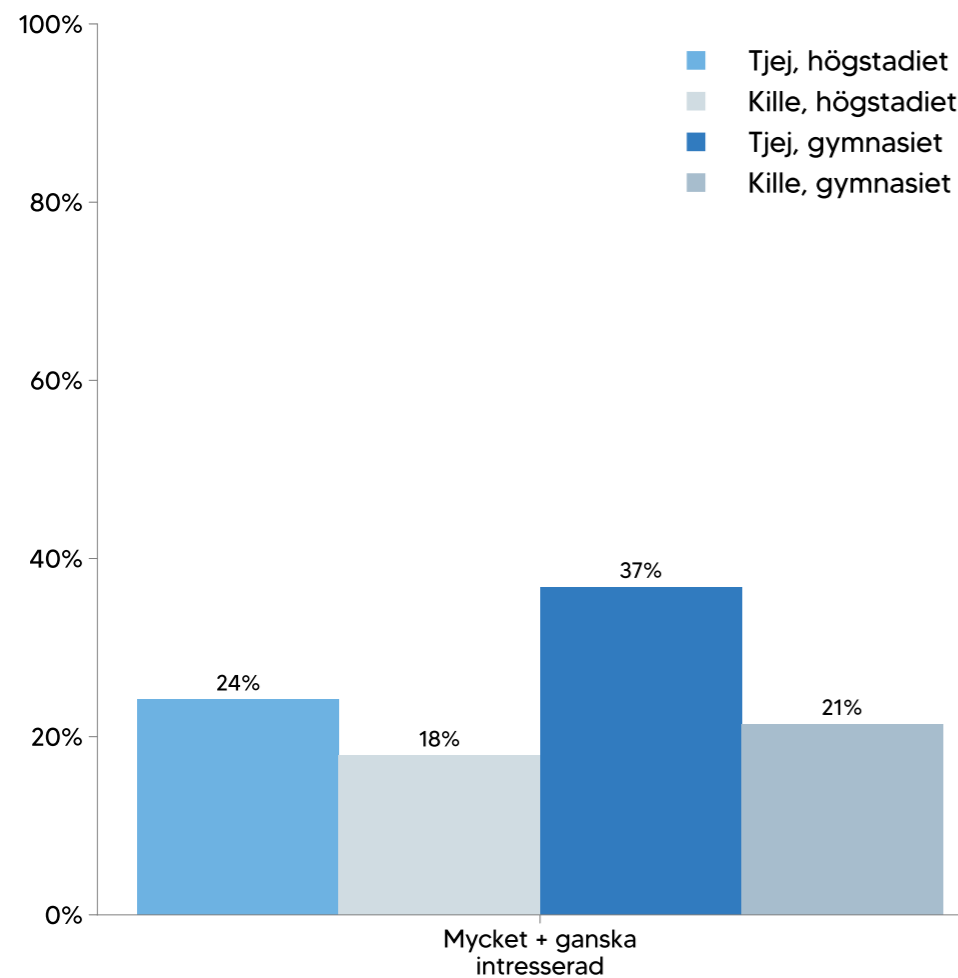

Intresse för klimat och miljö

I Dalarna ställdes även en regionspecifik fråga om ungdomarnas intresse för frågor som rör miljö och klimat. Vad som framgår i diagrammet nedan är att tjejer i gymnasiet är mest intresserade av klimat- och miljöfrågor. 37 % av gymnasietjejerna svarar att de är intresserade av detta. Motsvarande andel bland högstadieungdomarna och gymnasiekillarna varierar mellan 18-24 %.

Totalt 21 % av högstadieungdomarna och 32 % av gymnasieungdomarna i Falu kommun är mycket eller ganska intresserade av klimat- och miljöfrågor. Detta är högre än regionsnittet för gymnasiet, men likt för högstadiet.

D1c. När det gäller frågor som rör klimat och miljö är jag:

D1d. Andel som är mycket eller ganska intresserade av frågor som rör klimat och miljö: Jämförelse med Dalarna 2024

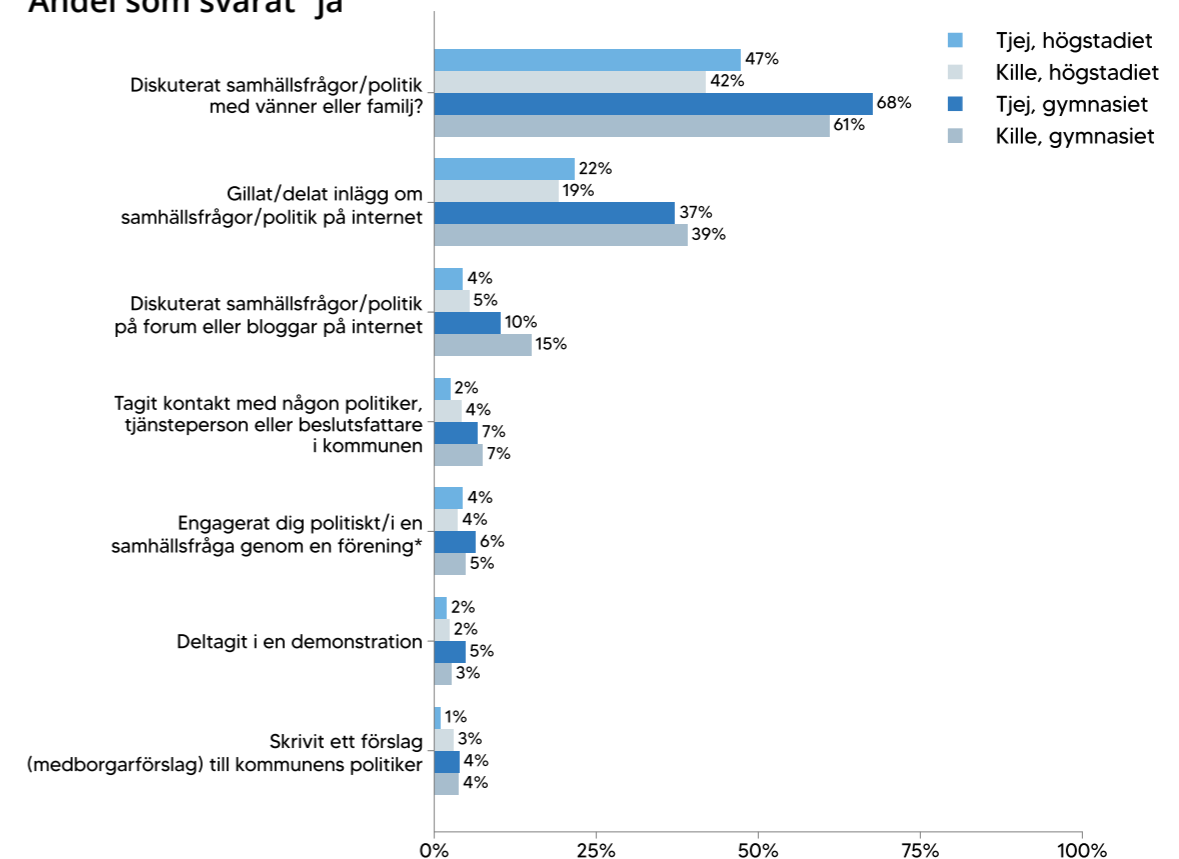
	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Mycket + ganska intresserad	21%	18%	32%	24%

Aktivt samhällsengagemang

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling under det senaste året.

Vad som framgår i diagram D2 nedan är att 42-47 % av högstadieungdomarna och 61-68 % av gymnasieungdomarna har diskuterat samhällsfrågor med vänner eller familj. Gymnasietjejerna har gjort detta i högst grad. Näst vanligast är att ha gillat eller delat ett inlägg om samhällsfrågor eller politik på internet. De övriga handlingarna är klart mindre vanliga. Exempelvis svarar en andel om 2-5 % att de har deltagit i en demonstration. Jämfört med regionsnittet för Dalarna har ungdomarna i Falu kommun diskuterat samhällsfrågor/politik med vänner eller familj i högre grad.

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande? Andel som svarat "ja"

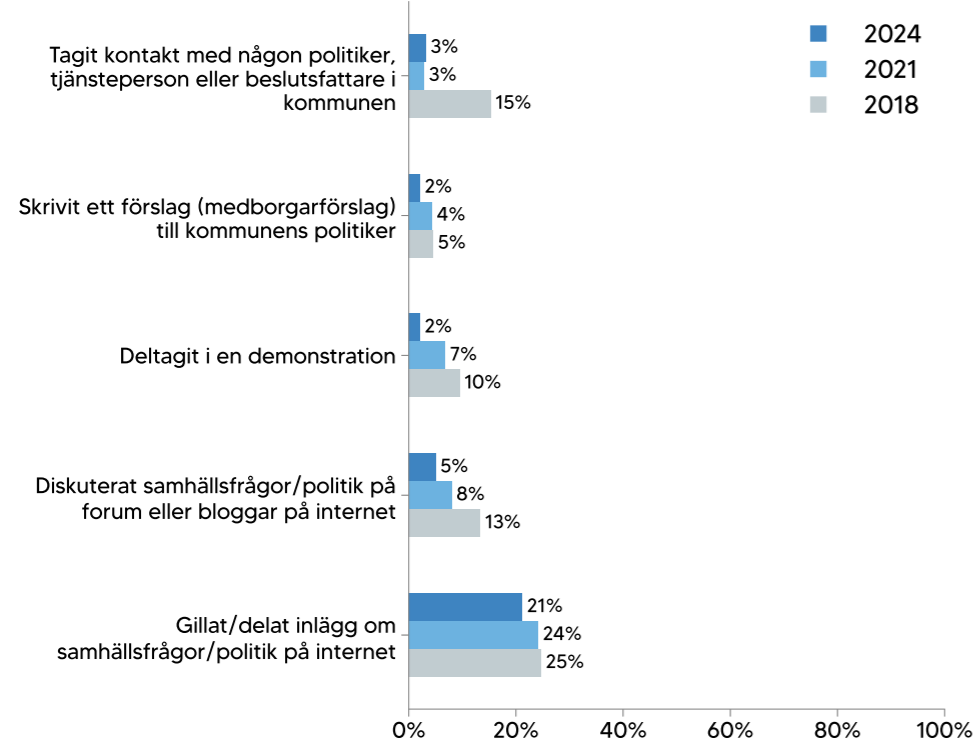

D2a. Andel som gjort följande de senaste 12 månaderna: Jämförelse med Dalarna 2024

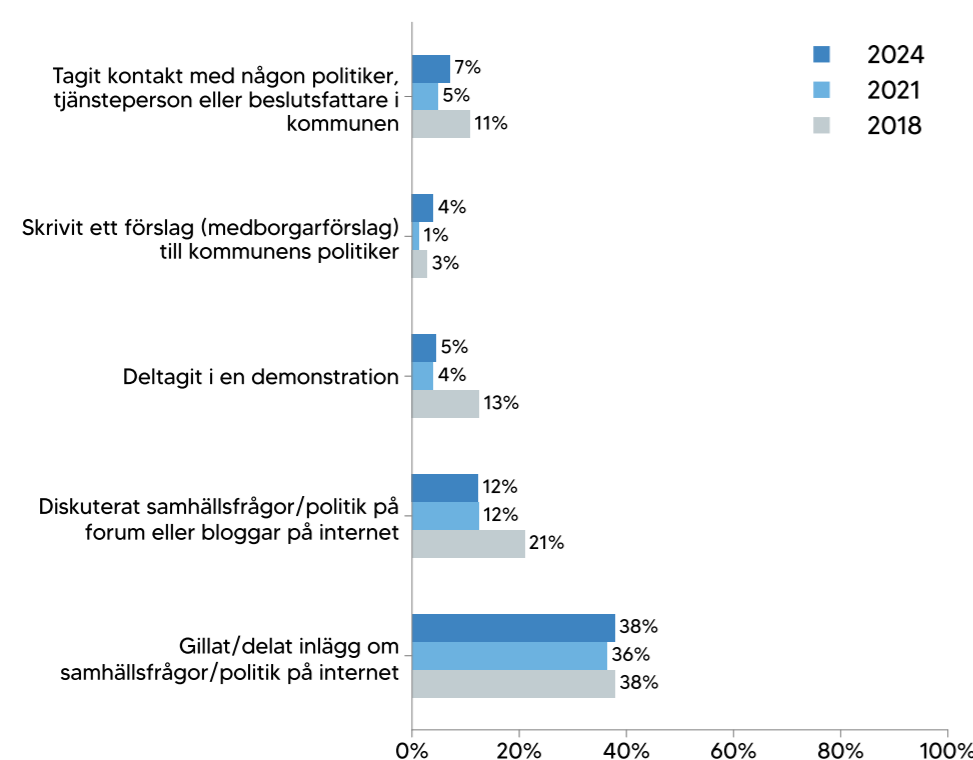
	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Tagit kontakt med någon politiker, tjänsteperson eller beslutsfattare i kommunen	3%	5%	7%	6%
Skrivit ett förslag (medborgarförslag) till kommunens politiker	2%	2%	4%	2%
Deltagit i en demonstration	2%	2%	5%	2%
Diskuterat samhällsfrågor/politik på forum eller bloggar på internet	5%	6%	12%	9%
Gillat/delat inlägg om samhällsfrågor/politik på internet	21%	22%	38%	32%
Diskuterat samhällsfrågor/politik med vänner eller familj	45%	37%	65%	56%
Engagerat dig politiskt/i en samhällsfråga genom en förening*	4%	4%	6%	4%

I diagram D2b nedan redovisas frågan över tid för högstadiet. I diagrammet framgår det att andelen högstadieungdomar som gjort någon form av politisk handling i flera fall minskat. Det är exempelvis en lägre andel än tidigare år som deltagit i en demonstration. Det framgår också att andelen som tagit kontakt med någon politiker, tjänsteperson eller beslutsfattare i kommunen är klart lägre än år 2018, men på samma nivå som år 2021. I diagram D2c redovisas frågan över tid för gymnasiet. I gymnasiet har ungdomarna gjort de olika handlingarna i liknande grad som år 2021, men i lägre grad än år 2018. Andelen som gillat/delat inlägg på internet är dock stabil över tid.

D2b. Andel som gjort följande de senaste 12 månaderna: högstadiet, jämförelse över tid

D2c. Andel som gjort följande de senaste 12 månaderna: gymnasiet, jämförelse över tid

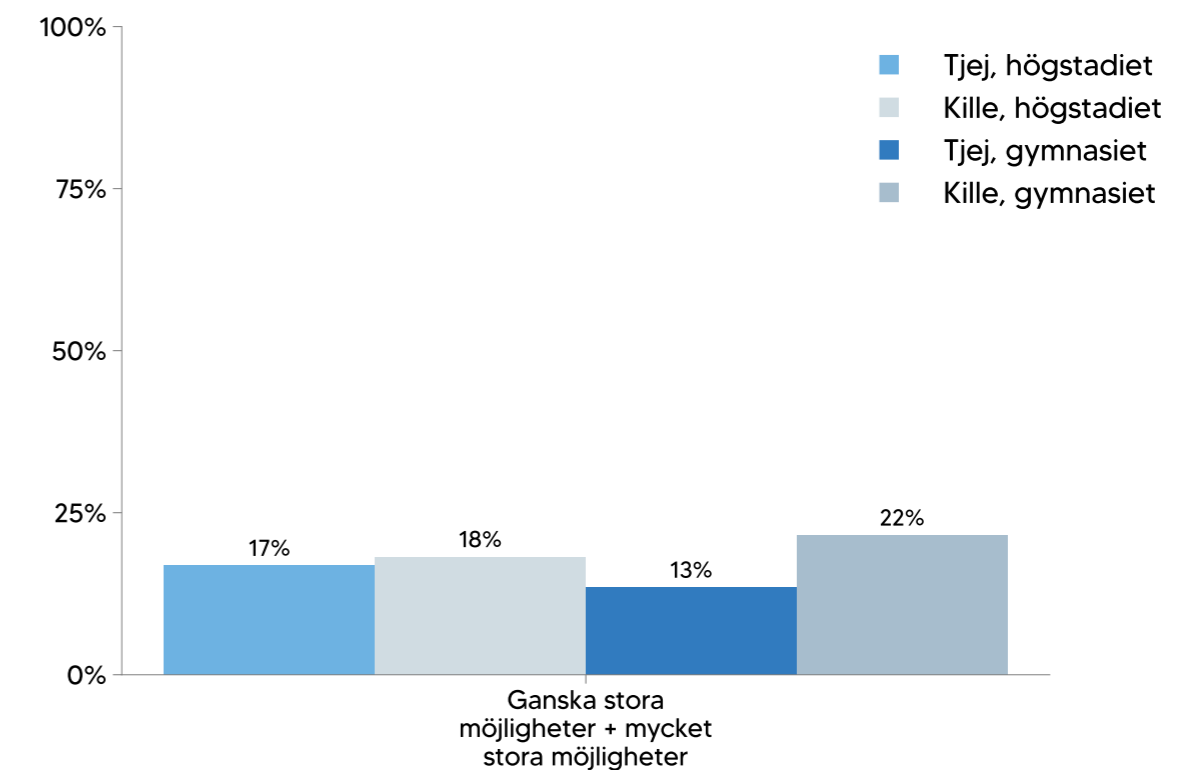
Möjligheter att påverka

I Lupp-enkäten ställs även en fråga om hur ungdomarna ser på sina möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

Vad som framgår i diagrammet nedan är att 17-18 % av högstadieungdomarna och 13-22 % av gymnasieungdomarna ser positivt på möjligheterna att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. Tjejer på gymnasiet ser minst positivt på sina möjligheter.

Andelen som ser ganska eller mycket positivt på sina möjligheter är på en liknande nivå i Falu kommun som regionsnittet för Lupp 2024, se tabell D3a nedan.

D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

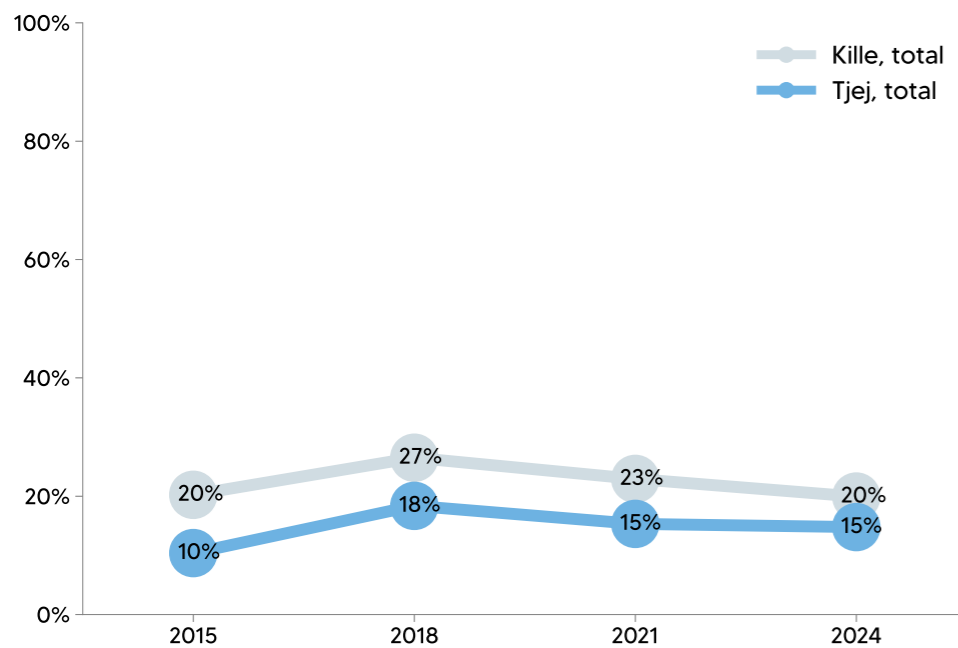

D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
	17%	15%	16%	17%

I en jämförelse över tid framkommer det att andelen tjejer och killar som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter att påverka är relativt oförändrad. Sedan år 2018 har det dock skett en viss minskning av andelen killar som ser positivt på möjligheterna. Tjejer ser något mer positivt på möjligheterna än år 2015.

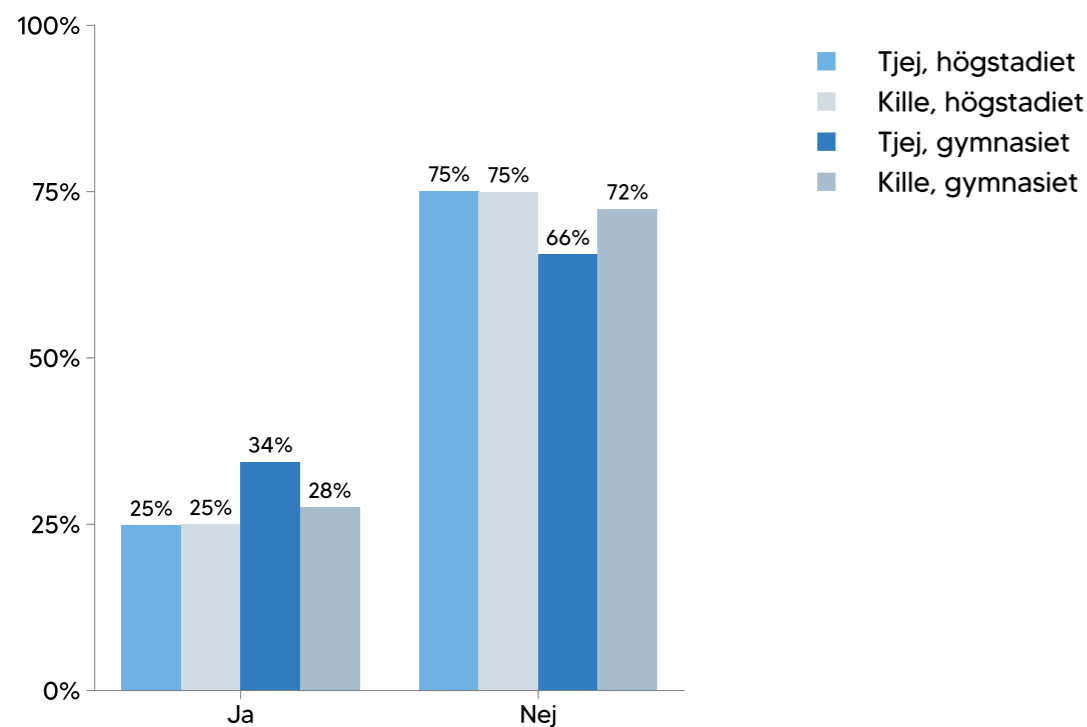
D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelse över tid

Vill vara med och påverka

Ungdomarna svarade på en fråga om huruvida de vill vara med och påverka i frågor som rör Falu kommun. I denna fråga framgår det att gymnasietjejeerna vill påverka i högre grad än gymnasiekillarna och högstadieungdomarna. 34 % av tjejerna i gymnasiet vill påverka, medan andelen bland övriga är 25-28 %.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

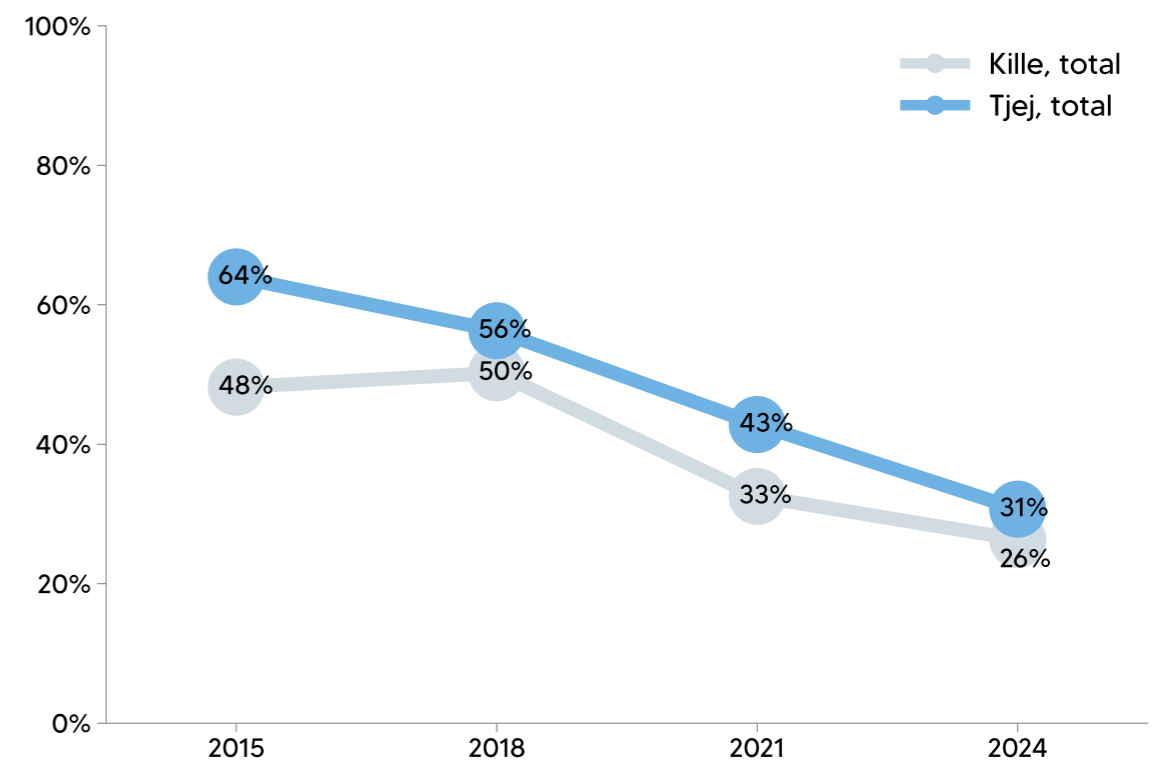
Ungdomarna i Falu kommun vill vara med och påverka i kommunen i liknande utsträckning som snittet för Dalarna, se tabell D4a.

I diagram D4b framgår det att intresset för att påverka i kommunen har minskat tydligt över tid, både bland killar och tjejer.

D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
25%	27%	33%	33%

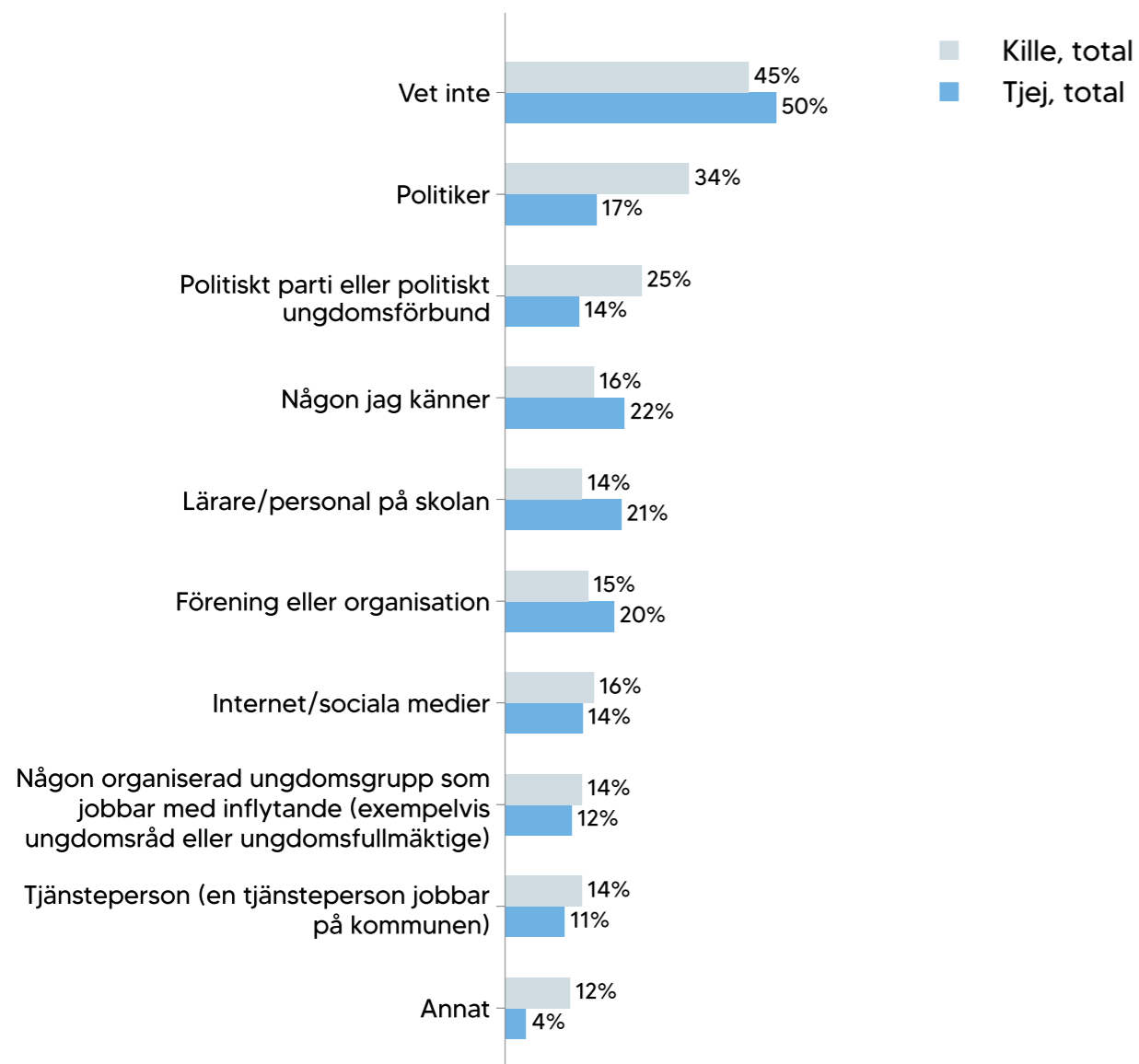
D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelse över tid

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga om vem eller vart de skulle vända sig till om de vill påverka något. 45 % av killarna och 50 % av tjejerna svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. Därefter svarar störst andel av killarna att de skulle vända sig till en politiker, medan tjejerna skulle vända sig till någon de känner, personal på skola eller en förening eller organisation.

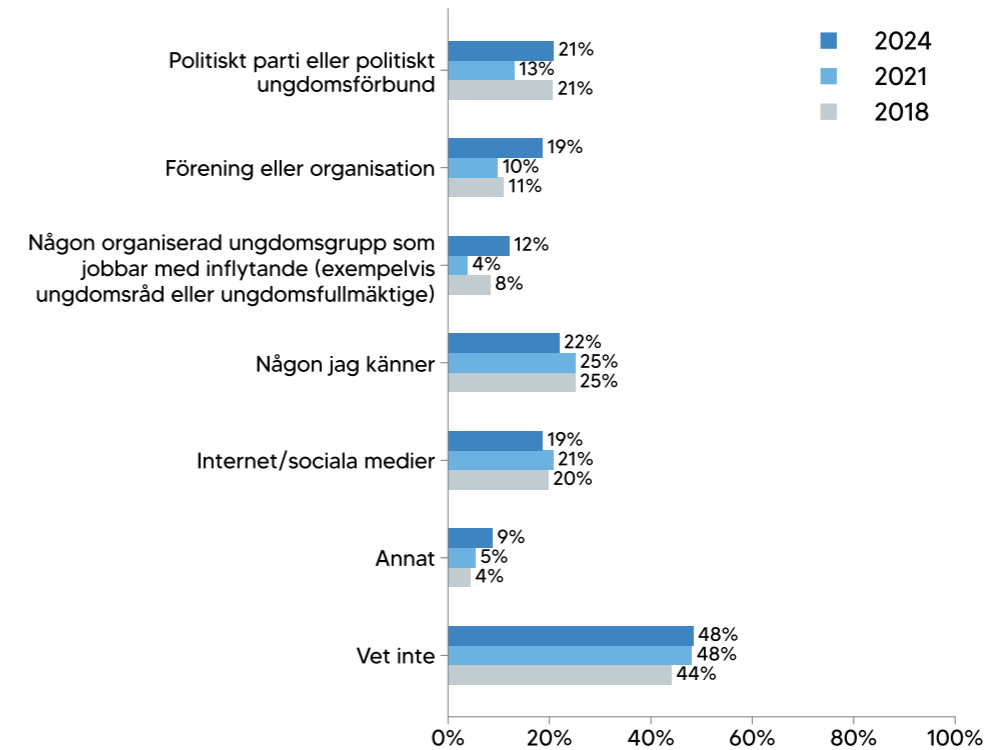
Vid en jämförelse över tid kan vi se att andelen högstadieungdomar som skulle vända sig till internet eller sociala medier har minskat, se diagram D4c_1 på följande sida. I gymnasiet syns bland annat en ökning av andelen som skulle vända sig till en förening eller organisation, se diagram D4c_2.

**D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka**

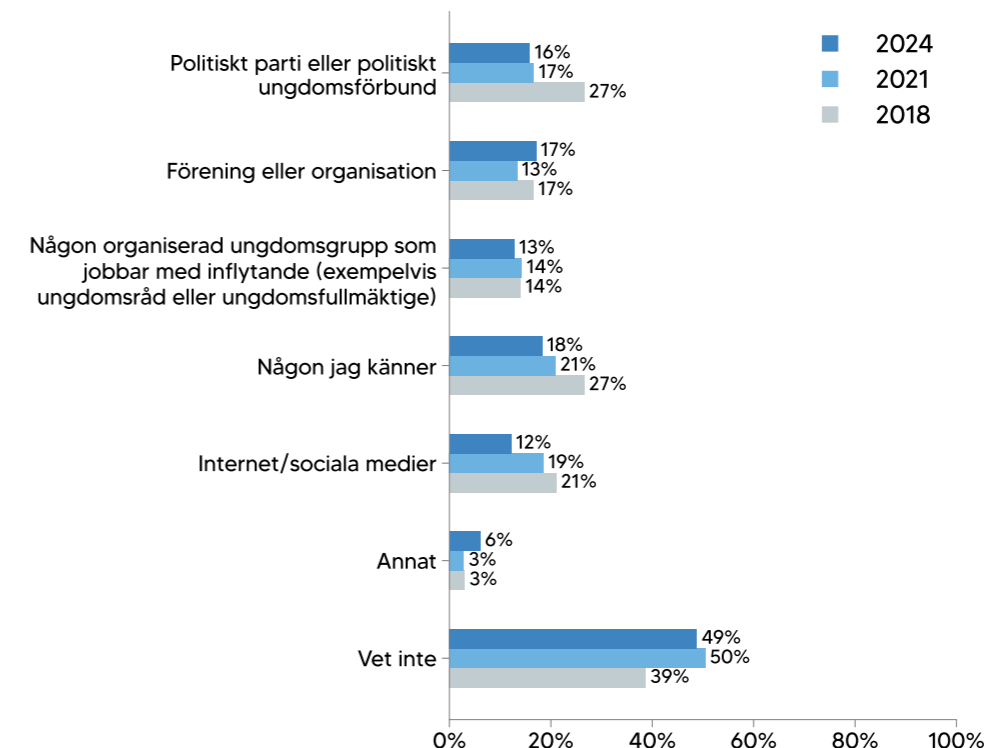

I diagram D4c_1 och D4c_2 redovisas frågan över tid. Jämfört med år 2021 har andelen högstadieungdomar som skulle vända sig till ett politiskt parti eller ungdomsförbund, förening eller organisation eller någon organiserad ungdomsgrupp ökat. Även i gymnasiet har andelen som skulle vända sig till en förening eller organisation ökat något, medan andelen som skulle vända sig till internet minskat.

**D4c_1. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka: högstadiet, jämförelse över tid**

**D4c_2. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka: gymnasiet, jämförelse över tid**

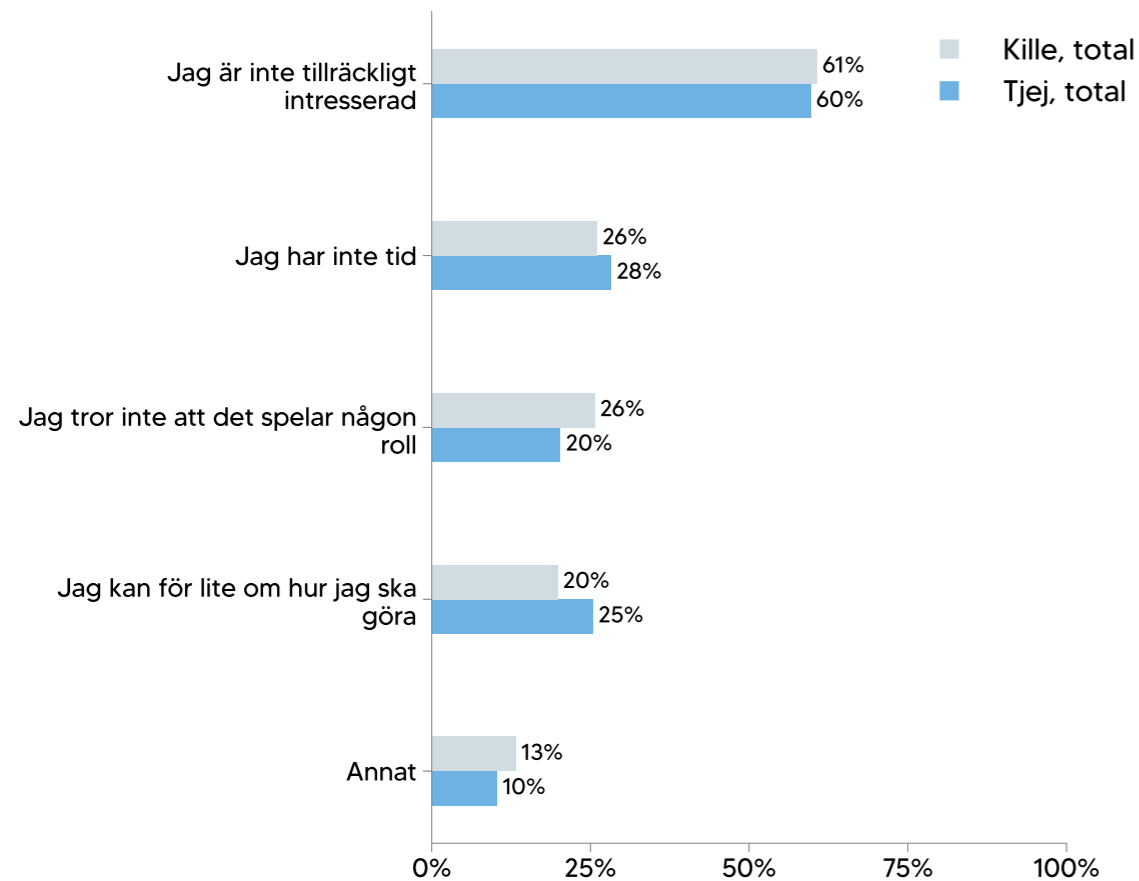

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

60-61 % svarar att de inte är tillräckligt intresserade, och 26-28 % har inte tid. Mellan 20-26 % svarar att de inte har tid och/eller att de inte tror det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?
Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

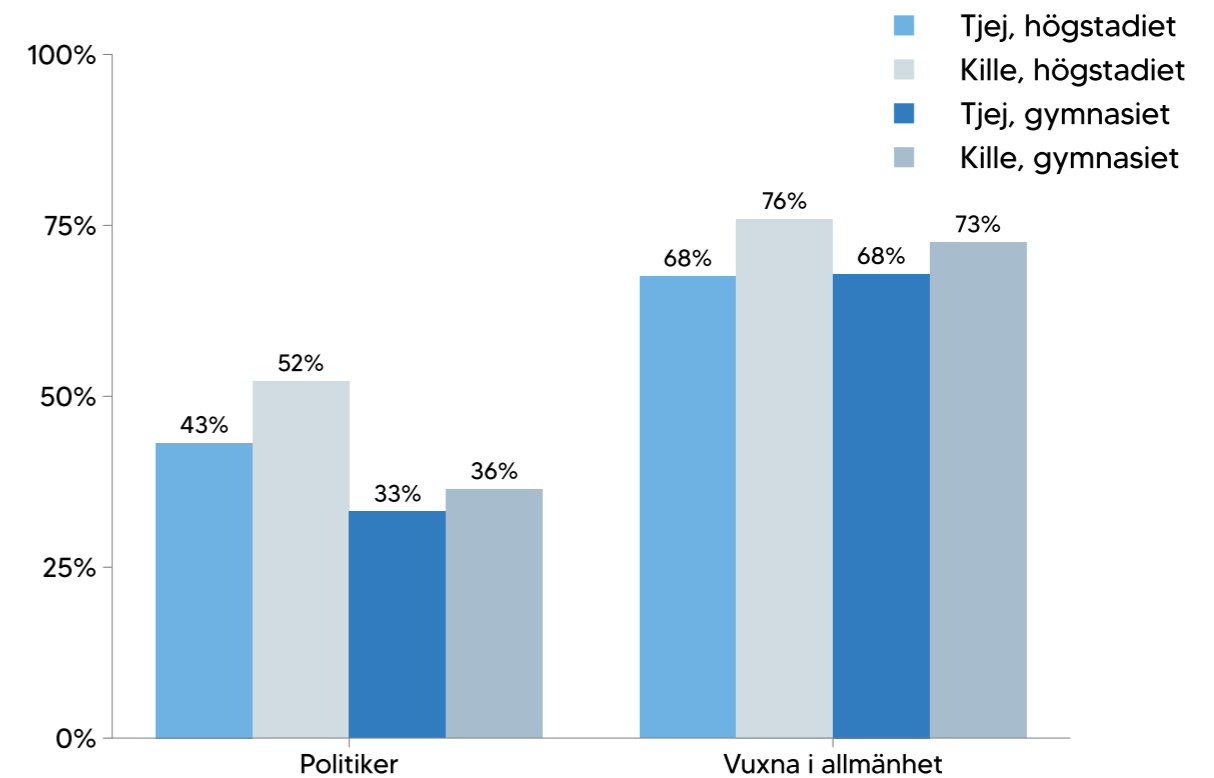

Förtroende för vuxna och politiker

Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet och en fråga om hur stort förtroende de har för politiker. Totalt 70 % svarar att de har förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är lägre, totalt 40 %. Killar i högstadiet har högre förtroende än övriga för både vuxna i allmänhet och politiker.

Vid en jämförelse med snittet i Dalarna framgår det att högstadiungdomarna i Falu kommun har ett något högre förtroende för vuxna i allmänhet och politiker. Gymnasieungdomarna i Falu kommun har förtroende i liknande grad som regionsnittet.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort"

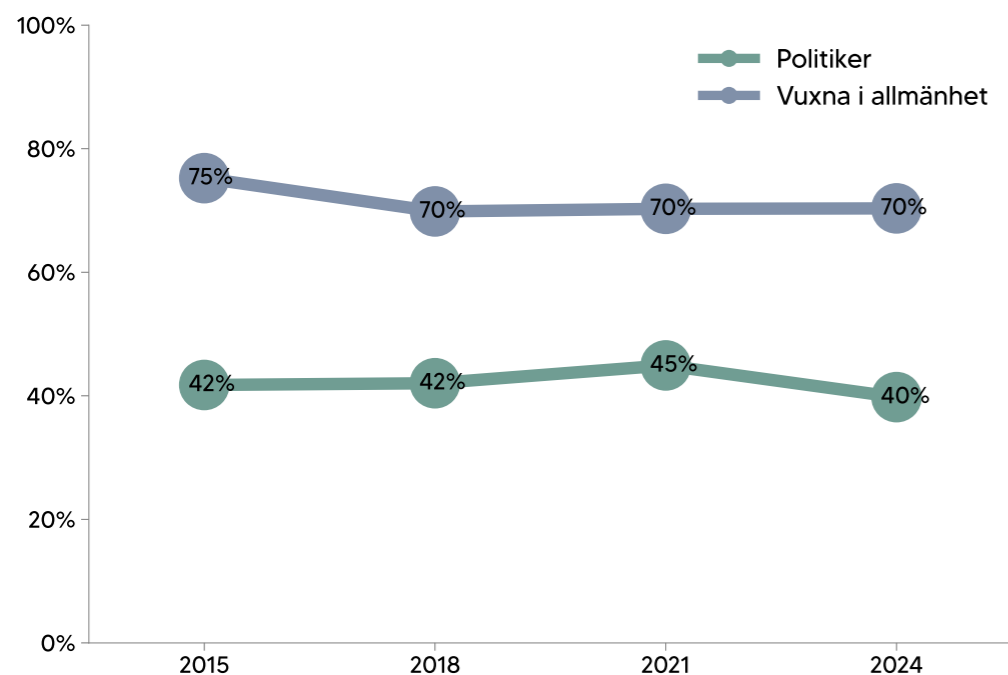

D5a. Andel med stort eller ganska stort förtroende för vuxna och politiker.
Jämförelse med snittet i Dalarna

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Politiker	47%	41%	34%	35%
Vuxna i allmänhet	72%	67%	69%	69%

Andelen ungdomar totalt sett med stort eller ganska stort förtroende för politiker har minskat sedan år 2021. Förtroendet för vuxna i allmänhet är oförändrat.

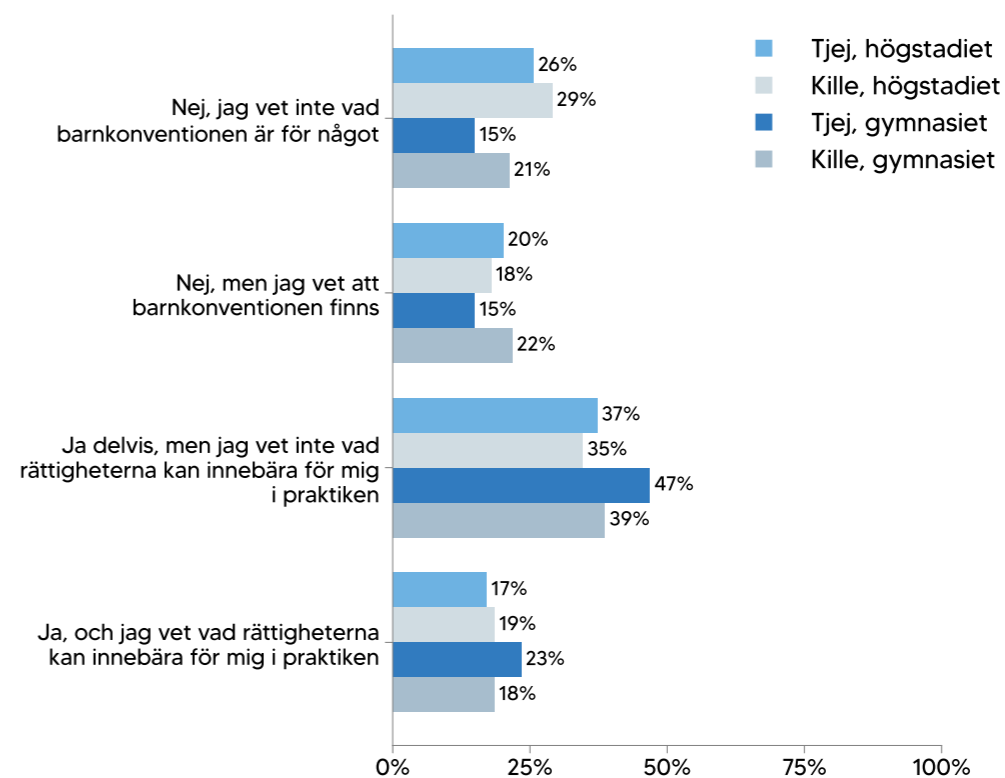
D5b. Andel med stort eller ganska stort förtroende för vuxna och politiker: Jämförelse över tid

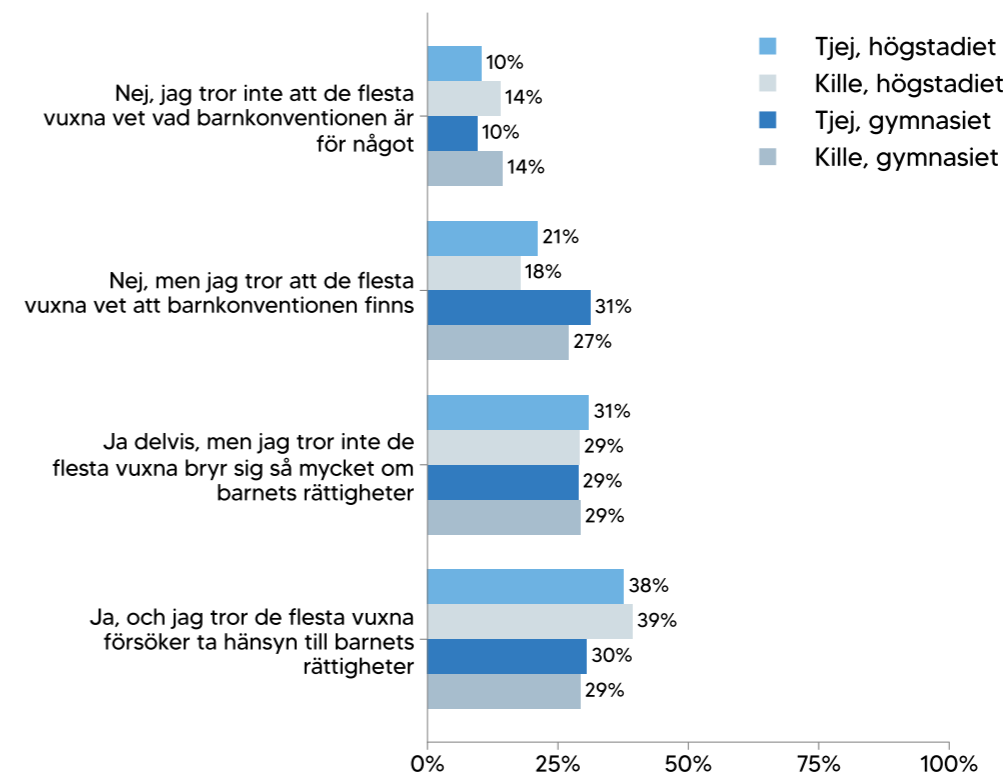
Barnkonventionen

I Lupp-enkäten ställdes även två frågor om barnkonventionen. Vad som framgår är att de flesta ungdomar har viss kännedom om barnkonventionen. 17-19 % av högstadiungdomarna och 18-23 % av gymnasieungdomarna vet även vad rättigheterna kan innebära för dem i praktiken. Därutöver svarar 38-39 % av högstadiungdomarna och 29-30 % av gymnasieungdomarna att de tror de flesta vuxna känner till barnkonventionen och försöker ta hänsyn till barnets rättigheter.

D6a. Känner du till vilka rättigheter du har enligt barnkonventionen?

D6b. Tror du att vuxna i allmänhet känner till barnets rättigheter enligt barnkonventionen?

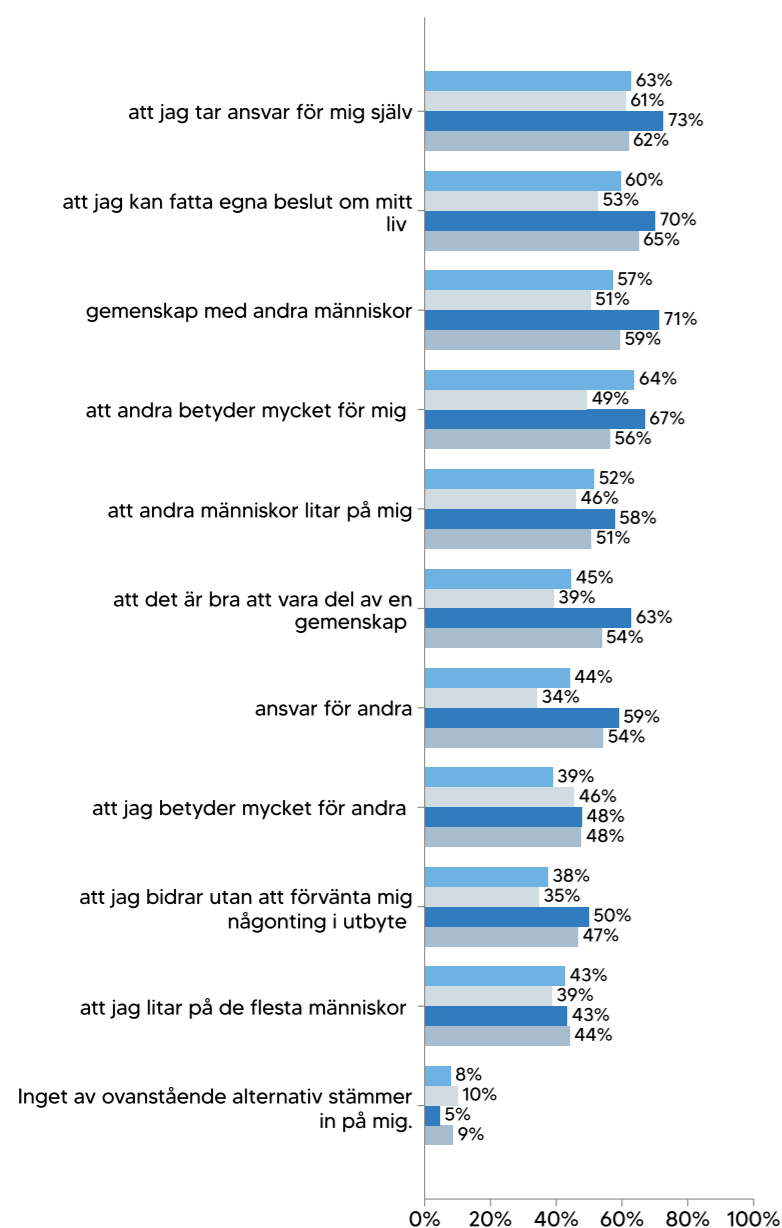

Ungas syn på delaktighet och gemenskap

Det ställdes även en regionspecifik fråga om ungas syn på gemenskap, möjlighet till självbestämmande och synen på sig själva och relationen till andra. Vad som framgår är att majoriteten av ungdomarna i Falu kommun känner att de tar ansvar för sig själva, att de kan fatta egna beslut om sitt liv och att de känner gemenskap med andra människor. Andelen som instämmer i att de litar på andra och att de betyder mycket för andra är lägre. Tjejer i gymnasiet instämmer i högst grad i flera av påståendena.

5-10 % av ungdomarna svarar att inget av alternativen stämmer in på dem.

D7. Nedan kommer några påstående som handlar om känslor, tankar och delaktighet. Vi vill att du berättar för oss vilka påståenden som passar in på dig.

Jämfört med regionsnittet instämmer både högstadieungdomarna och gymnasieungdomarna i Falu kommun i liknande eller något högre grad i samtliga påståenden om delaktighet och gemenskap, se tabell D7a nedan.

D7a. Nedan kommer några påstående som handlar om känslor, tankar och delaktighet. Vi vill att du berättar för oss vilka påståenden som passar in på dig. Jämförelse med snittet i Dalarna

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
gemenskap med andra människor	53%	48%	66%	63%
ansvar för andra	38%	37%	56%	51%
att jag tar ansvar för mig själv	61%	59%	68%	69%
att det är bra att vara del av en gemenskap	41%	36%	59%	53%
att jag bidrar utan att förvänta mig någonting i utbyte	35%	32%	48%	45%
att jag kan fatta egna beslut om mitt liv	55%	52%	67%	65%
att jag betyder mycket för andra	41%	35%	47%	44%
att andra betyder mycket för mig	56%	54%	62%	61%
att jag litar på de flesta människor	40%	37%	43%	40%
att andra människor litar på mig	48%	43%	54%	53%
Inget av ovanstående alternativ stämmer in på mig.	9%	11%	6%	8%

Fördjupat om inflytande och delaktighet

Det andra valda fördjupningsområdet i Falu kommun handlar om inflytande och delaktighet, och även detta hör till kommunens målområde "En bra kommun att leva och bo i". Samma fördjupningsområde var med i Lupp-rapporten år 2021.

När unga får inflytande över sin vardag och görs delaktiga i det lokala samhället skickas signaler om att ungas röster tas på allvar och att det är möjligt att påverka i olika frågor, vilket främjar framtida politiskt deltagande. Att känna sig delaktig skapar också en större tillit och ett större förtroende till samhället.¹ Ungas förutsättningar att påverka är dock ofta sämre på grund av bland annat ålder och utbildningsnivå. Graden av samhällsengagemang idag skiljer sig också åt mellan olika grupper av unga, till exempel beroende på kön, bakgrund, föräldrars utbildningsnivå och funktionsvariation.²

I avsnittet "Politik och samhället" såg vi att ungdomarna i Falu kommun vill påverka i kommunen i högre grad än vad de ser sig ha möjligheter. Samtidigt har andelen unga som vill påverka har minskat över tid. Vi såg därutöver att förtroendet för vuxna i allmänhet är högt, totalt 70 % av ungdomarna i Falu kommun svarar att de har ett ganska eller mycket stort förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är däremot lägre. Totalt 40 % av ungdomarna svarar att förtroendet för politiker är mycket eller ganska stort. Eftersom ungas förtroende för vuxna och politiker är en viktig fråga för Falu kommun har vi i fördjupningen tittat på gruppen unga som har ett lägre förtroende för vuxna och/eller politiker jämfört med de som har ett högt förtroende både för vuxna och politiker. Totalt 63 % av ungdomarna i Falu kommun har ett lågt förtroende för vuxna och/eller politiker. Gruppen består främst av tjejer, 62 % tjejer och 38 % killar, och en högre andel gymnasieungdomar (63 %) än högstadiungdomar (37 %).

Bakgrund

När det kommer till födelseland framkommer det att utrikes födda unga har ett lägre förtroende för politiker och/eller vuxna i allmänhet. Bland de unga som är födda i Sverige har 61 % ett mycket eller ganska litet förtroende för politiker och/eller vuxna i allmänhet, medan motsvarande andel bland de som är födda utrikes är 76 %. När det kommer till andelen som har lågt förtroende för både vuxna och politiker är skillnaden mindre. Bland de som är utrikes födda har 34 % ett lågt förtroende för både vuxna och politiker, medan motsvarande andel bland de som är födda i Sverige är 26 %. Liknande mönster syns även bland unga med utländsk bakgrund.³

Socioekonomi

Gällande socioekonomi har vi även på detta område tittat på två frågor där den ena är i vilken grad ungdomarna känner sig oroliga för sin egen ekonomi och den andra vilken sysselsättning de uppgett att deras föräldrar har. Vad som framgår är att de ungdomar som har ett lågt förtroende för vuxna och/eller politiker är oroliga för sina föräldrars

ekonomi i högre grad. 17 % av de unga med ett lågt förtroende oroar sig över föräldrarnas ekonomi, jämfört med 6 % bland övriga. De ungdomar som har minst en förälder utanför arbetsmarknaden har, till skillnad från år 2021, förtroende för vuxna och politiker i liknande grad som övriga unga.

Funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom

Vad gäller funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom syns också vissa skillnader. Av de som svarar att de har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom har 72 % ett mycket eller ganska litet förtroende för vuxna och/eller politiker. Motsvarande andel bland de som svarar att de inte har någon nedsatt funktion eller långvarig sjukdom är 61 %. Liknande mönster framkom år 2021, men skillnaden är något mindre i år.

Föreningsmedlemskap

När det kommer till andelen föreningsmedlemmar syns en viss skillnad mellan de som har ett lågt förtroende för både vuxna och/eller politiker och övriga. Bland de med ett lågt förtroende för vuxna och/eller politiker är 50 % medlemmar i någon förening, medan motsvarande andel bland övriga är 57 %.

Drog, tobaks-och alkoholvanor

Vad gäller narkotika, alkohol och tobak syns generellt inga större skillnader mellan de som har lågt förtroende för vuxna och/eller politiker och övriga. Det är dock en något högre andel av de som har ett lägre förtroende för vuxna och/eller politiker som brukar snusa flera gånger i veckan eller oftare (16 %, jämfört med 9 % bland övriga) Likt år 2021 ser vi dock att de som har ett lägre förtroende för vuxna och/eller politiker i något lägre grad svarar att de aldrig använt narkotika - 92 %, jämfört med 96 % bland övriga.

Nöjdhet med livet

När det kommer till nöjdhet med olika aspekter av livet ser vi att ungdomarna med ett lågt förtroende för vuxna och/eller politiker är mindre nöjda med sin fritid, skolan, sina kompisar, familjen, sina pengar och livet som helhet. Skillnaden är tydligast avseende pengar, vilket 71 % av de med ett lägre förtroende är nöjda med. Motsvarande andel bland övriga är 85 %. Liknande mönster syntes år 2021.

Utsatthet för mobbning

Vad gäller utsatthet för mobbning syns en mindre skillnad. Bland de unga som har ett lågt förtroende för vuxna och/eller politiker har 25 % utsatts för mobbning enstaka gånger eller en längre period under de senaste sex månaderna. Motsvarande andel bland övriga är 19 %. När det gäller utsatthet för orättvis behandling syns en tydligare skillnad. Av de unga med ett lågt förtroende för vuxna och/eller politiker har 41 % utsatts för orättvis behandling, jämfört med 26 % bland de med ett högre förtroende. Liknande mönster syntes år 2021. En ytterligare skillnad som framgår är att de unga med lågt förtroende för vuxna och/eller politiker känner sig mindre trygga än övriga i på stan eller i centrum samt i kollektivtrafiken.

¹ MUCF 2019: Ungas möjlighet till inflytande på lokal nivå

² MUCF 2021: Fokus 21: Om ungas samhällsengagemang

³ Utländsk bakgrund = antingen själva födda utanför Sverige och/eller minst en förälder född utanför Sverige

E. Trygghet

På området "Trygghet" ställs några frågor om huruvida man utsatts för otrygga situationer, mobbning eller orättvis behandling och hur trygg man känner sig på olika platser i kommunen.

Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. Att vara utsatt för mobbning och kränkningar ökar också risken för psykisk ohälsa. Utsatthet och otrygghet i skolan är därutöver relaterat till elevers studieresultat och kunskapsutveckling, och kan således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden.¹

Flertalet studier visar att mobbningen och otryggheten i skolan ökar, exempelvis framgår detta i en rapport från Friends.² Förutom ökad mobbning och otrygghet i skolan syns även en negativ utveckling vad gäller ungas rapportering av mobbning och hot på nätet.³ Eftersom elevernas mående i skolan i hög utsträckning kan påverkas av det som sker exempelvis på sociala medier behöver skolorna även ta hänsyn till detta i sitt trygghetsarbete.⁴

¹ Skolverket 2022: Skapa trygghet för lärande

² Friends 2022: Mobbningens Förekomst - Tre barn utsatta i varje klass

³ Statens medieråd: Ungar och medier 2019

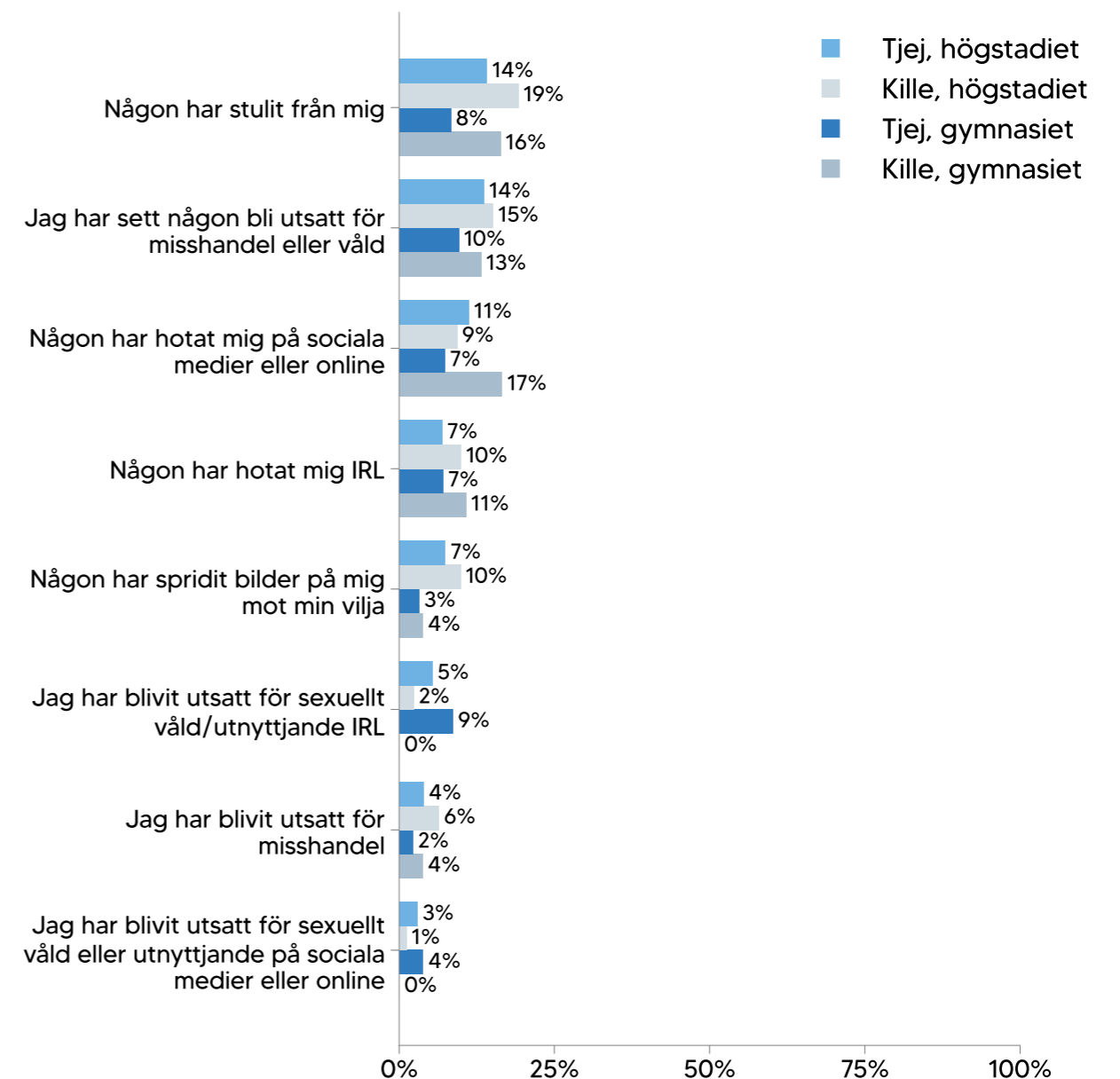
⁴ Skolinspektionen 2023: Skolors arbete för en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon form av brott eller otrygg situation under de senaste sex månaderna. Vanligast är att ha utsatts för stöld, eller sett någon bli utsatt för misshandel eller våld. Killar har utsatts för stöld i högre grad än tjejer.

Gymnasiekillarna svarar i högre grad än övriga ungdomar att någon har hotat dem på sociala medier eller online. Tjejer svarar i högre grad än killar att de utsatts för sexuellt våld/utnyttjande (IRL eller online).

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

Jämfört med snittet för Dalarna har ungdomarna i Falu kommun utsatts för de olika brotten och otrygga situationerna i ungefär samma utsträckning.

E1a. Har något av detta hänt dig?

Andel som svarat "ja": Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Någon har stulit från mig	17%	14%	11%	11%
Jag har blivit utsatt för misshandel	5%	5%	3%	3%
Jag har sett någon bli utsatt för misshandel eller våld	15%	14%	11%	10%
Någon har hotat mig på sociala medier eller online	10%	13%	11%	11%
Någon har hotat mig IRL	8%	10%	8%	8%
Någon har spridit bilder på mig mot min vilja	9%	7%	3%	4%
Jag har blivit utsatt för sexuellt våld eller utnyttjande på sociala medier eller online	2%	3%	2%	3%
Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande IRL	4%	3%	5%	4%

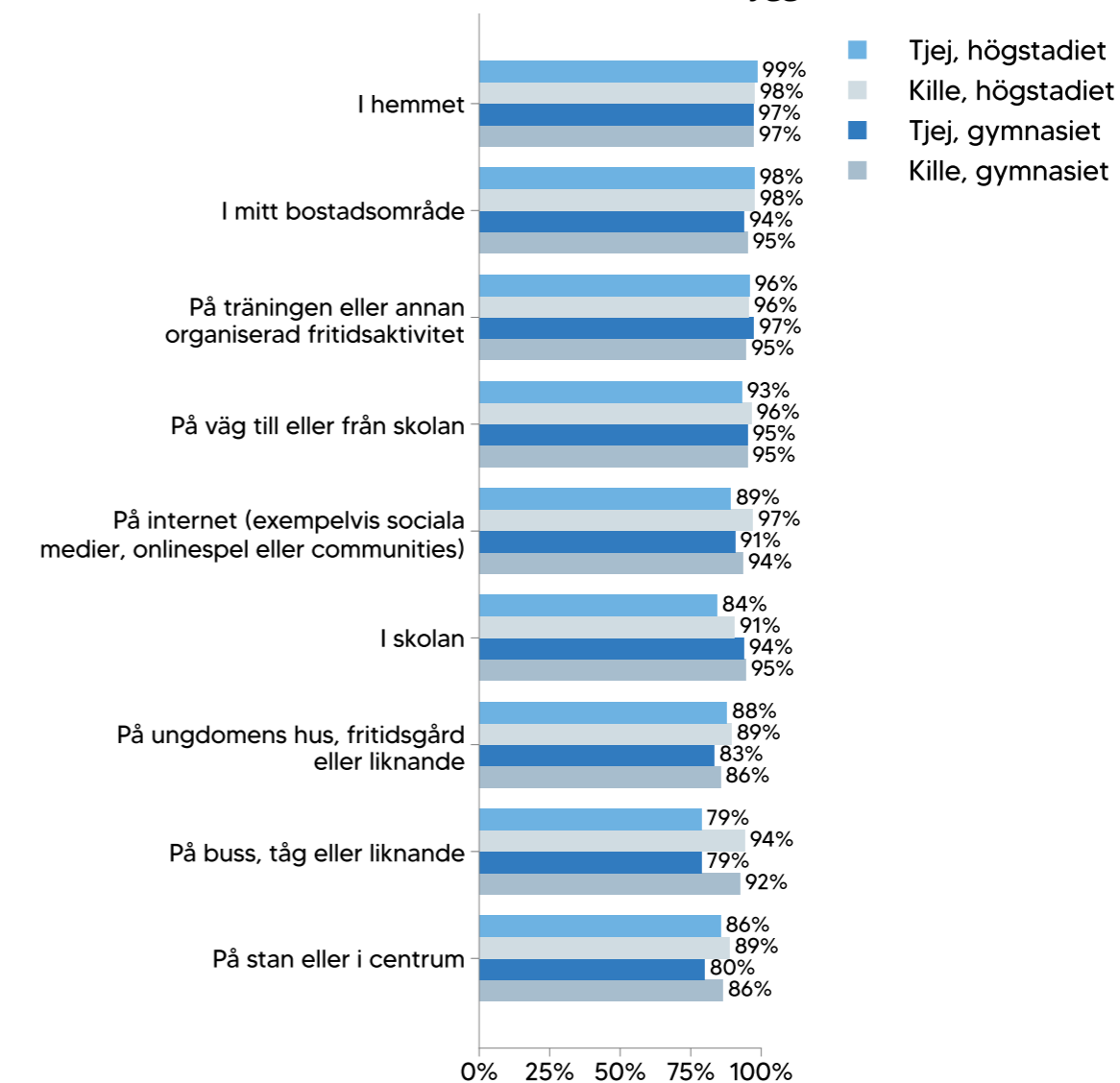
Trygghet på olika platser

Ungdomarna fick svara på en fråga om deras upplevda trygghet på olika fysiska platser i kommunen och på internet. En stor majoritet av ungdomarna att de alltid eller oftast trygga bland annat i hemmet, i sitt bostadsområde, på träningen och i skolan.

Tjejer känner sig mindre trygga än killar i kollektivtrafiken, i övrigt syns endast mindre könsskillnader.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?*

Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

Jämfört med snittet för Dalarna känner sig ungdomarna i Falu kommun ungefär lika trygga på de olika platserna.

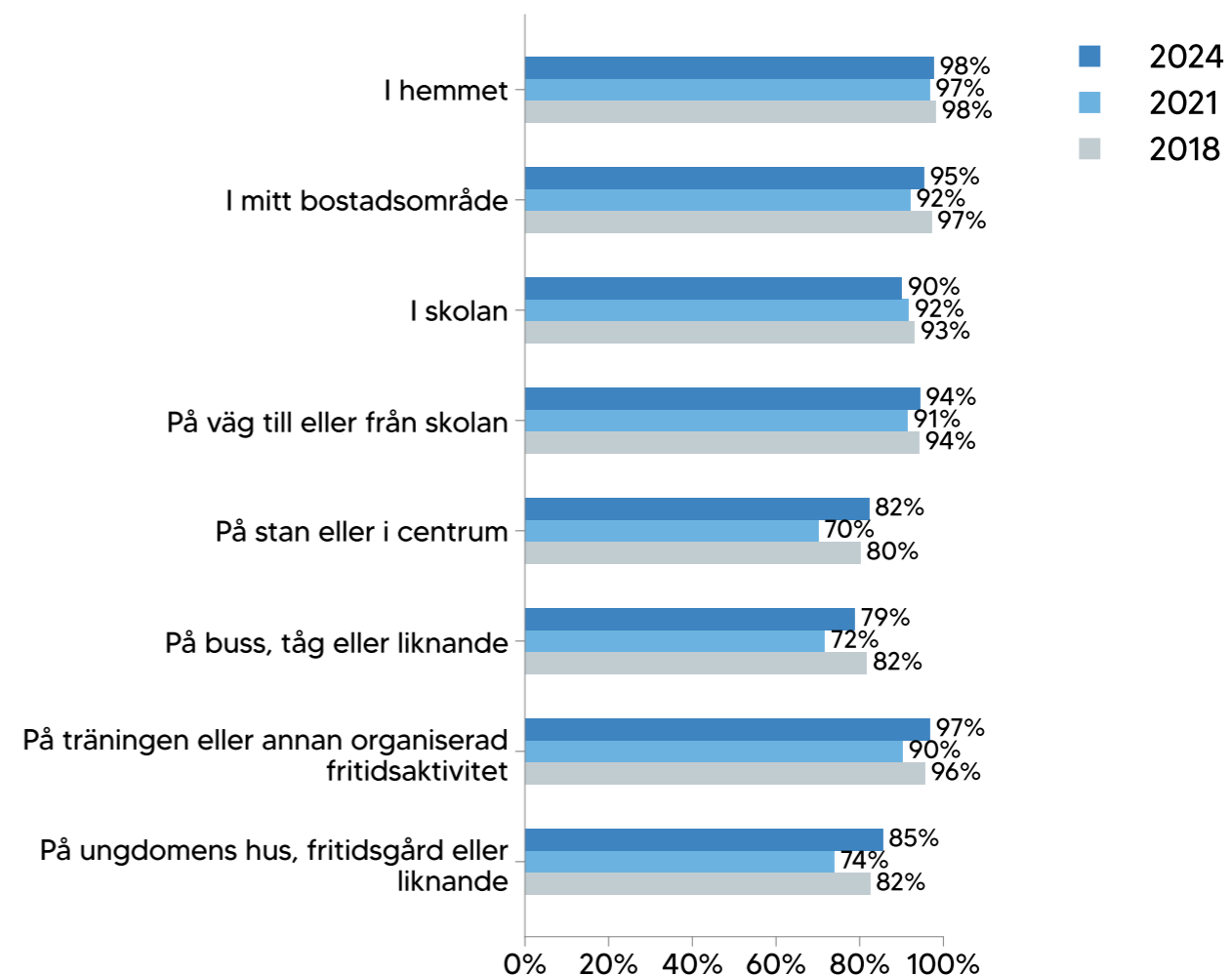
**E2a. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga:
Jämförelse med Dalarna 2024***

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
I hemmet	98%	97%	97%	96%
I mitt bostadsområde	98%	94%	94%	94%
I skolan	87%	84%	94%	93%
På väg till eller från skolan	95%	91%	95%	94%
På stan eller i centrum	87%	82%	83%	82%
På buss, tåg eller liknande	86%	81%	84%	81%
På internet (exempelvis sociala medier, onlinespel eller communities)	93%	92%	91%	91%
På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet	96%	93%	96%	94%
På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	89%	85%	84%	83%

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, d.v.s. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat. I gymnasiet fanns "ej aktuellt" för frågorna: "I skolan", "På väg till eller från skolan", "På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet", "På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande", medan högstadiet endast hade "ej aktuellt" för "På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet" och "På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande". Andel "ej aktuellt" varierar mellan 0-74 %.

Jämfört med år 2021 har andelen tjejer som känner sig trygga på stan eller i centrum, i kollektivtrafiken, på träningen och på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande ökat.

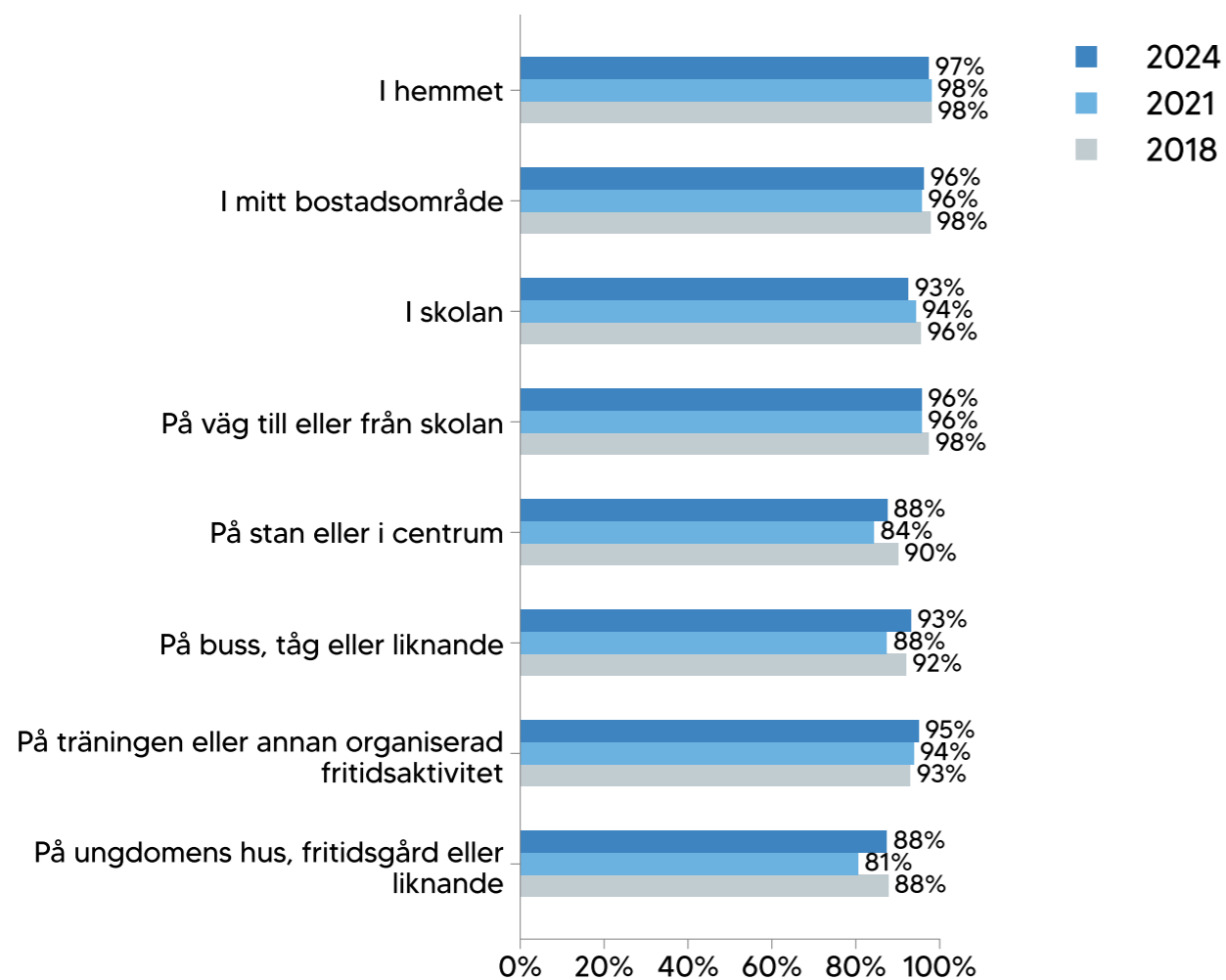
**E2b. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga:
Jämförelse över tid, tjej***

*Siffrorna i diagrammen ovan visar endast de som svarat på frågan, d.v.s. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat. Andelen som svarat "ej aktuellt" är mellan 0-72 %.

Andelen killar som känner sig trygga på stan eller i centrum, i kollektivtrafiken och på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande har ökat något sedan år 2021.

E2c. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga: Jämförelse över tid, kille*

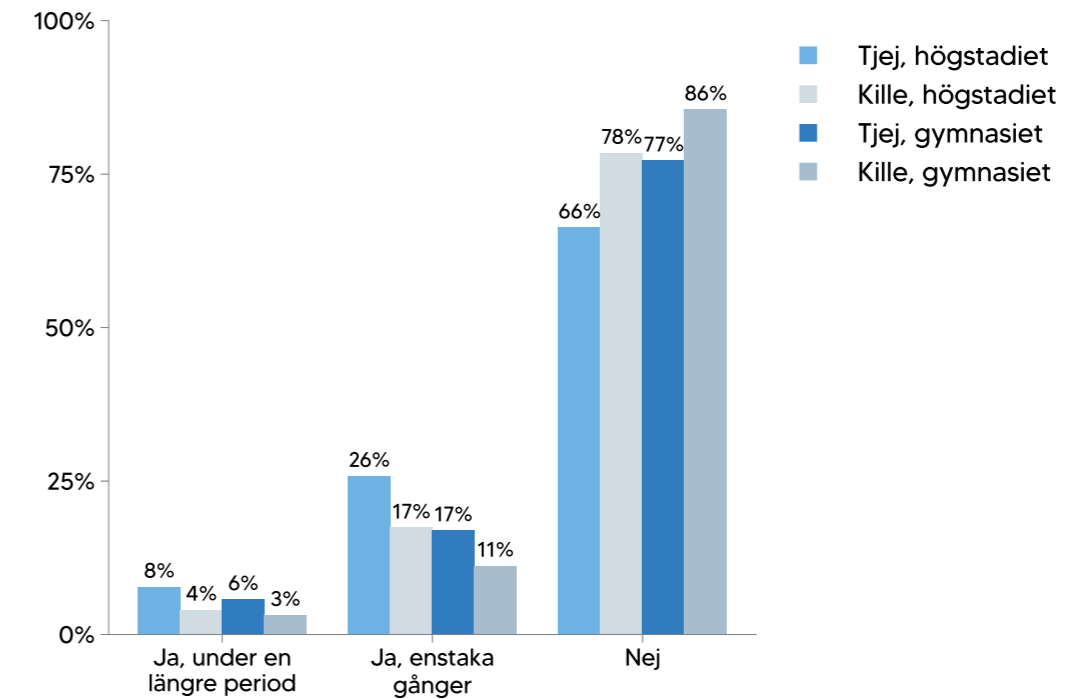
*Siffrorna i diagrammen ovan visar endast de som svarat på frågan, d.v.s. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat. Andelen som svarat "ej aktuellt" är mellan 0-56 %.

Mobbning och trakasserier

I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Vad som framgår är att en relativt hög andel av högstadietjejerna svarar att de utsatts för mobbning enstaka gånger eller en längre period under de senaste sex månaderna. Totalt 34 % av högstadietjejerna svarar att de utsatts. Killarna i gymnasiet svarar i lägst grad att de utsatts.

Högstadiungdomarna i Falu kommun har utsatts för mobbning i liknande grad som snittet för Dalarna, se tabell E3a. Gymnasieungdomarna har utsatts i något högre grad än snittet.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

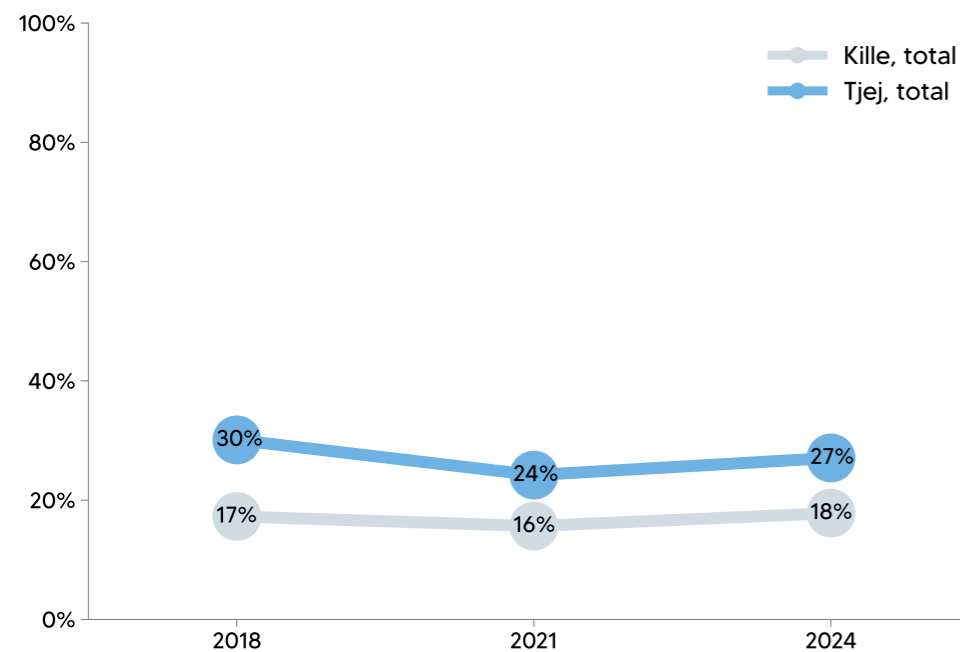
E3a. Andel som svarat "ja, längre period" eller "ja, enstaka gånger" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrystning: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
28%	27%	20%	16%

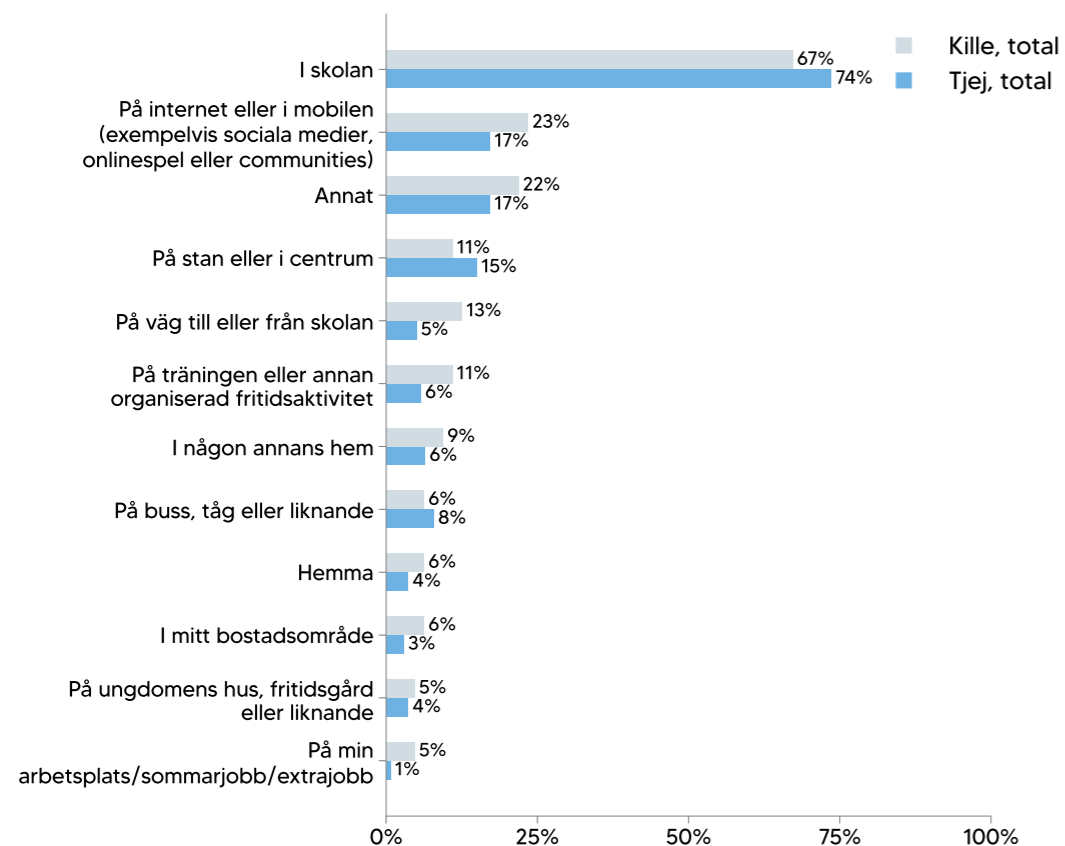
Andelen killar och tjejer som utsatts för mobbning är på liknande nivåer som tidigare år, se diagram E3b.

I diagram E3c nedan framgår det också att majoriteten av de som utsatts för mobbning svarar att det skett i skolan (67-74 %). 17-23 % har även utsatts på internet eller i mobilen.

E3b. Andel som svarat "ja, längre period" eller "ja, enstaka gånger" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: jämförelse över tid

E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfrysad? Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

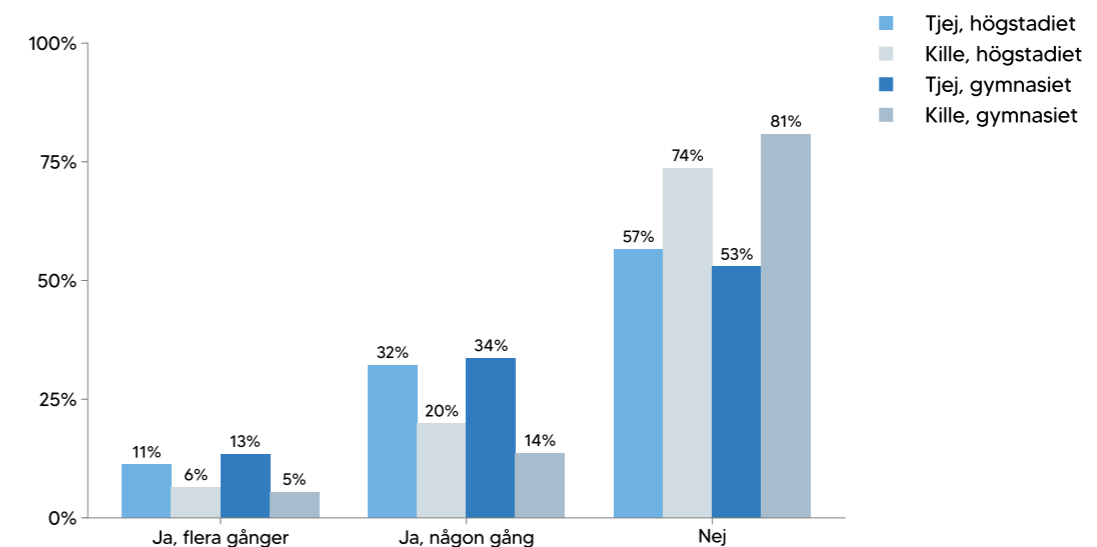

Orättvis behandling

Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Här framgår att tjejer, både i högstadiet och gymnasiet, har utsatts i högre grad än killar. 11-13 % av tjejerna anger att de utsatts flera gånger.

Andelen högstadieungdomar som utsatts är på samma nivå i Falu kommun som för snittet för Dalarna. Andelen gymnasieungdomar som utsatts är något högre än för snittet.

E4. Har du under de senaste sex månaderna upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

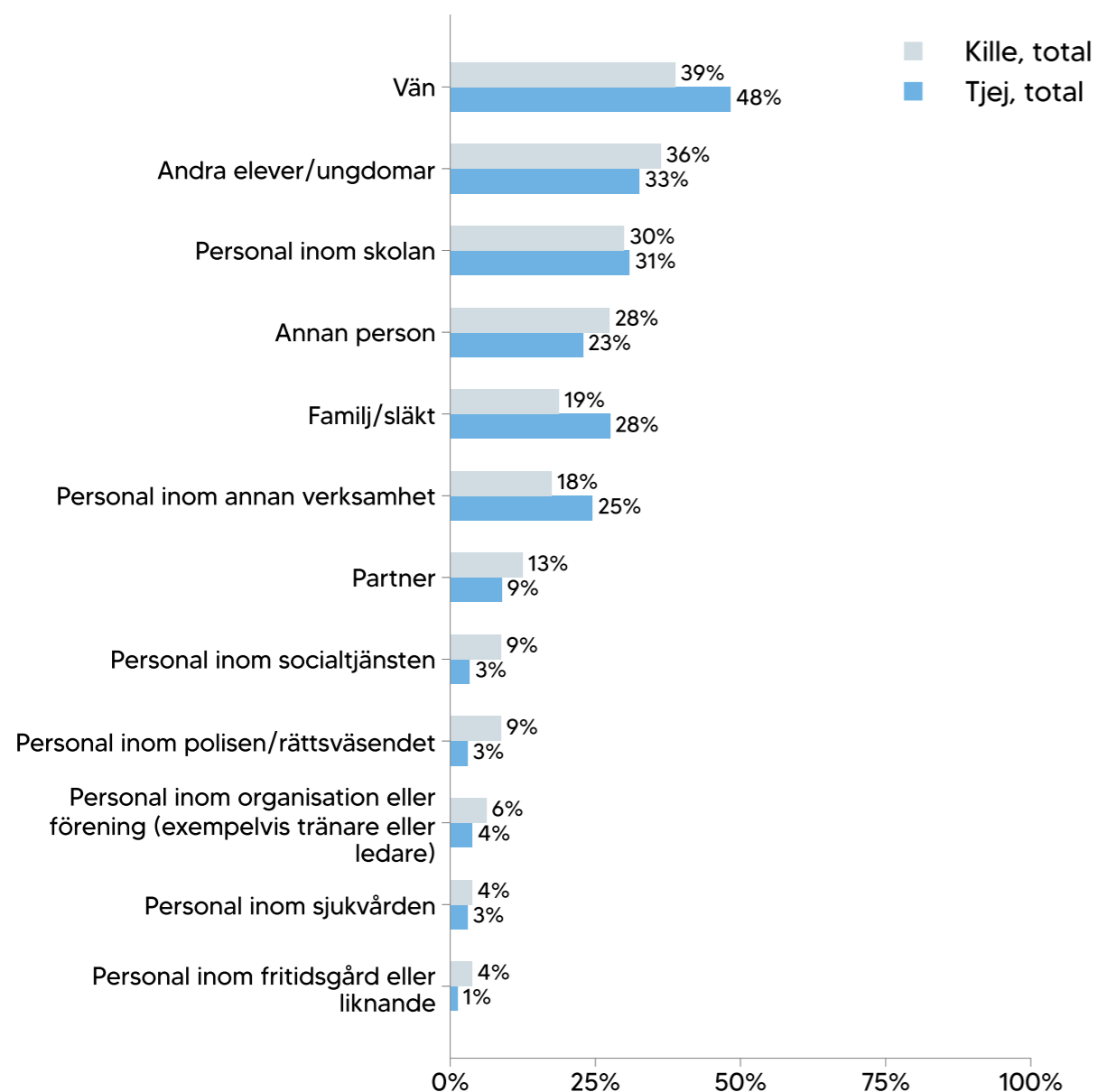

E4a. Andel utsatta för orättvis behandling flera gånger eller någon gång: jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Andel utsatta	36%	36%	37%	31%

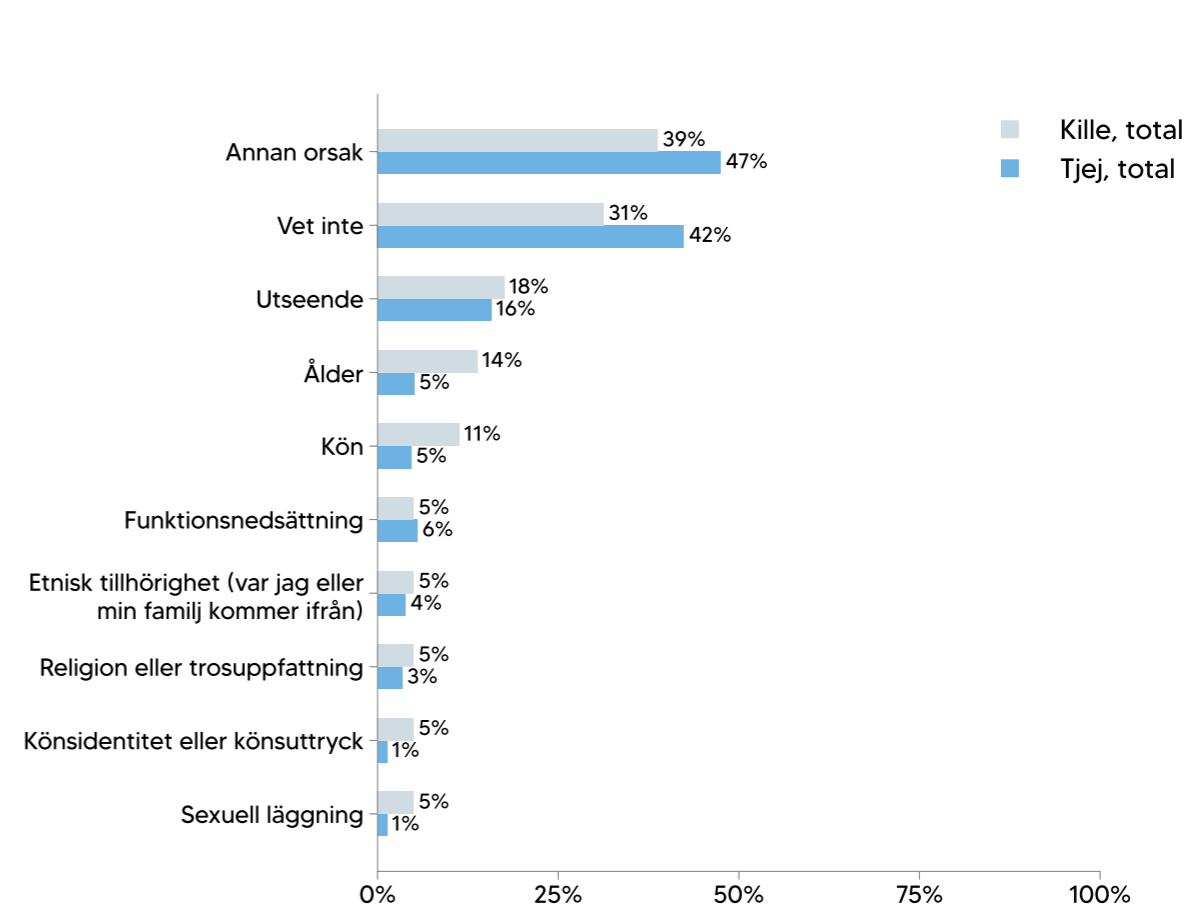
De ungdomar som utsatts fick även svara på en fråga om vem som utsatte dem för orättvis behandling. Det vanligaste är att ha utsatts av en vän, följt av andra elever eller ungdomar. 39 % av killarna och 48 % av tjejerna har utsatts av en vän, och mellan 33-36 % av både killarna och tjejerna har utsatts av andra elever eller ungdomar.

E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?
Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

I diagrammet nedan framgår det att 31 % av killarna och 42 % av tjejerna inte vet varför de blivit utsatta. 39 % av killarna och 47 % svarar att de utsatts av andra skäl än de som listas i frågan. Därefter svarar störst andelar (16-18 %) att de utsatts på grund av sitt utseende. Killar svarar i högre grad än tjejer att de utsatts på grund av sin ålder eller sitt kön.

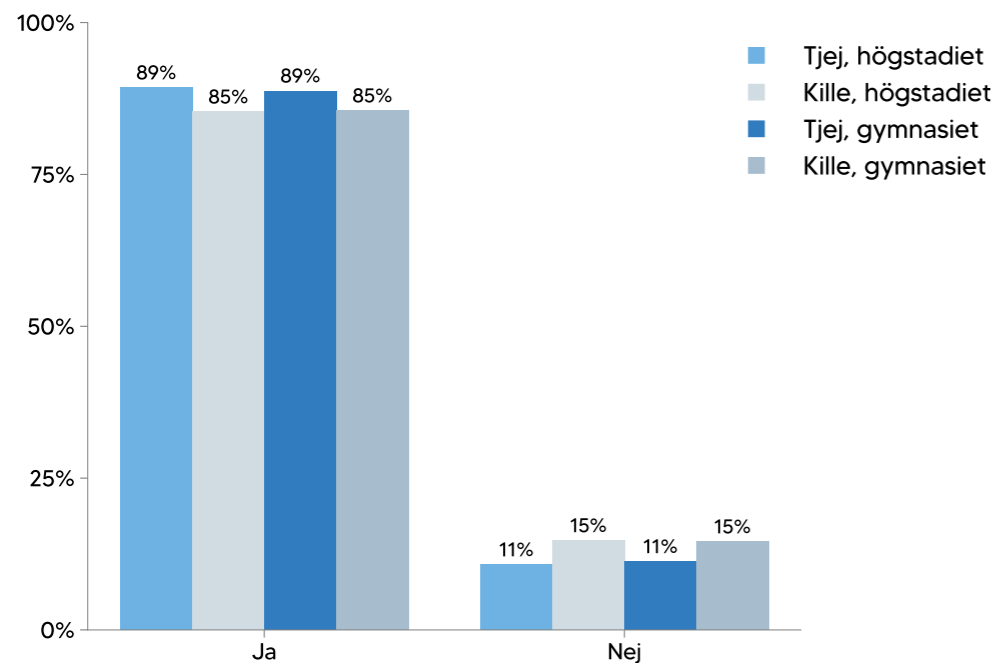
E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?
Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

Ungdomarna fick även svara på en fråga om huruvida de vet vart de kan vända sig för att få stöd om de skulle bli illa behandlade eller må dåligt. I diagrammet nedan ser vi att majoriteten av ungdomarna vet vart de kan vända sig. Tjejer svarar i något högre grad än killar att de vet vart de kan vända sig.

Jämfört med snittet för Dalarna vet högstadiungdomarna i Falun vart de kan vända sig i högre utsträckning. Gymnasieungdomarna vet vart de kan vända sig i liknande utsträckning som snittet.

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

E5a. Andel ja: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
88%	81%	87%	85%

F. Hälsa

I Lupp-enkäten finns ett avsnitt som rör ungas hälsa. Där ställs några frågor om hur ungdomarna mår, hur ofta de tränar och äter samt om deras alkohol-och tobaksanvändning.

En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa kan därmed vara avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån kön och familjens socioekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och övriga befolkningen. Grupper i särskilt utsatta situationer kan till exempel vara hbtqi-personer, personer med funktionsnedsättningar, migranter och nationella minoriteter.¹

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har även uppmärksammats i ett flertal rapporter under de senaste åren. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, samtidigt som förekomsten av psykisk ohälsa och dagliga besvär ökar enligt flera nationella undersökningar. Varför ungas psykiska hälsa försämrats verkar bero på flera orsaker. Folkhälsomyndigheten konstaterar i en rapport att brister i skolans funktion troligen är en orsak till att psykosomatiska symtom ökat hos unga.² Egna och andras krav och förväntningar, oro för framtiden, icke-fungerande relationer och utanförskap, digitala medier och begränsande normer är några ytterligare orsaker till ohälsa bland unga som lyfts i en rapport från MUCF.³

¹ Folkhälsomyndigheten 2023: Folkhälsan i Sverige - Årsrapport 2023

² Folkhälsomyndigheten 2018: Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige?

³ MUCF 2023: Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva - En kartläggning om ungas psykiska hälsa

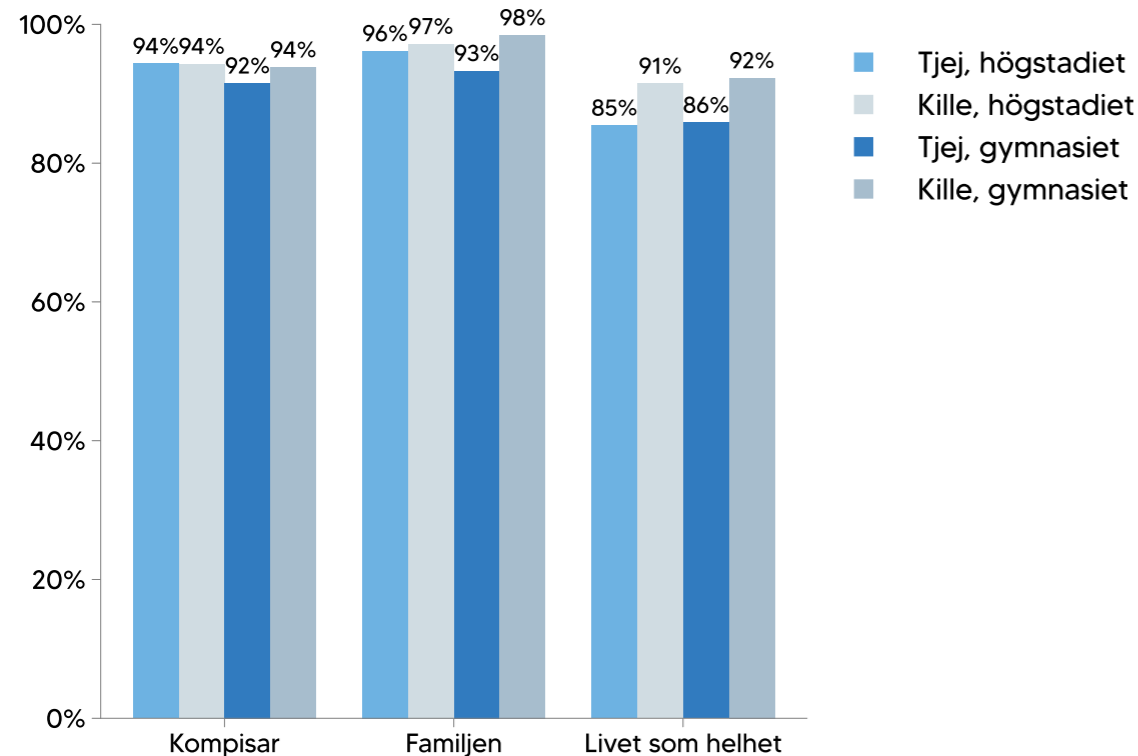
Relationer och nöjdhet med livet

Familje-och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är faktorer som även påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa.

En hög andel, över 90 %, av ungdomarna i Falu kommun är nöjda med kompisarna och familjen. När det gäller livet som helhet är nöjdheten något lägre bland tjejerna.

Jämfört med snittet för Dalarna är ungdomarna i Falu kommun ungefär lika nöjda med kompisarna, familjen och livet som helhet.

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

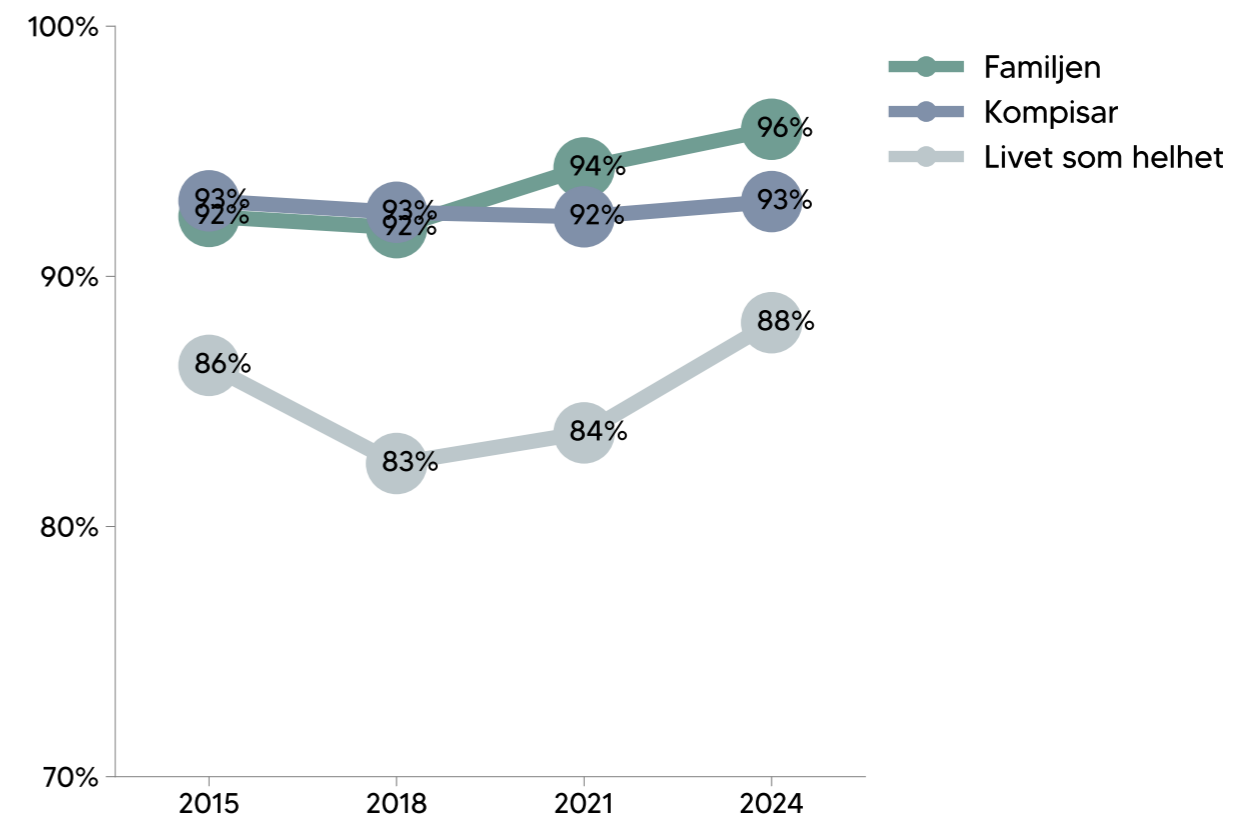

F0a. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Kompisar	94%	93%	92%	93%
Familjen	97%	95%	95%	95%
Livet som helhet	88%	85%	88%	88%

I diagram F0b nedan framgår det att nöjdheten med livet som helhet totalt sett ökat något sedan år 2021. Nöjdheten med familjen och kompisarna är relativt oförändrad sedan år 2021. Andelen nöjda med familjen är dock något högre än år 2015 och 2018.

F0b. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Jämförelse över tid

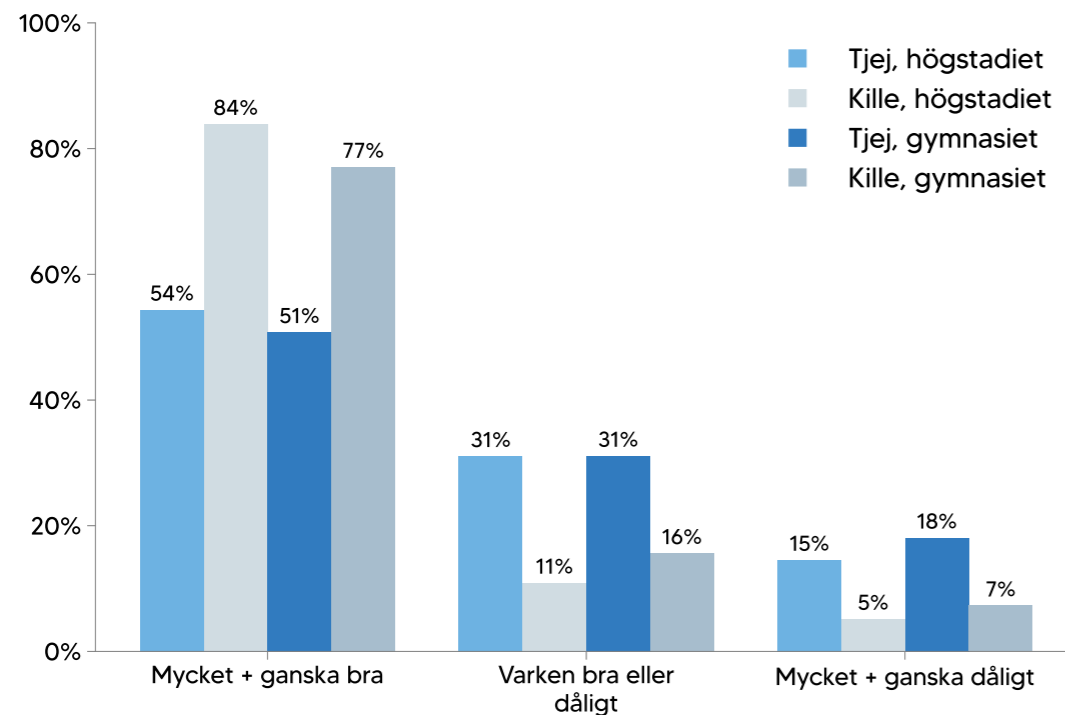
Självskattad hälsa

Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa.¹

I diagrammet nedan ser vi att andelen som svarar att de mår mycket eller ganska bra i Falu kommun är lägre bland tjejer än bland killar. Totalt svarar 79 % av killarna och 54 % av tjejerna att de mår mycket eller ganska bra. Tjejerna svarar också i högre grad än killarna att de mår mycket eller ganska dåligt.

Vid en jämförelse med regionsnittet framgår det att ungdomarna i Falu kommun bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra i liknande utsträckning.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

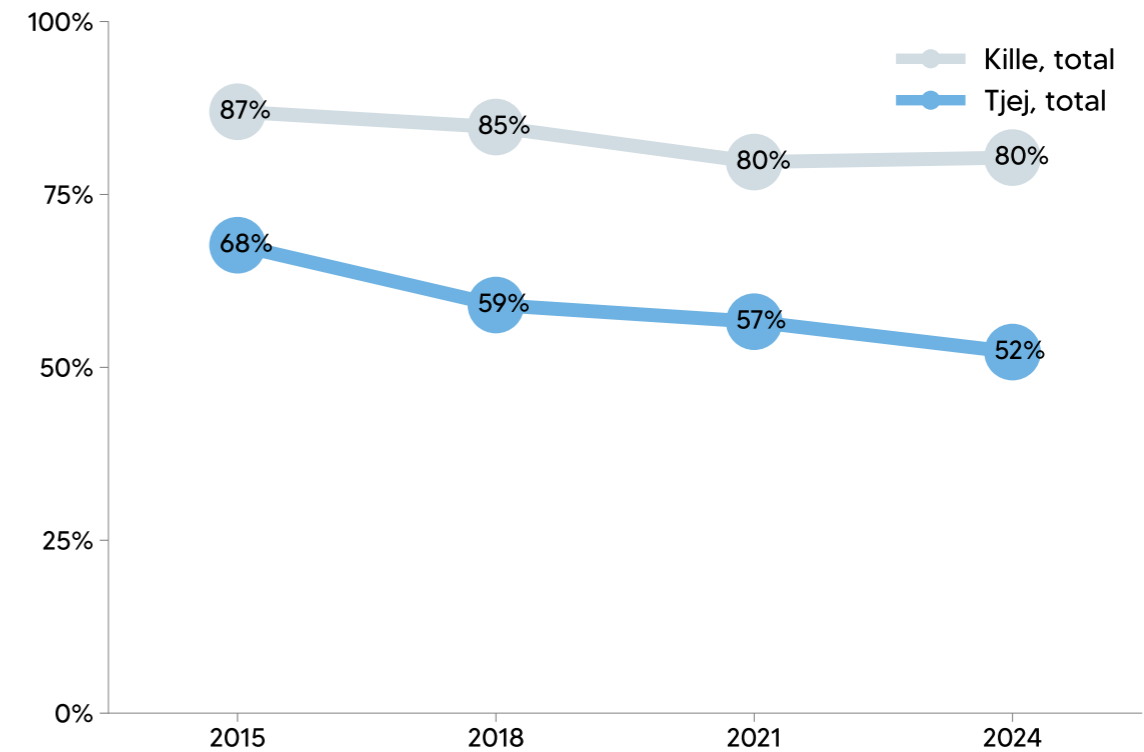

F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
67%	64%	61%	61%

Andelen tjejer som mår bra i Falu kommun har minskat över tid. Andelen killar som mår bra är oförändrad från år 2021, men lägre än år 2018 och år 2015.

F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelse över tid

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017-2018

Psykiska och somatiska besvär

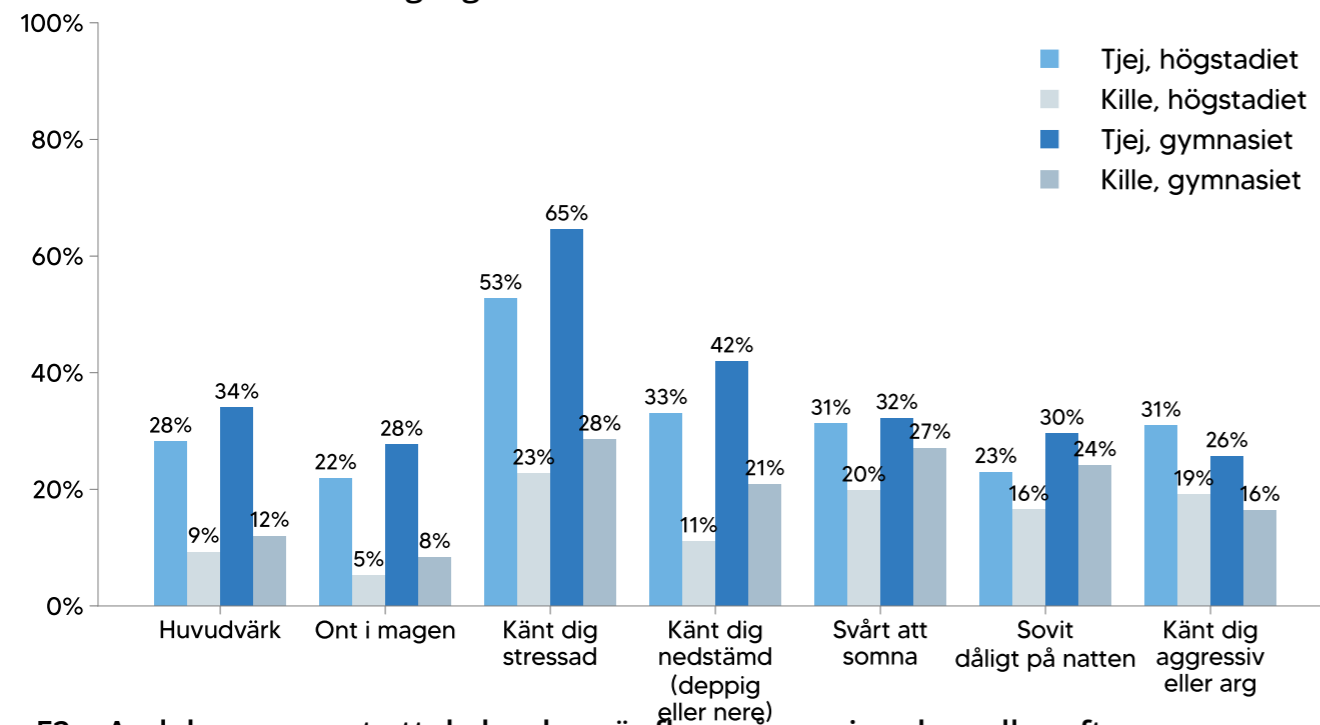
Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet.

I diagram F2 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. Samtliga besvär upplevs i högre grad av tjejer än av killar. En stor andel av tjejerna, 53 % av högstadietjjejerna och 65 % av gymnasietjjejerna, svarar att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Andelen killar som gör detsamma är 23 % i högstadiet och 28 % i gymnasiet. Vad gäller nedstämdhet svarar 33 % av högstadietjjejerna och 42 % av gymnasietjjejerna att de känner sig nedstämda/deppiga flera gånger i veckan eller oftare. Bland killarna svarar 11-21 % detsamma.

Andelen högstadieungdomar i Falu kommun som har regelbundna besvär är på en liknande eller något lägre nivå än regionsnittet. Gymnasieungdomarna har regelbundna besvär i liknande eller något högre utsträckning.

F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?

Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

F2a. Andel som svarat att de har besvär flera gånger i veckan eller oftare:

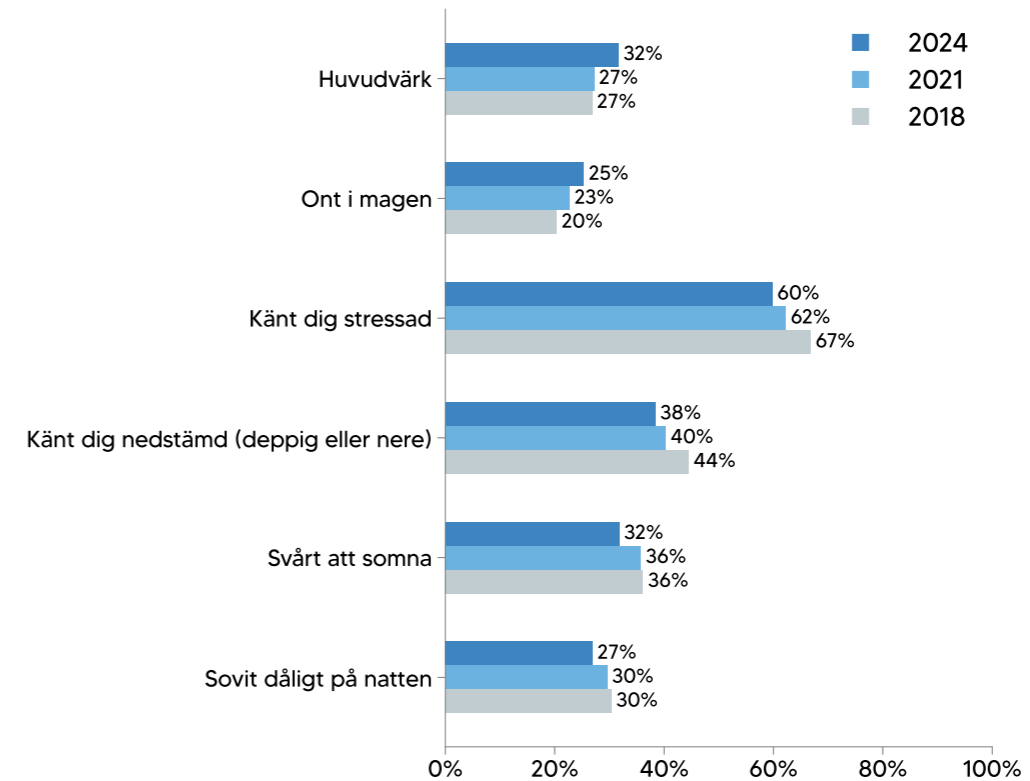
Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Huvudvärk	19%	21%	25%	23%
Ont i magen	14%	18%	20%	19%
Känt dig stressad	39%	41%	51%	45%
Känt dig nedstämd (deppig eller nere)	23%	27%	34%	29%
Svårt att somna	27%	31%	31%	32%
Sovit dåligt på natten	21%	26%	27%	28%
Känt dig aggressiv eller arg	25%	32%	22%	25%

Andelen som upplever de olika besvären är på liknande nivåer som år 2021, både bland tjejer och killar. Andelen tjejer som känner sig stressade är dock lägre än år 2018.

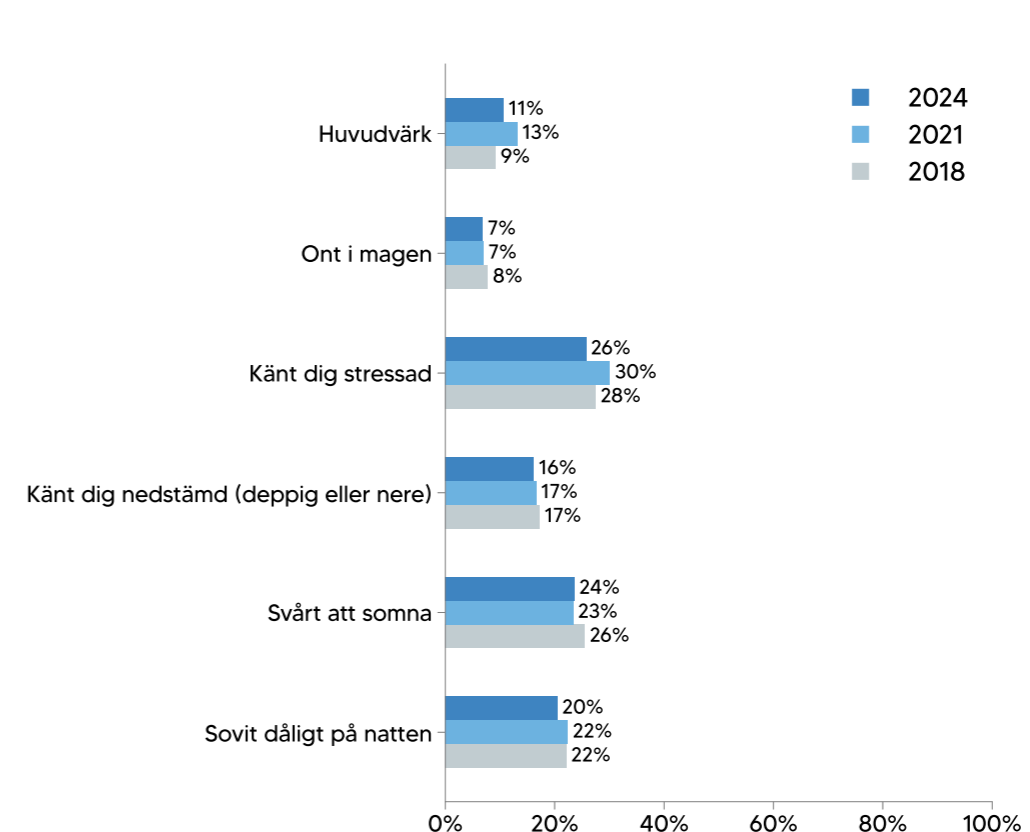
F2b. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?

Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare: Jämförelse över tid, tjej

F2c. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?

Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare: Jämförelse över tid, kille

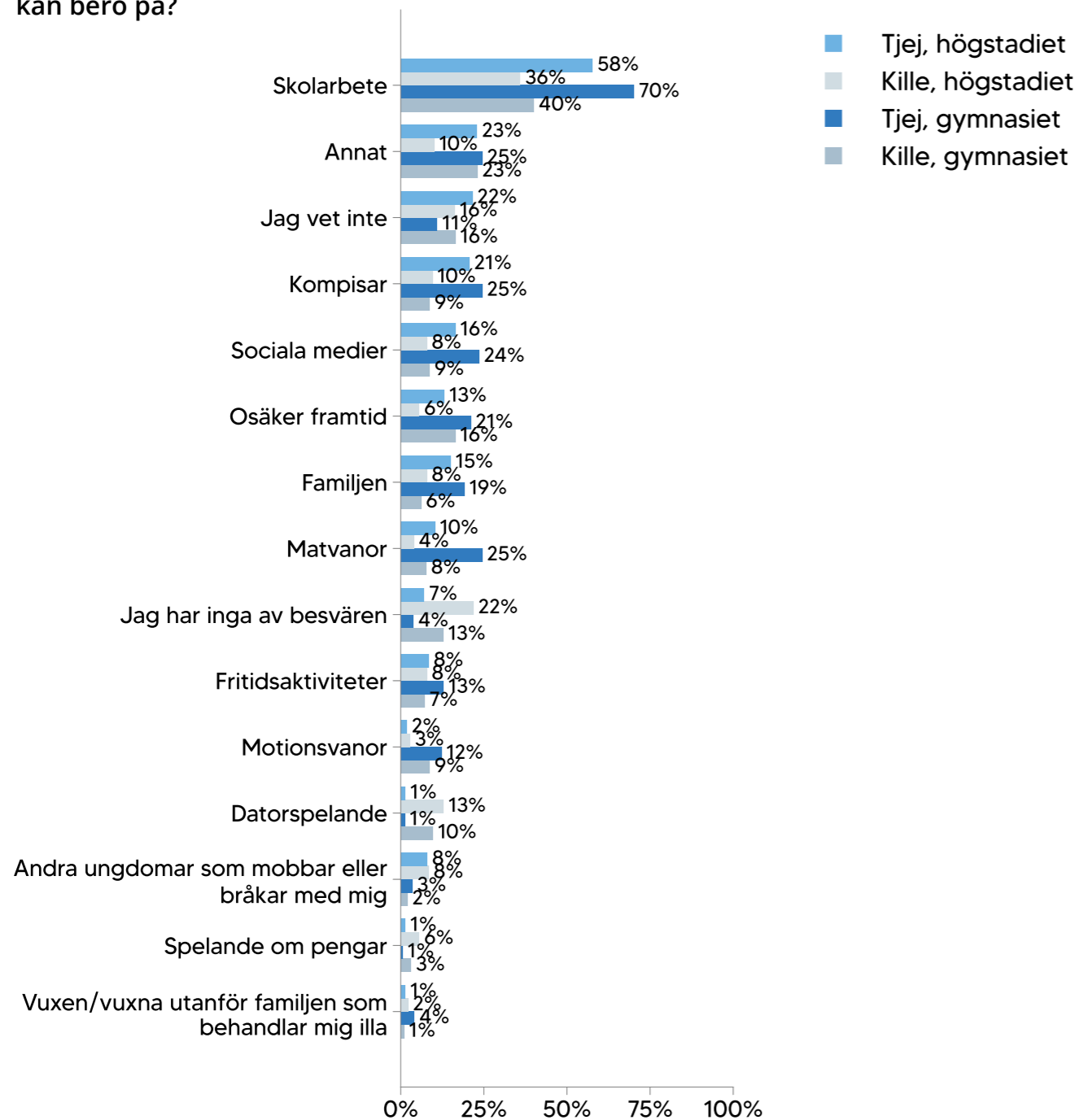

Orsaker till besvären

Ungdomarna fick även svara på en fråga om vad de själva tror att deras psykiska och somatiska besvär beror på. Skolarbete är det som störst andel uppger vara anledningen till besvären. Tjejerna uppger detta som skäl i särskilt hög grad (58-70 %). Motsvarande andel bland killarna är 36-40 %.

Tjejer uppger även många övriga orsaker till besvären i högre grad än killar, exempelvis kompisar, sociala medier och matvanor. Killar svarar dock i högre grad än tjejer att de tror att besvären beror på datorspelning.

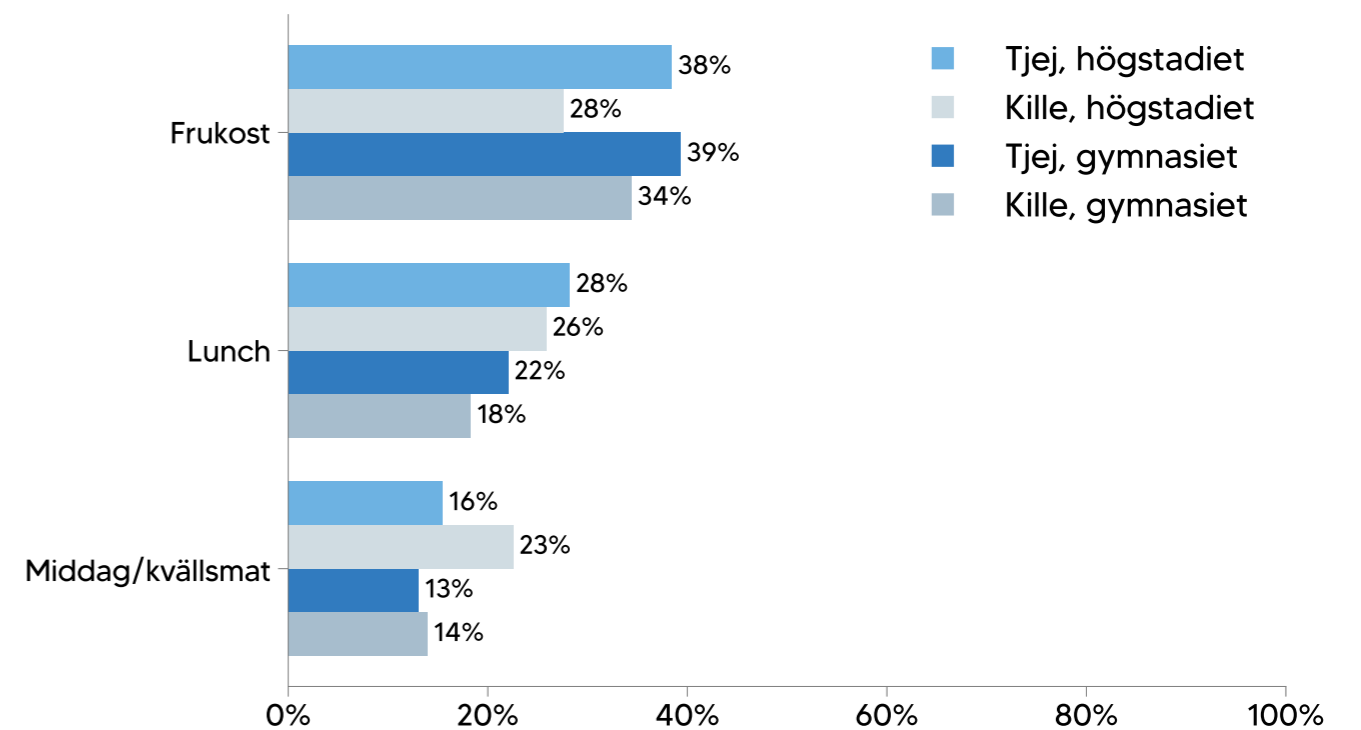
F2d Om du har något av besvären i förra frågan, vad tänker du själv att dina besvär kan bero på?

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. Frukost är den måltid som störst andel av ungdomarna brukar hoppa över, särskilt tjejerna. Högstadieungdomarna brukar hoppa över lunchen i något högre utsträckning än gymnasieungdomarna. Killar i högstadiet hoppar i högst grad över middagen.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider? Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

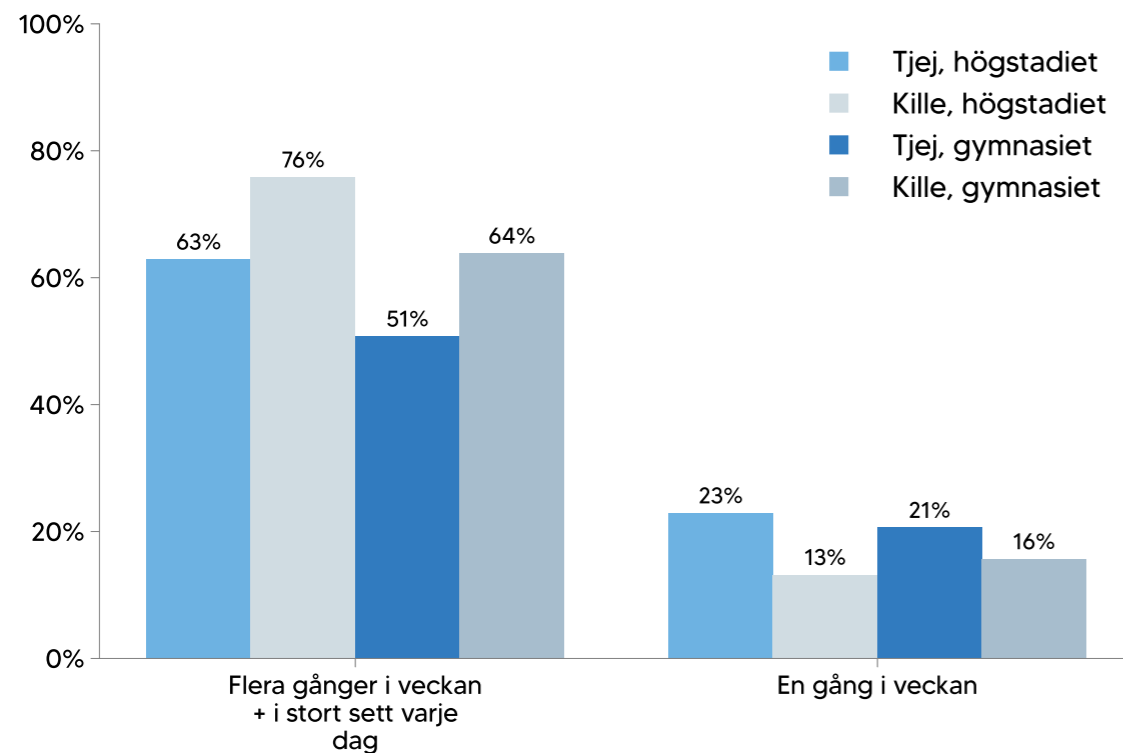

Träning och motion

Det ställs även en fråga om hur ofta ungdomarna tränar. Vad som framgår i diagram F4 är att en andel om 63-76 % av högstadieungdomarna och 51-64 % av gymnasieungdomarna svarar att de tränar flera gånger i veckan eller oftare. Andelen är högst bland killar i högstadiet och lägst bland tjejer i gymnasiet.

I en jämförelse med regionsnittet, se tabell F4a, framkommer att ungdomarna i Falu kommun tränar i liknande utsträckning.

**F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare**

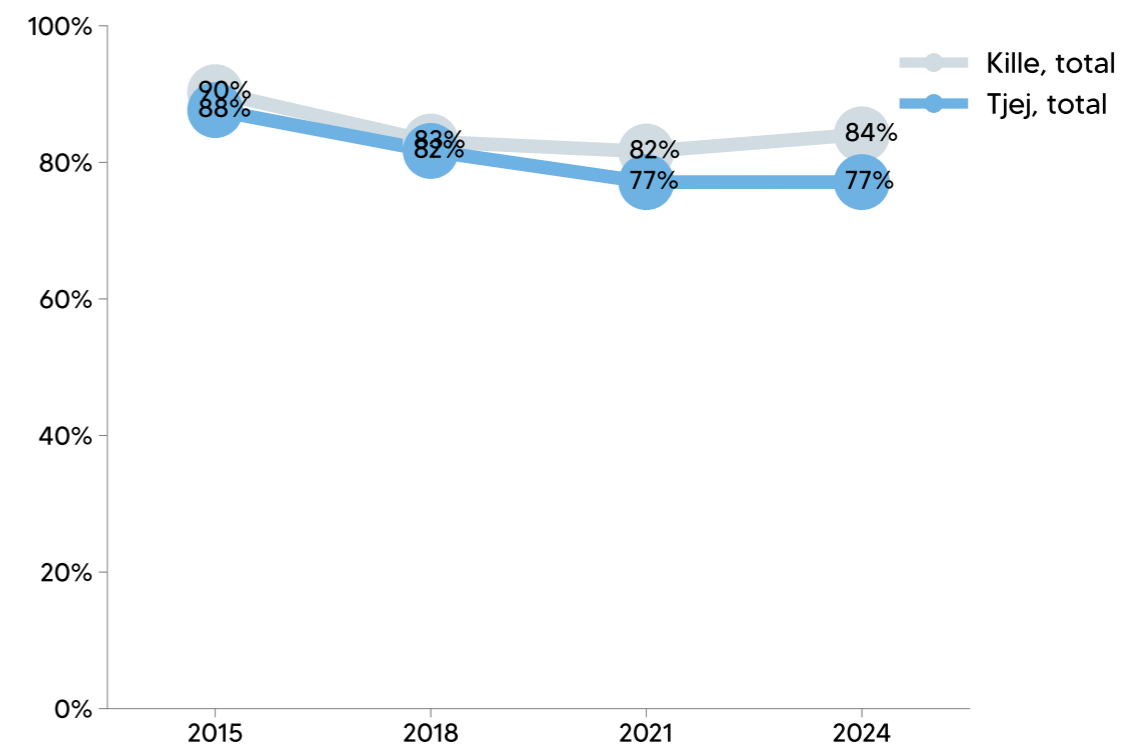

F4a. Andel som tränar en gång i veckan eller oftare: Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Flera gånger i veckan + i stort sett varje dag	69%	65%	55%	55%
En gång i veckan	18%	18%	19%	20%

Andelen killar som tränar minst en gång i veckan är relativt stabil över tid. Andelen tjejer som tränar är på samma nivå som år 2021, men lägre än år 2018 och 2015.

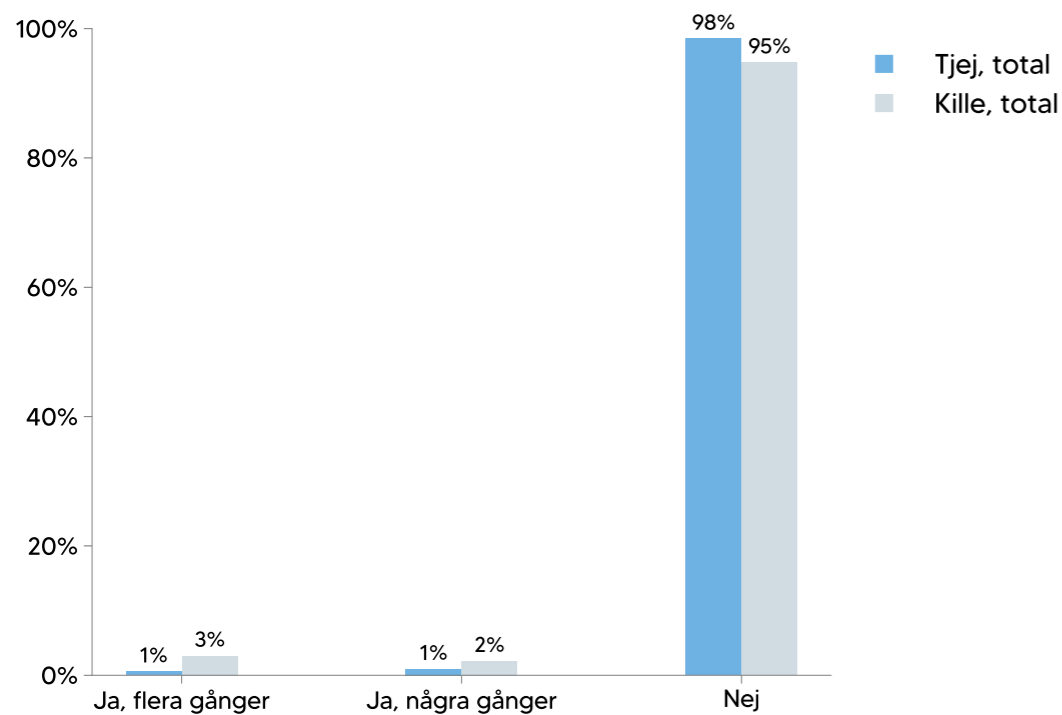
F4b. Andel som tränar en gång i veckan eller oftare: Jämförelse över tid

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. En andel om 5 % av killarna och 2 % av tjejerna svarar att de någon eller flera gånger använt denna typ av medel.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Alkohol och tobak

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 nedan redovisas resultaten för dessa frågor. I Falu kommun ser vi att 20-24 % av gymnasieungdomarna och 5-10 % av högstadieungdomarna brukar snusa minst en gång i veckan. 5-9 %, både i högstadiet och gymnasiet, brukar röka e-cigarett, medan cigaretter är mindre vanligt (1-4 %). Killar svarar i högre grad än tjejer att de brukar dricka stark alkohol minst en gång i veckan. Det framgår bland annat också att energidryck är vanligt förekommande. 45-55 % av gymnasieungdomarna och 19-20 % av högstadieungdomarna brukar dricka energidryck minst en gång i veckan.

F6. Hur ofta brukar du...?

Röka cigaretter	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	99%	96%	98%	96%
Minst en gång per vecka	1%	4%	2%	4%
Snusa	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	95%	90%	80%	76%
Minst en gång per vecka	5%	10%	20%	24%
Dricka folköl	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	100%	95%	100%	93%
Minst en gång per vecka	0%	5%	0%	7%
Dricka starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	99%	94%	97%	91%
Minst en gång per vecka	1%	6%	3%	9%
Röka e-cigarett	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	92%	95%	91%	95%
Minst en gång per vecka	8%	5%	9%	5%
Ta koffeintabletter	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	100%	96%	100%	97%
Minst en gång per vecka	0%	4%	0%	3%
Spela om pengar	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	100%	91%	100%	93%
Minst en gång per vecka	0%	9%	0%	7%
Dricka energidryck	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	80%	81%	45%	55%
Minst en gång per vecka	20%	19%	55%	45%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*	Tjej högstadiet	Kille högstadiet	Tjej gymnasiet	Kille gymnasiet
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	86%	50%	98%	83%
Minst en gång per vecka	14%	50%	2%	17%

*Obs! Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

Jämfört med snittet för Dalarna ligger konsumtionen av tobak, nikotin och koffein generellt på liknande nivåer i Falu kommun. Högstadiungdomarna svarar dock i lägre grad än snittet att de brukar dricka energidryck minst en gång per vecka. Av de som någon gång druckit alkohol är det en högre andel av ungdomarna i Falu kommun som brukar dricka så att de känner sig fulla minst en gång i månaden.

Över tid har andelen ungdomar som snusat ökat, se tabell F4b. Andelen som röker är lägre än år 2021. Av de som någon gång druckit alkohol uppger en klart lägre andel än år 2021 att de brukar dricka så de känner sig fulla minst en gång per månad.

F6a. Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Röka cigaretter minst en gång per vecka	3%	3%	3%	5%
Snusa minst en gång per vecka	7%	8%	21%	25%
Dricka folköl minst en gång i månaden	4%	5%	11%	11%
Dricka starköl, starkcider, alkoläsk, vin eller sprit minst en gång i månaden	6%	8%	33%	33%
Röka e-cigaretter minst en gång per vecka	7%	8%	8%	11%
Ta koffeintabletter minst en gång i månaden	3%	3%	3%	4%
Spela om pengar minst en gång i månaden	7%	5%	6%	9%
Dricka energidryck minst en gång per vecka	20%	28%	50%	52%
Dricka alkohol så att de känner sig fulla minst en gång per månad*	50%	39%	50%	46%

F6b. Jämförelse över tid

	Tjej 2024	Tjej 2021	Tjej 2018	Tjej 2015	Kille 2024	Kille 2021	Kille 2018	Kille 2015
Röker minst en gång per vecka	2%	4%	6%	5%	4%	7%	5%	4%
Snusar minst en gång per vecka	14%	8%	3%	1%	17%	12%	14%	4%
Dricker folköl minst en gång i månaden	3%	7%	5%	6%	15%	12%	16%	7%
Dricker starköl, starkcider, alkoläsk, vin eller sprit minst en gång i månaden	24%	25%	26%	13%	19%	23%	23%	10%
Dricker alkohol så att de känner sig fulla minst en gång per månad*	47%	74%	64%	58%	57%	72%	62%	56%

*Obs! Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

Hur unga får tag på alkohol

Av de som någon gång druckit alkohol är det vanligast är att få tag på det via kompisar, kompisars syskon eller partner.

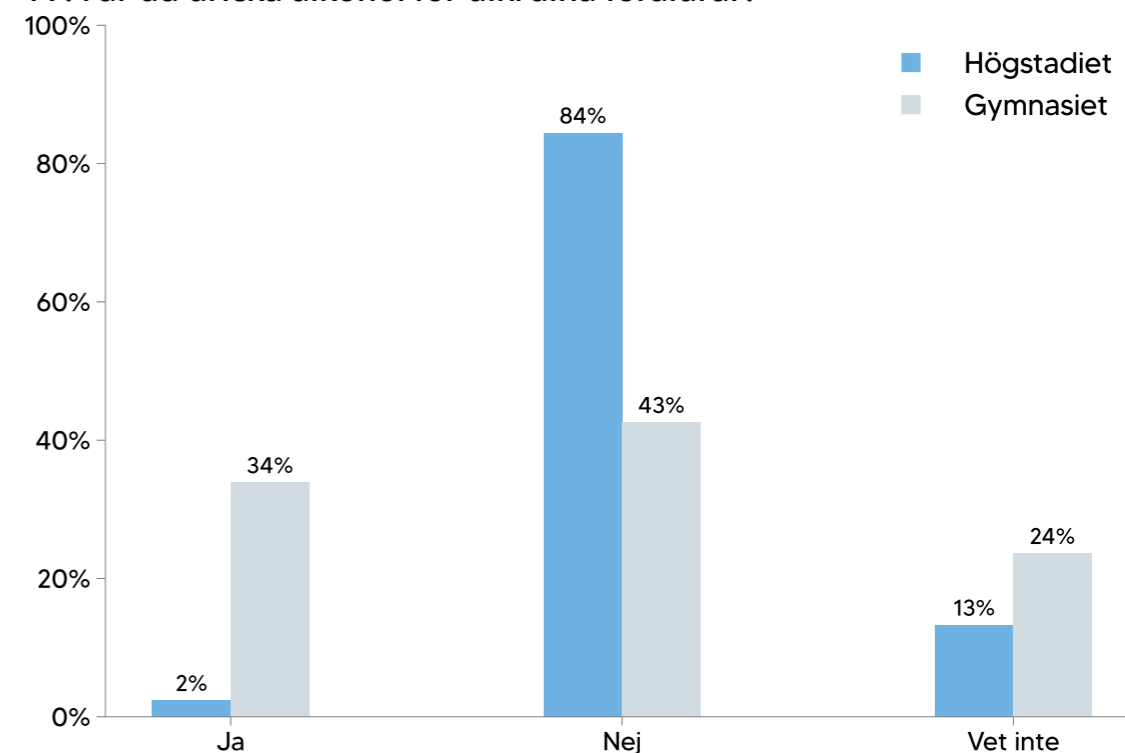
Endast en liten andel, totalt 2 %, av högstadiungdomarna svarar att de får dricka alkohol för sina föräldrar. På gymnasiet är motsvarande andel klart högre, 34 %.

F6c. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

Köper själv i affären	4%
Beställer på internet	2%
Handlar utomlands	3%
Tillverkar själv	3%
Får från mina föräldrar	13%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	19%
Från syskon	11%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	46%
Från annan vuxen	25%
På annat sätt	33%

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

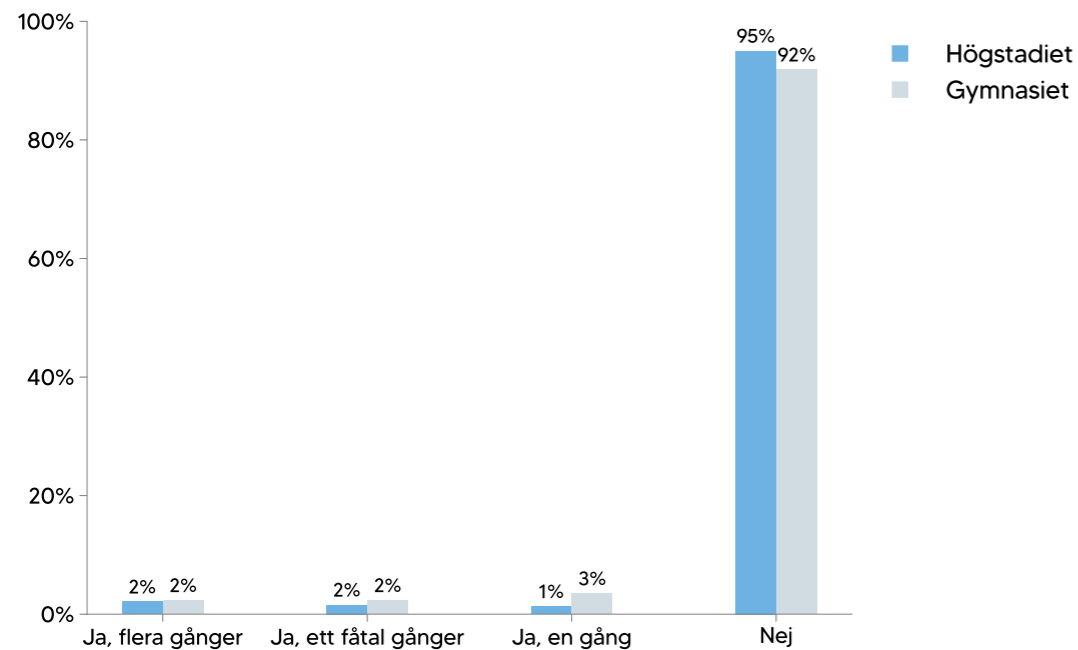

Narkotika

Lupp-enkäten innefattar även frågor om narkotikaanvändning. I Falu kommun svarar 5 % av högstadieungdomarna och 8 % av gymnasieungdomarna att de en eller flera gånger har använt narkotika. Detta är samma nivåer som snittet för Dalarna.

Jämfört med år 2021 syns en viss ökning av andelen högstadieungdomar som någon gång använt narkotika. Andelen gymnasieungdomar är på samma nivå som år 2021, men lägre än år 2015.

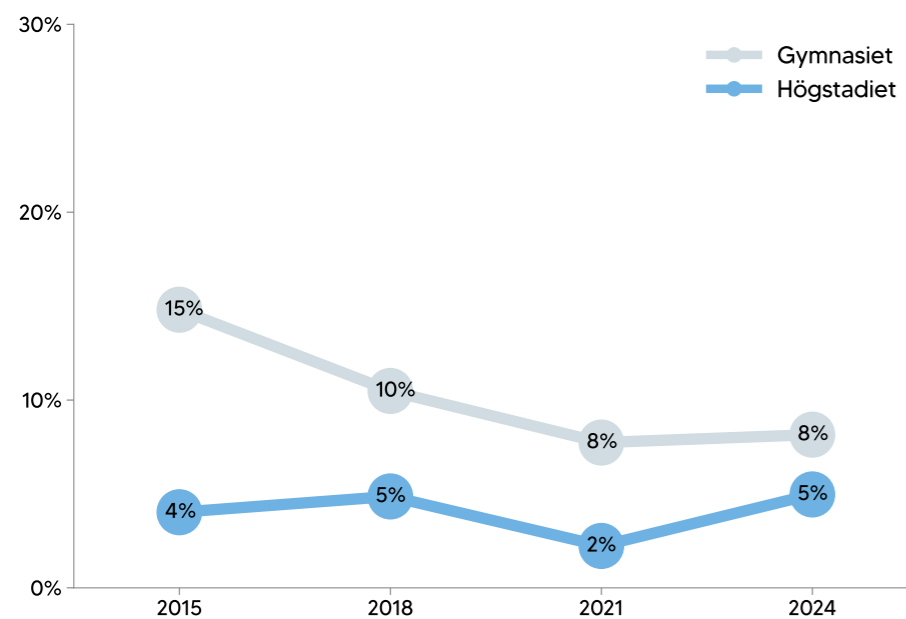
F8. Har du någon gång använt narkotika (utan läkarordination)?

F8a. Andel som använt narkotika. Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
5%	5%	8%	8%

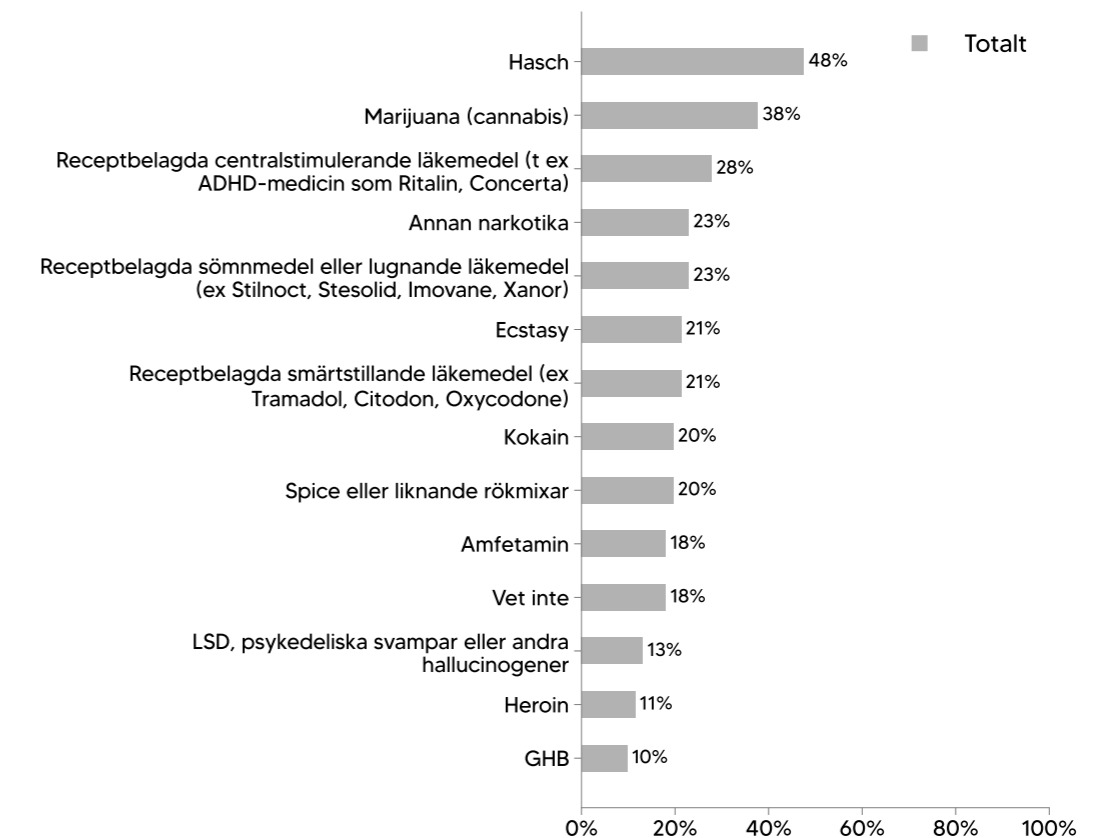
F8b. Andel som använt narkotika: Jämförelse över tid

Typer av narkotika

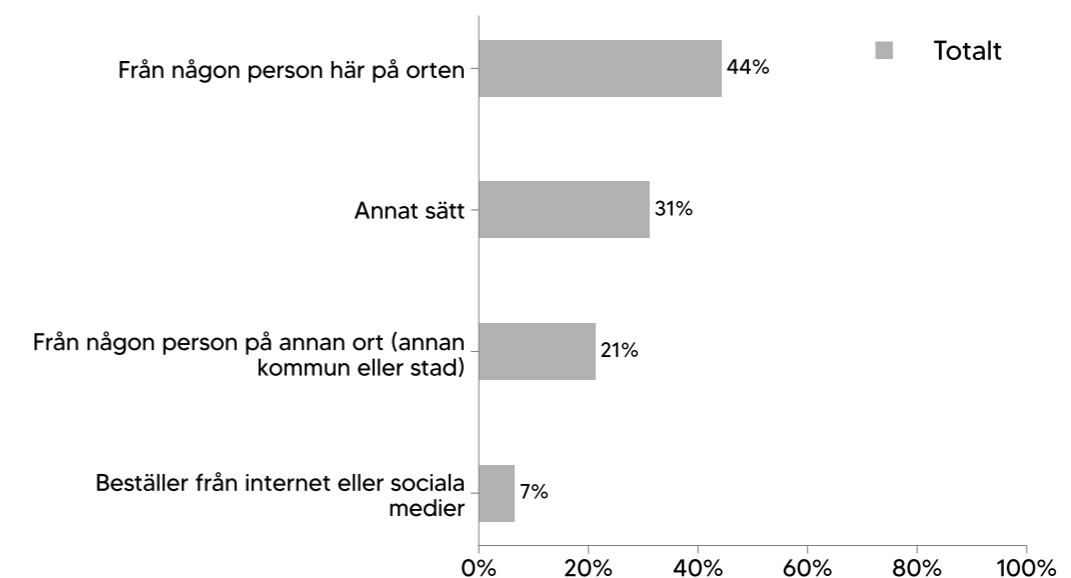
Som det framgår i diagrammet nedan är hasch följt av marijuana de vanligaste narkotikasorterna. Av de som använt narkotika har de flesta fått tag på det från någon person på orten, se diagram F8d.

F8c. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt? Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

F8d. Hur fick du/får du tag på narkotika? Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

Fördjupat om ungas hälsa

Det tredje valda fördjupningsområdet i Falu kommun handlar om ungas hälsa, och hör till kommunens målområde "Förskola, skola och utbildning". Där kan man läsa: Intensifiera satsningar på samverkan mellan relevanta aktörer för att minska psykiska ohälsan bland barn och unga. Även detta fördjupningsområde var ett av Falu kommuns valda fokusområden år 2021.

I avsnittet om "Hälsa" såg vi att majoriteten av ungdomarna i Falu kommun mår bra, men också att det finns stora könsskillnader i ungas hälsa. Tjejer har en sämre självskattad hälsa än killar, och upplever i högre grad psykosomatiska besvär. Andelen tjejer i Falu kommun som skattar sin hälsa som ganska eller mycket bra har även minskat över tid. Andelen killar som mår bra är på samma nivå som år 2021, men lägre än år 2018 och år 2015. Detta är dock inte unikt för Falu kommun. I flertalet tidigare publikationer och nationella undersökningar konstateras att de flesta unga mår bra, samtidigt som den psykiska ohälsan och förekomsten av psykosomatiska besvär bland unga i Sverige ökar. En förklaring som ofta tas upp är ökad skolstress. I Skolbarns hälsovanor 2021/2022 konstateras exempelvis att tjejer rapporterar in besvär med stress i högre utsträckning än killar, samtidigt som skolstressen ökar för båda könen.¹

Vi vet också att befolkningens hälsa varierar beroende på bland annat bakgrund och ekonomiska förutsättningar. Som nämnt inledningsvis i avsnittet finns det också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och övriga befolkningen. Grupper i särskilt utsatta situationer kan till exempel vara hbtqi-personer, personer med funktionsnedsättningar, migranter och nationella minoriteter.² Utsatthet för mobbning och kränkningar är ytterligare faktorer som ökar risken för psykisk ohälsa.³

För att ta reda på vad som samvarierar med en sämre psykisk hälsa bland unga i Falu kommun har vi i fördjupningen plockat ut den grupp unga som svarar att de lider av samtliga psykosomatiska besvär flera gånger i veckan eller i stort sett varje dag. Framöver kallar vi denna grupp för riskgruppen. Riskgruppen utgörs av förhållandevis få unga, vilket kan vara bra att vara medveten om. Totalt 3 % av ungdomarna i Falu kommun ingår i riskgruppen. Gruppen består främst av tjejer, 84 % tjejer och 16 % killar, och en högre andel gymnasieungdomar (64 %) än högstadieungdomar (36 %).

För att få ytterligare insikter i vad som samvarierar med ungas hälsa i Falu kommun har vi utöver att titta på riskgruppen även tittat på gruppen unga som svarar att de har en sämre självskattad hälsa (varken bra eller dålig, ganska dålig eller mycket dålig). Bland dessa tillhör 6 % riskgruppen, jämfört med 1 % bland de som skattar sin hälsa som mycket eller ganska bra. Vi ser också att 89 % av de med en sämre självskattad hälsa har minst ett psykosomatiskt symptom varje vecka - att jämföra med 50 % bland de med en bättre självskattad hälsa. Den självskattade hälsan samvarierar alltså med förekomsten av psykiska och somatiska besvär. Liknande mönster syntes år 2021.

¹ Folkhälsomyndigheten 2023: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/2022

² Folkhälsomyndigheten 2023: Folkhälsan i Sverige - Årsrapport 2023

³ Skolverket 2022: Skapa trygghet för lärande

Bakgrund

När det kommer till födelseland ser vi att en ungefär lika stor andel unga som är födda i Sverige som utrikes tillhör riskgruppen. Det syns heller ingen tydlig skillnad utifrån födelseland avseende den självskattade hälsan. Tittar vi på gruppen unga som själva är födda utanför Sverige och/eller har minst en förälder som är det syns inte heller några tydliga skillnader, varken vad gäller riskgruppen eller den självskattade hälsan.

Socioekonomi

Gällande socioekonomi har vi återigen tittat på två frågor där den ena är i vilken grad ungdomarna känner sig oroliga för sin egen ekonomi och den andra vilken sysselsättning de uppgett att deras föräldrar har. Liksom år 2021 framgår det att de ungdomar som ingår i riskgruppen i högre grad än de som inte gör det svarat antingen att en förälder är utanför arbetsmarknaden eller att de oroar sig för sina föräldrars ekonomi. Bland unga i riskgruppen svarar 36 % att de är oroliga över sina föräldrars ekonomi, jämfört med 13 % av de som inte tillhör riskgruppen. 16 % av de unga i riskgruppen har minst en förälder utanför arbetsmarknaden, jämfört med 8 % av de som inte tillhör riskgruppen. En ytterligare skillnad som syns är att unga som är oroliga för sina föräldrars ekonomi i högre grad än de som inte är det har minst ett psykosomatiskt symptom flera gånger i veckan eller oftare. Bland de som oroar sig har 85 % minst ett psykosomatiskt besvär flera gånger i veckan eller oftare, jämfört med 61% bland de som inte oroar sig. En mindre sådan skillnad gäller även de unga som har minst en förälder utanför arbetsmarknaden. Vidare ser vi att unga som oroar sig för sina föräldrars ekonomi skattar sin hälsa som sämre övriga: 63 % av de som oroar sig har en sämre självskattad hälsa, jämfört med 32 % bland de som inte oroar sig. Även här syns en mindre sådan skillnad mellan de som har minst en förälder utanför arbetsmarknaden och övriga.

Funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom

Vad gäller funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom syns också vissa skillnader. I likhet med år 2021 tillhör 7 % av de som svarat att de har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom riskgruppen. Motsvarande andel bland de som svarar att de inte har någon nedsatt funktion eller långvarig sjukdom är 2 %. Vi ser också att ungdomarna som har någon nedsatt funktion eller långvarig sjukdom även har en sämre självskattad hälsa än de som inte har det. Bland de med en nedsatt funktion skattar 48 % sin hälsa som sämre, att jämföra med 32 % bland de som inte har någon nedsatt funktion/sjukdom. Vi ser också att unga med en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom har minst ett psykosomatiskt symptom flera gånger i veckan eller oftare i högre grad (79 %) än de som inte svarat att de har någon nedsatt funktion eller långvarig sjukdom (60 %).

Föreningsmedlemskap

Vad gäller föreningsmedlemskap syns en viss skillnad mellan de som är med i riskgruppen och de som inte är det. 40 % av de som tillhör riskgruppen är föreningsmedlemmar, medan motsvarande andel bland de som inte tillhör riskgruppen är 52 %. En liknande skillnad syns utifrån ungdomarnas självskattade hälsa. Bland de med en bättre självskattad hälsa är 55 % föreningsmedlemmar, jämfört med 46 % bland de som skattar sin hälsa som sämre.

Drog, tobaks-och alkoholvanor

När det kommer till narkotika och alkohol syns inga tydliga skillnader mellan gruppen unga som tillhör riskgruppen och övriga. De svarar dock i lägre grad att de sällan eller aldrig röker cigaretter, snusar och dricker energidryck. Det rör sig dock om ett fåtal individer inom riskgruppen som röker, snusar och dricker energidryck.

Utifrån självskattad hälsa finns tydligare skillnader när det kommer till tobaks-och alkoholvanor. De som mår sämre svarar i lägre grad än de som mår bra att de sällan eller aldrig dricker snusar, röker och dricker alkohol. Skillnaden är tydligast när det kommer till andelen som aldrig röker e-cigaretter. Av de unga med en sämre självskattad hälsa svarar 65 % att de aldrig röker e-cigaretter, jämfört med 80 % av de unga som mår bra. De unga som mår sämre dricker även energidryck i högre grad än de som mår bra.

Nöjdhet med livet

När det kommer till nöjdhet med olika aspekter av livet ser vi att riskgruppen är mindre nöjda än övriga med sin fritid, skolan, familjen, sin ekonomi och livet som helhet. Unga med en sämre självskattad hälsa är också mindre nöjda med samtliga aspekter.

Utsatthet för mobbning

Totalt 23 % av ungdomarna i Falu kommun har enstaka gånger eller under en längre period utsatts för mobbning, trakasserier eller blivit utfrysta. Högstadietjejer har i högst grad utsatts. Här ser vi också att unga inom riskgruppen utsatts i högre grad än de som inte tillhör riskgruppen. Bland de unga som tillhör riskgruppen har 60 % utsatts för mobbning minst vid något tillfälle under de senaste sex månaderna. Motsvarande andel bland de som inte tillhör riskgruppen är 22 %. Unga i riskgruppen har även utsatts för orättvis behandling i högre grad (83 %), jämfört med 35 % bland övriga. Vi ser därutöver att de unga med en sämre självskattad hälsa utsatts för mobbning och orättvis behandling i högre grad än de med en bra hälsa.

Förtroende för vuxna och politiker

Vad gäller förtroendet för vuxna i allmänhet och för politiker ser vi att unga som tillhör riskgruppen framför allt har ett lägre förtroende för vuxna i allmänhet. Bland unga i riskgruppen har 27 % förtroende för vuxna i allmänhet. Motsvarande andel bland de som inte tillhör riskgruppen är 71 %. Vad gäller den självskattade hälsan framgår det att de unga som mår dåligt har lägre förtroende för både vuxna i allmänhet och politiker. Av de unga som mår dåligt har 30 % förtroende för politiker, och 60 % för vuxna i allmänhet. Motsvarande andelar bland de som mår bra är 45 % samt 76 %.

Trivsel och trygghet i skolan

För att ta reda på mer om hur hälsa samvarierar med trivsel i skolan har även skolfrågorna analyserats fördjupat. Bland unga i riskgruppen är 48 % missnöjda med skolan, jämfört med 15 % bland övriga. De känner sig även trygga i skolan i lägre grad, och trivs med stämningen i skolan i lägre grad. Tittar vi på gruppen unga med en sämre självskattad hälsa syns också tydliga samband. Unga som mår sämre är i högre grad missnöjda med skolan och känner sig mindre trygga i skolan. De har även generellt en lägre nöjdhet i frågorna som rör trivseln i skolan.

G. Arbete

I detta avsnitt ställs några frågor om arbete och företagande.

Arbetsmarknaden har de senaste åren förändrats och detta har påverkat unga i stor grad.¹ Under 2020 medförde corona-pandemin att andelen arbetslösa tillfälligt ökade bland unga, för att under de senaste åren minska igen. Även om arbetsmarknaden har haft en stark återhämtning finns tecken på att den kommer bli svagare igen och arbetslösheten bland unga förväntas öka under de kommande åren.² Andelen arbetslösa ungdomar har även ökat under 2024 års fjärde kvartal.³

Etableringsåldern på arbetsmarknaden har dessutom ökat under de senaste årtiondena. Likaså har kraven på kompetens och utbildning kraftigt ökat, och den viktigaste faktorn för att unga senare ska få ett arbete är fullföljd gymnasieutbildning. Enligt Folkhälsomyndigheten är en ökad medvetenhet bland unga om dessa krav och svårigheter något som bidrar till oro över framtiden, och som också påverkar ungas hälsa.⁴

I en rapport från Fryshuset framkommer det även att många ungdomar saknar information om arbetsmarknaden. Rapporten visar att unga vill ha en tydligare bild av hur arbetslivet fungerar, vilka arbetsuppgifter olika yrken har och vad som krävs för att komma dit.⁵

1 MUCF 2023: Ung idag 2023

2 MUCF 2023: Ung idag 2023

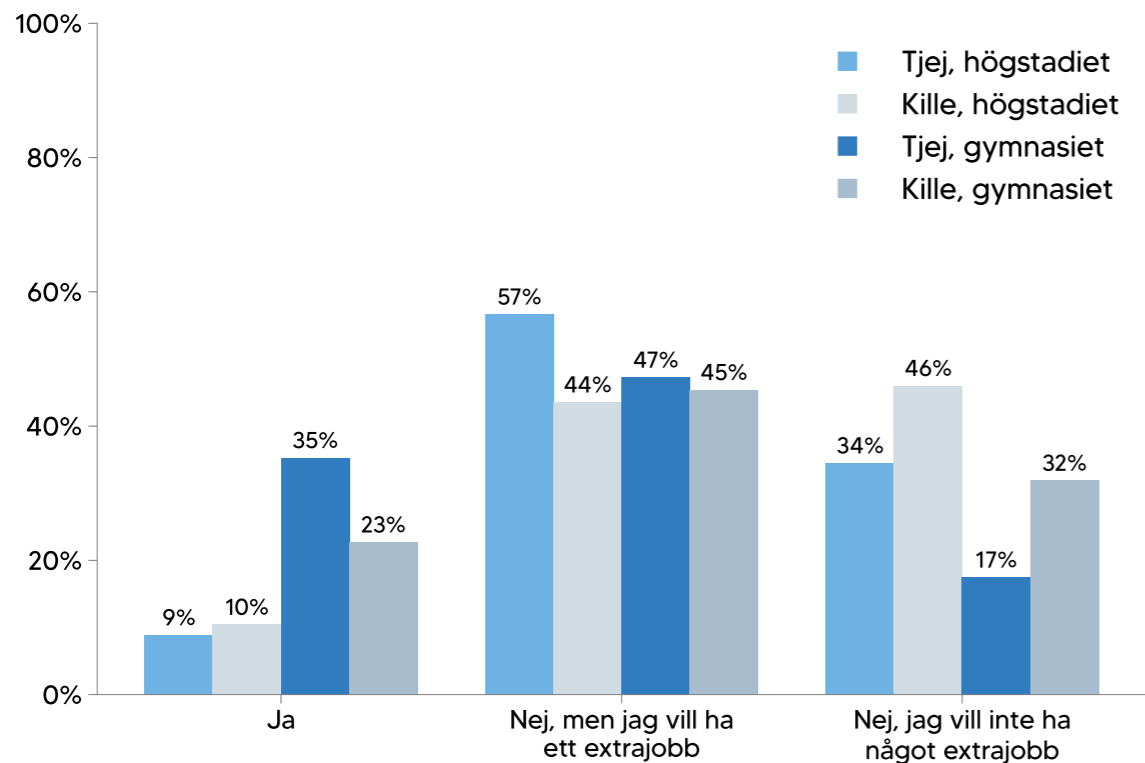
3 Arbetsförmedlingen 2024: Arbetsmarknadsläget i Sveriges län

4 Folkhälsomyndigheten 2018: Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige?

5 Fryshuset 2022: Ungas framtid på arbetsmarknaden

En andel om 9 % av högstadieungdomarna och 30 % av gymnasieungdomarna har ett extrajobb. Tjejer i högstadiet svarar i högst grad att de skulle vilja ha ett extrajobb, medan tjejer i gymnasiet är de som högst grad redan har ett extrajobb. Vid en jämförelse med snittet för Dalarna framgår det att andelen ungdomar med extrajobb är på ungefär samma nivå i Falu kommun. Andelen med extrajobb är relativt oförändrad jämfört med år 2021, men högre än år 2018 för gymnasiet och lägre än år 2018 för högstadiet.

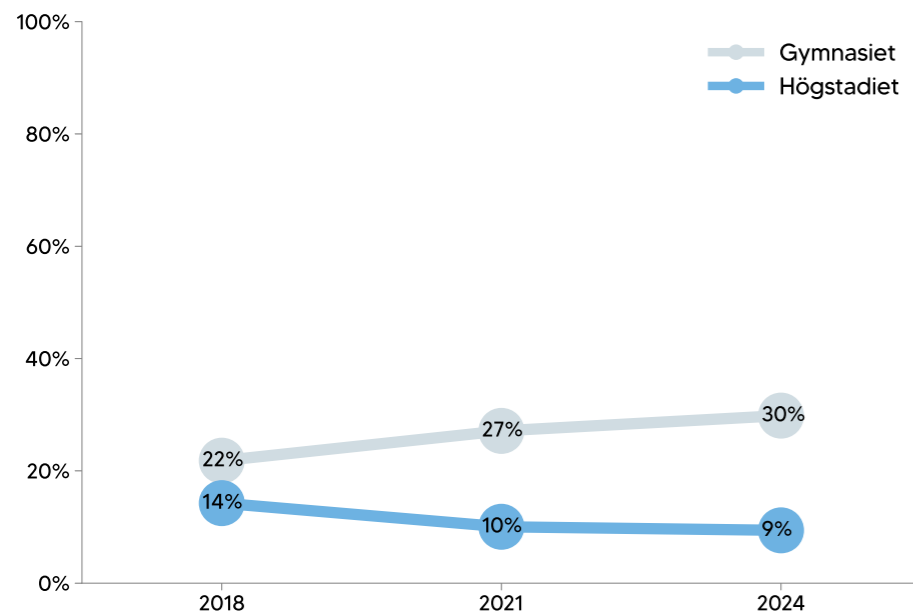
G1. Har du något extrajobb just nu?

G1a. Andel med extrajobb just nu: Jämförelse med Dalarna 2024

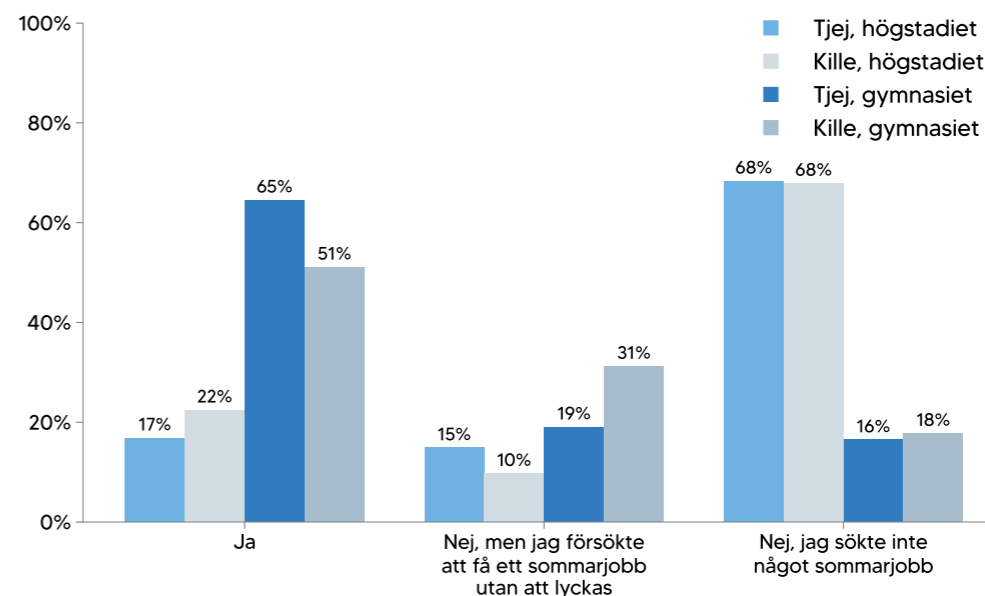
Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
9%	12%	30%	29%

G1b. Andel med extrajobb just nu: Jämförelse över tid

En andel om 20 % av högstadieungdomarna och 59 % av gymnasieungdomarna hade ett sommarjobb den senaste sommaren. Tjejer i gymnasiet hade ett sommarjobb i högst grad, medan tjejer i högstadiet hade det i lägst grad. Ungdomarna i Falu kommun hade ett sommarjobb i somras i lägre grad än snittet för Dalarna. Andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb i somras är dock högre än år 2021.

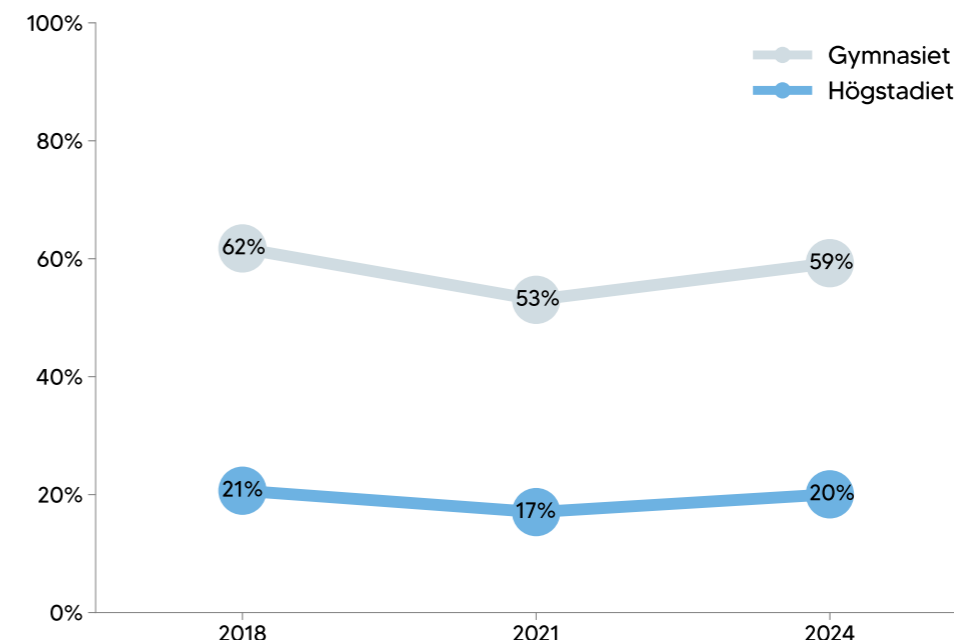
G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
20%	28%	59%	71%

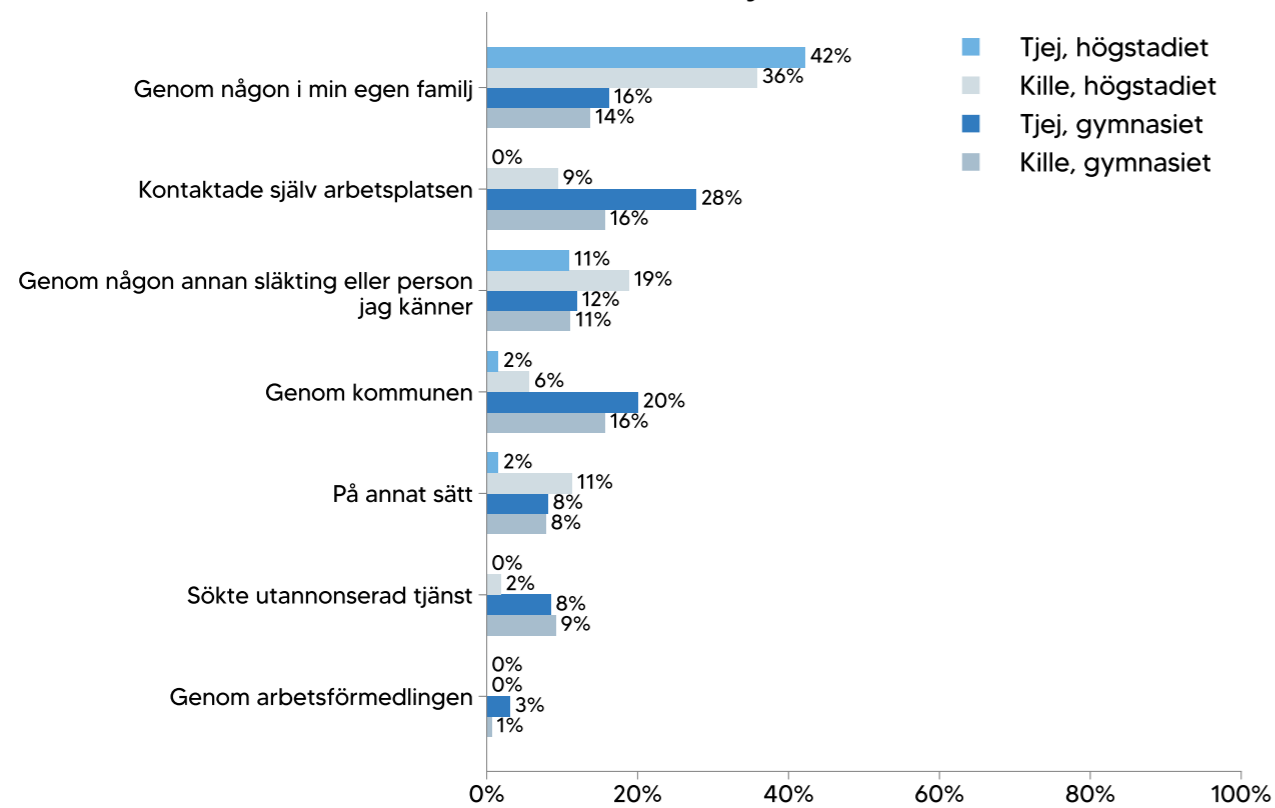
G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren: Jämförelse över tid

De flesta högstadietkillarna fick sitt sommarjobb genom någon i den egna familjen. Det vanligaste svaret bland gymnasietjejerna är att de själva kontaktade arbetsplatsen, medan gymnasiekillarna i högst grad fick sitt jobb genom att själva kontakta arbetsplatsen eller genom kommunen.

G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

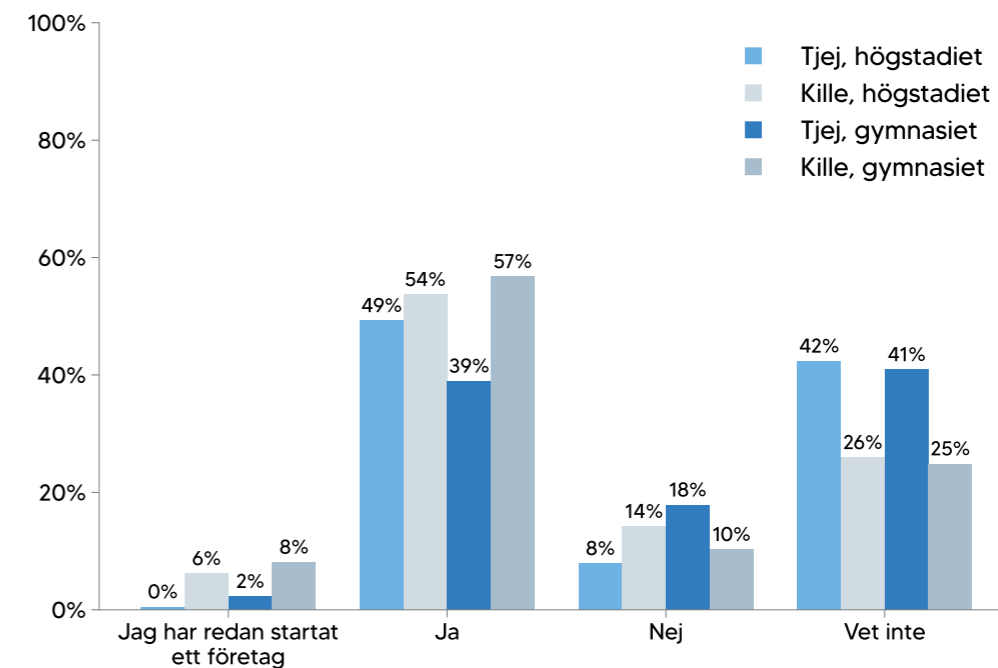
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

Ungdomarna fick även svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. Totalt 51 % av högstadieungdomarna och 46 % av gymnasieungdomarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget i framtiden. Killar är mer positiva till att starta eget än tjejer.

Jämfört med snittet för Dalarna är högstadieungdomarna i Falu kommun ungefär lika positiva till att starta eget. Gymnasieungdomarna i Falu kommun är något mindre positiva.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

G3a. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden? Andel "Ja" jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
51%	49%	46%	52%

H. Framtid

I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen.

Som tidigare nämnt i avsnittet om arbete så kan en ökad medvetenhet bland unga om krav och svårigheter på arbetsmarknaden bidra till oro över framtiden.¹ I en rapport från MUCF lyfts några ytterligare förklaringar till att unga oroar sig över framtiden: att inte klara av studier, jobb eller sin egen försörjning i framtiden. Klimatet, det politiska läget, samhällskriser och ett hårt tonläge i samhällsdebatten är ytterligare förklaringar till varför unga oroar sig över framtiden.²

Liknande förklaringar tas bland annat upp i Bris årsrapport 2023, där pågående krig, klimatförändringar och den ekonomiska utvecklingen konstateras påverka ungas mående och framtidstro.³ I en annan rapport från Bris konstateras även bland annat att relationer, existentiella frågor och identitet kan skapa oro för framtiden bland unga.⁴

¹ Folkhälsomyndigheten 2018: Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige?

² MUCF 2023: Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva - En kartläggning om ungas psykiska hälsa

³ Bris 2023: Osäkra tider - Barnets rättigheter i en föränderlig värld

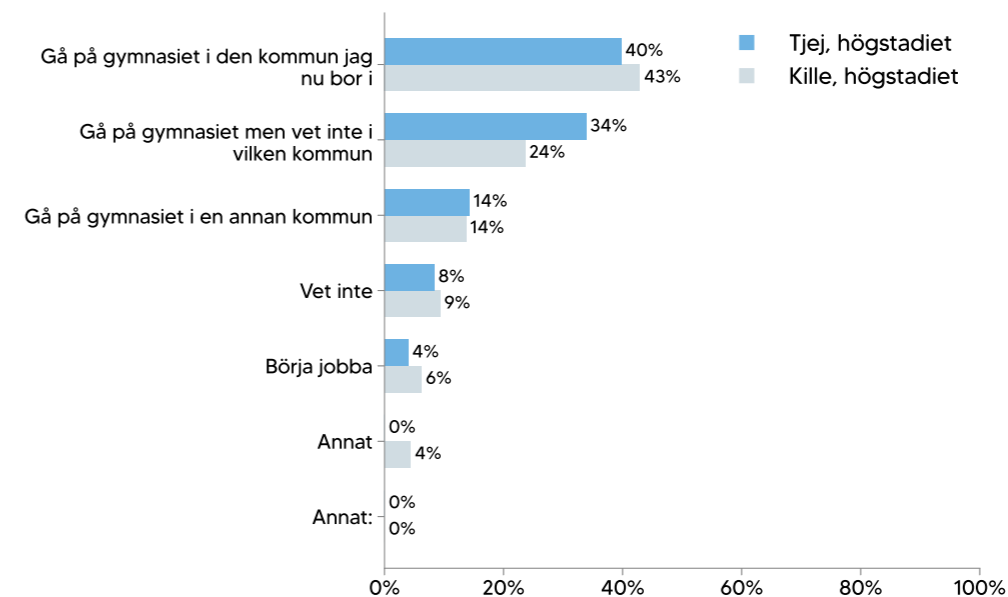
⁴ Bris 2020: Hållbara liv: Om barnets rättigheter, barns uppväxtvillkor och samhällets ansvar

Vad unga i högstadiet vill och tror de kommer göra

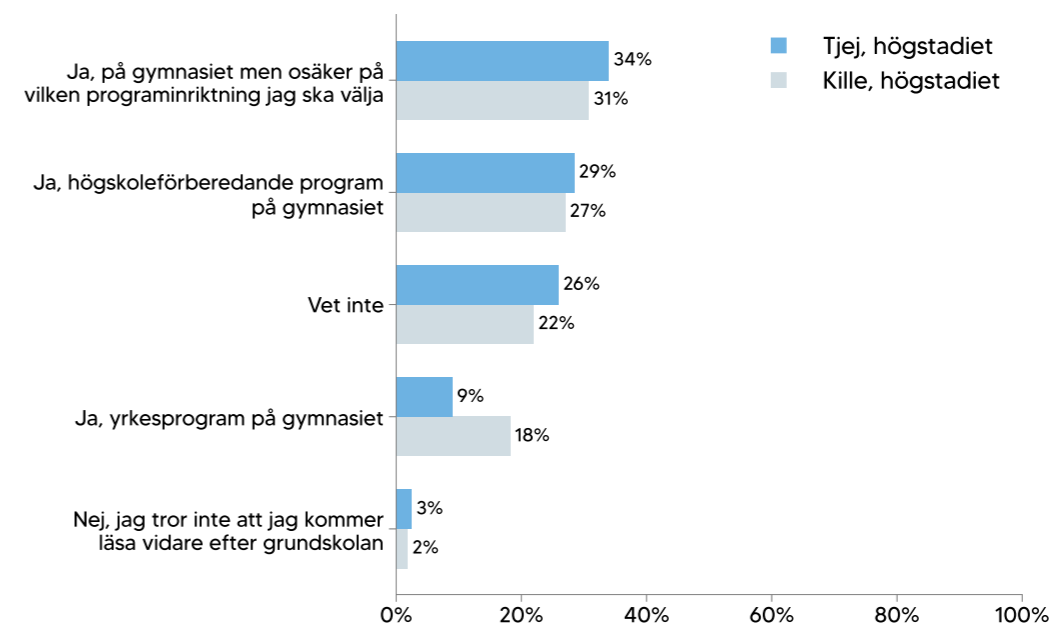
En majoritet av ungdomarna i högstadiet skulle helst gå en gymnasieutbildning i kommunen de bor i efter grundskolan.

Som det framgår i diagram H1b svarar majoriteten av högstadieungdomarna att de kommer läsa vidare på gymnasiet, direkt eller senare. De flesta är osäkra på vilken programinriktning. 22 % av tjejerna och 26 % av killarna vet inte om de kommer läsa vidare. 2-3 % tror inte att de kommer läsa vidare.

H1a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

H1b. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

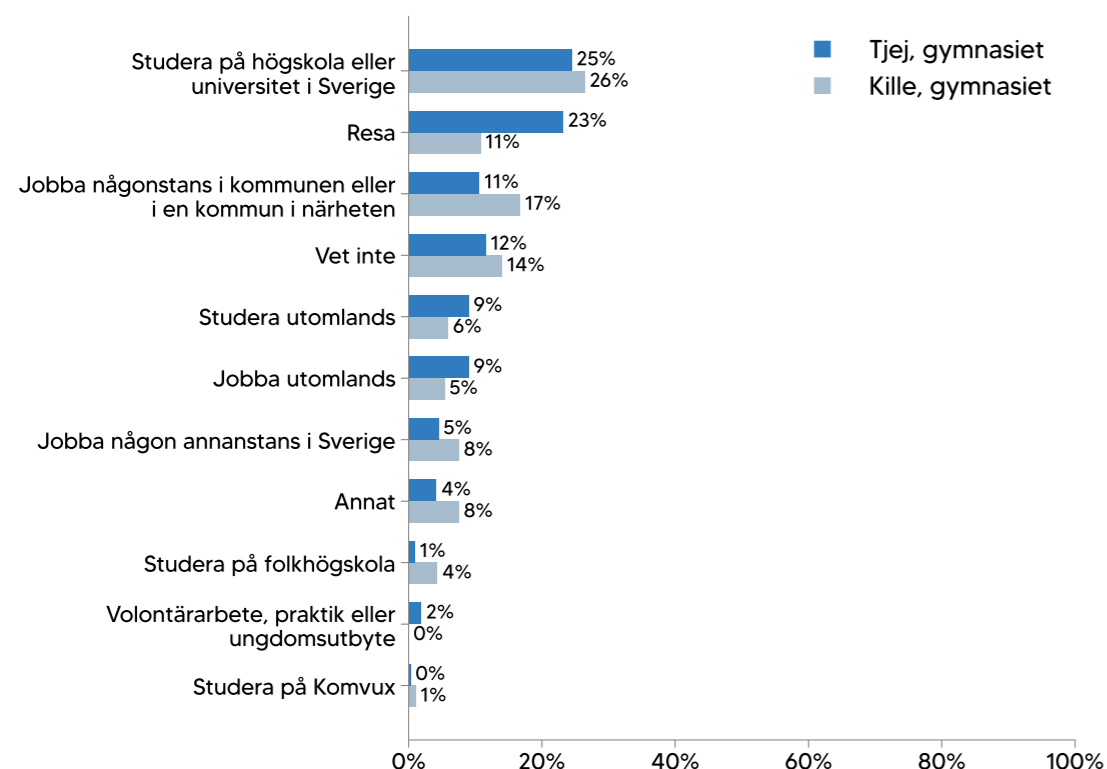

Vad unga i gymnasiet vill och tror de kommer göra

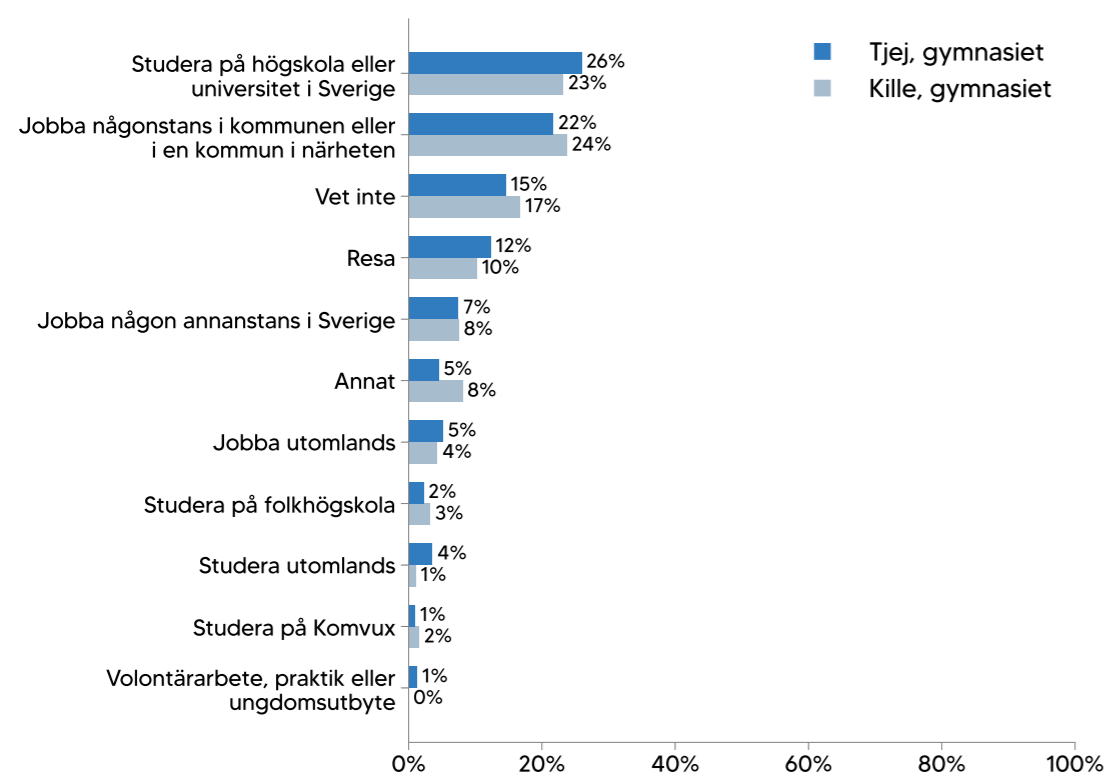
25-26 % av gymnasieungdomarna svarar att de helst vill studera på högskola eller universitet i Sverige efter gymnasiet. Det näst vanligaste svaret bland tjejerna är att vilja resa. Näst vanligast bland killar är att vilja jobba någonstans i kommunen eller i närheten.

De flesta ungdomar tror att de kommer att studera eller jobba i kommunen eller en kommun i närheten direkt efter gymnasiet, se diagram H1d.

H1c. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

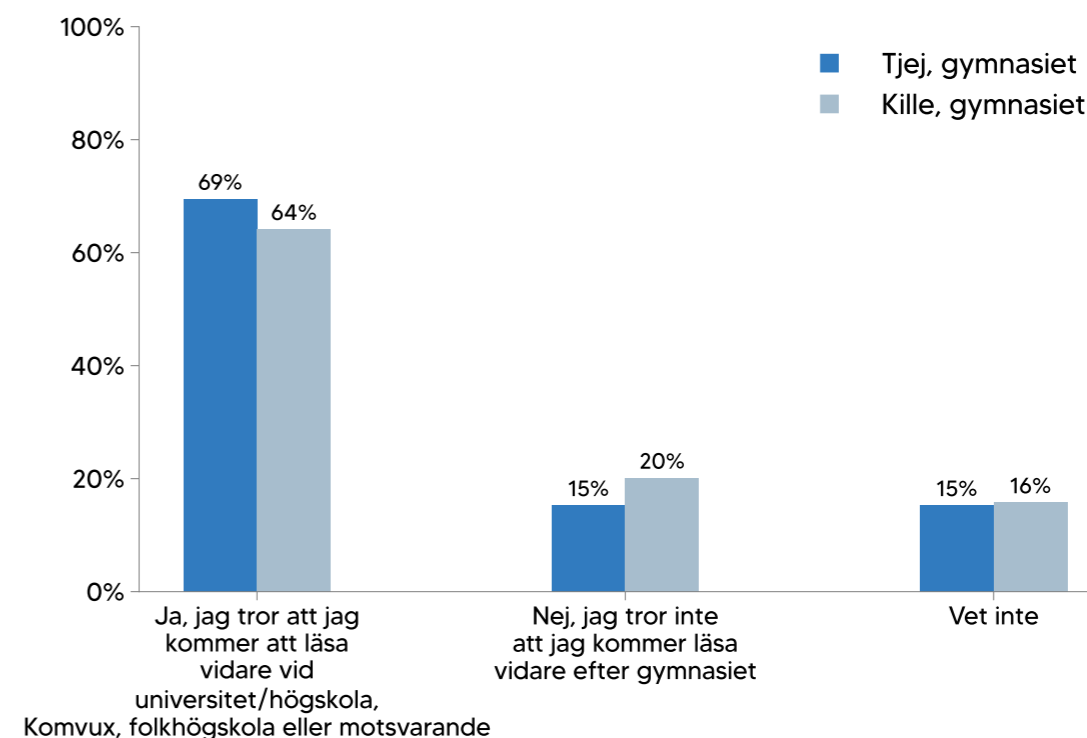

H1d. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

69 % av gymnasietjejerna och 64 % av gymnasiekillarna tror att de kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare. Andelen totalt sett är på en högre nivå än snittet för Dalarna. Jämfört med år 2021 har andelen killar som tror att de kommer läsa vidare ökat.

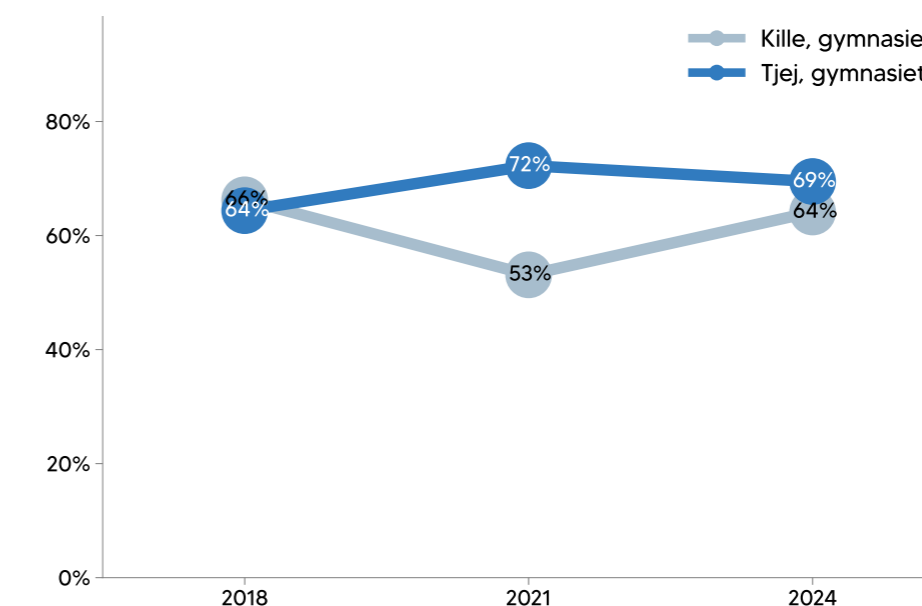
H2. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

H2a. Tror du att du kommer läsa vidare? Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Ja	67%	52%
Nej	17%	26%
Vet inte	16%	22%

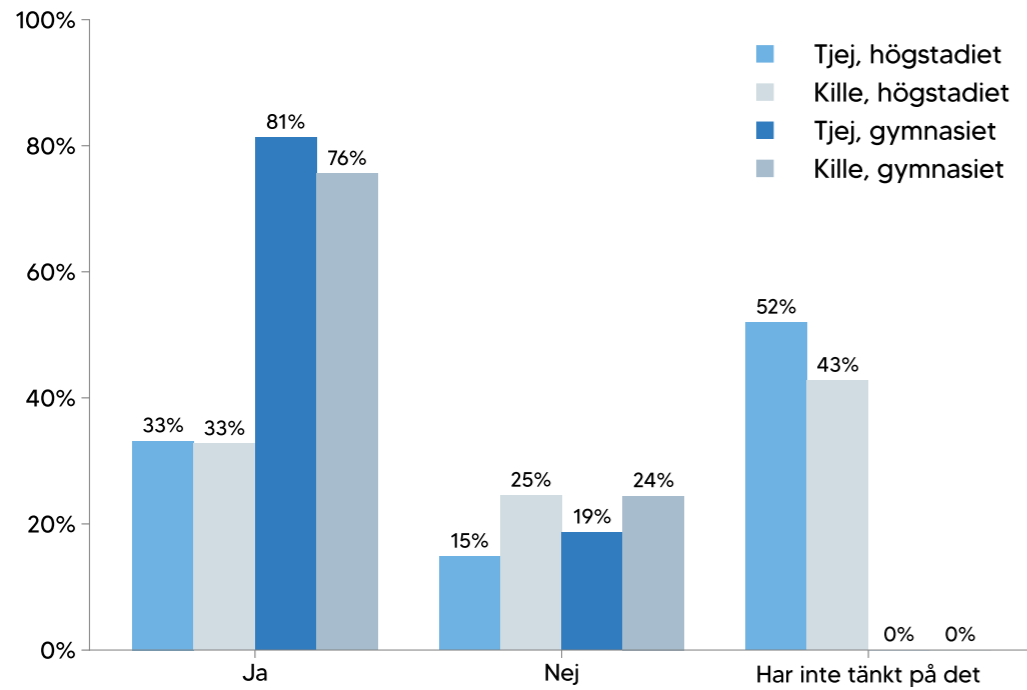
H2b. Tror du att du kommer läsa vidare? Jämförelse över tid

Flytta eller stanna i kommunen

Andelen som tror att de kommer att flytta från kommunen där de bor är högst bland gymnasieungdomarna, 79 % totalt. Bland högstadieungdomarna tror 33% att de kommer att flytta. Andelen högstadieungdomar som tror de kommer flytta i Falu kommun är lägre än snittet för Lupp. Andelen gymnasieungdomar som tror de kommer flytta är på en något högre nivå.

H3. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

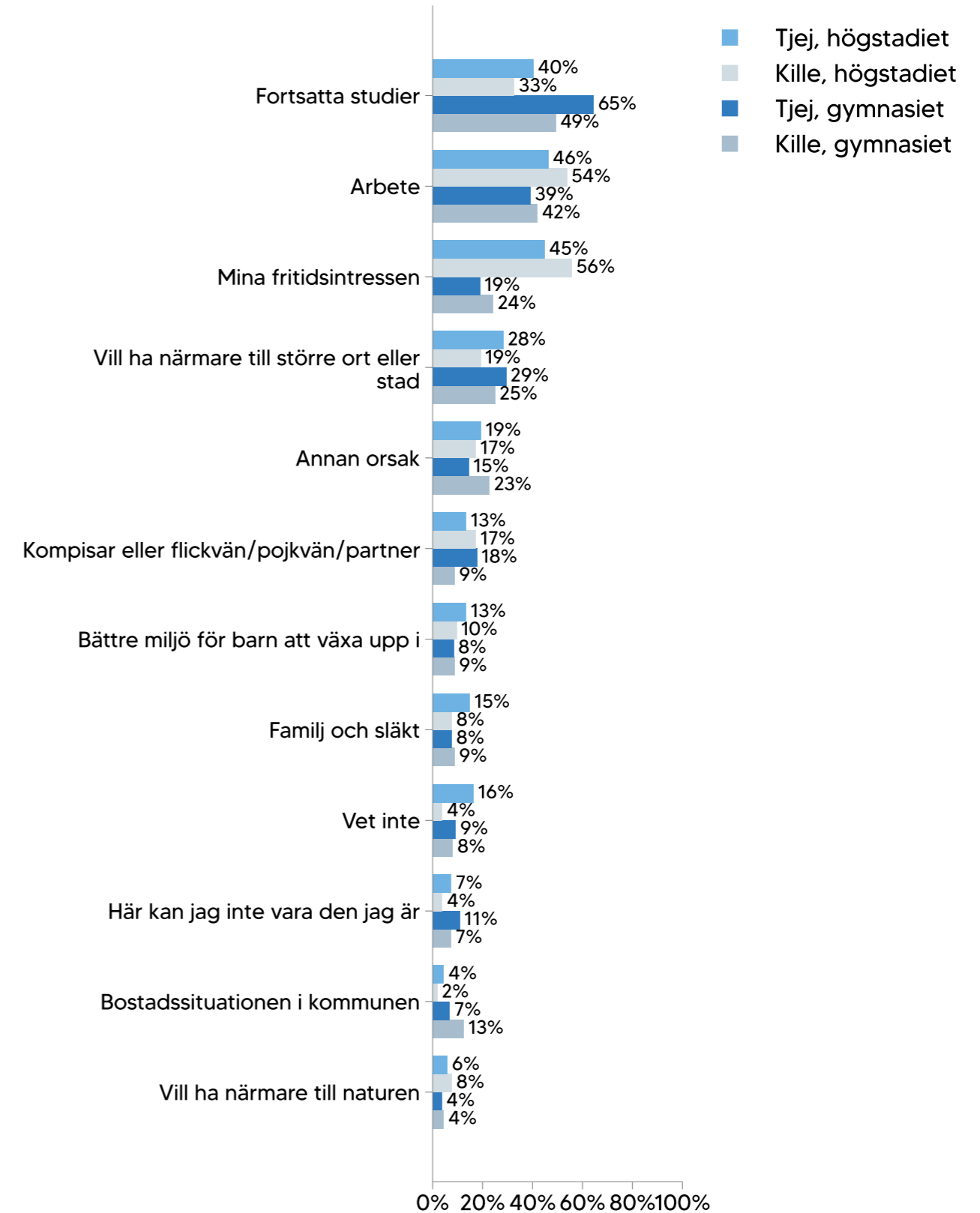

H3a. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelse med Dalarna 2024

Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
33%	44%	79%	74%

De som svarade att de tror att de kommer flytta fick svara på en följdfråga om varför. Många tror att de kommer flytta på grund av fortsatta studier eller arbete. Bland tjejer i gymnasiet tror 65 % att de kommer flytta på grund av studier. Högstadieungdomarna svarar i högre grad än gymnasieungdomarna att de kommer flytta på grund av sina fritidsintressen.

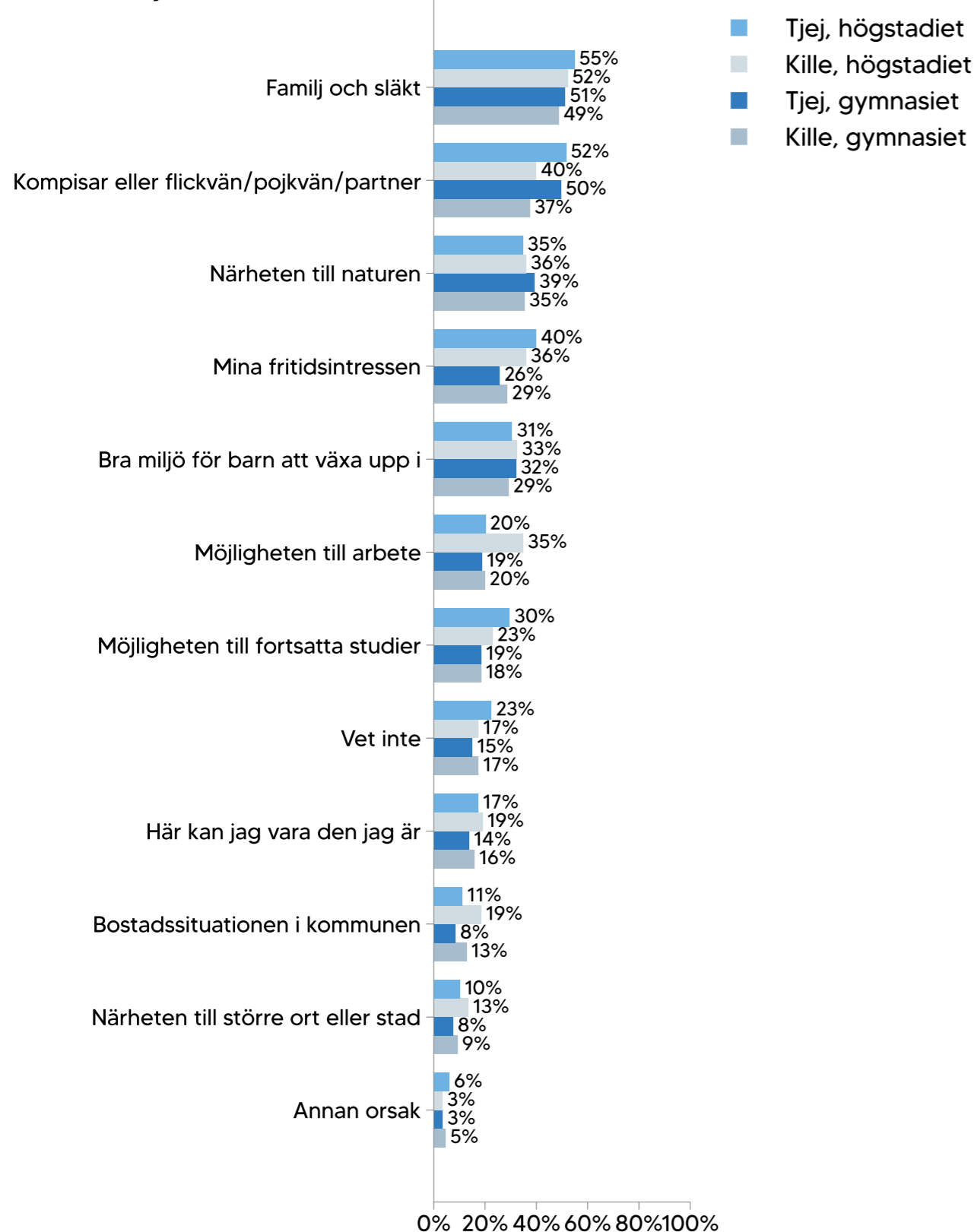
H4. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?
Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

Det bästa med kommunen

I Lupp-enkäten ställdes en fråga om vad som är det bästa med att bo i Falu kommun. Familj och släkt samt kompisar och partner är det som störst andel anger. En relativt hög andel av ungdomarna svarar även att närheten till naturen är det bästa. Killar i högstadiet svarar i högre grad än övriga att möjligheten till arbete är det bästa med att bo i kommunen.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

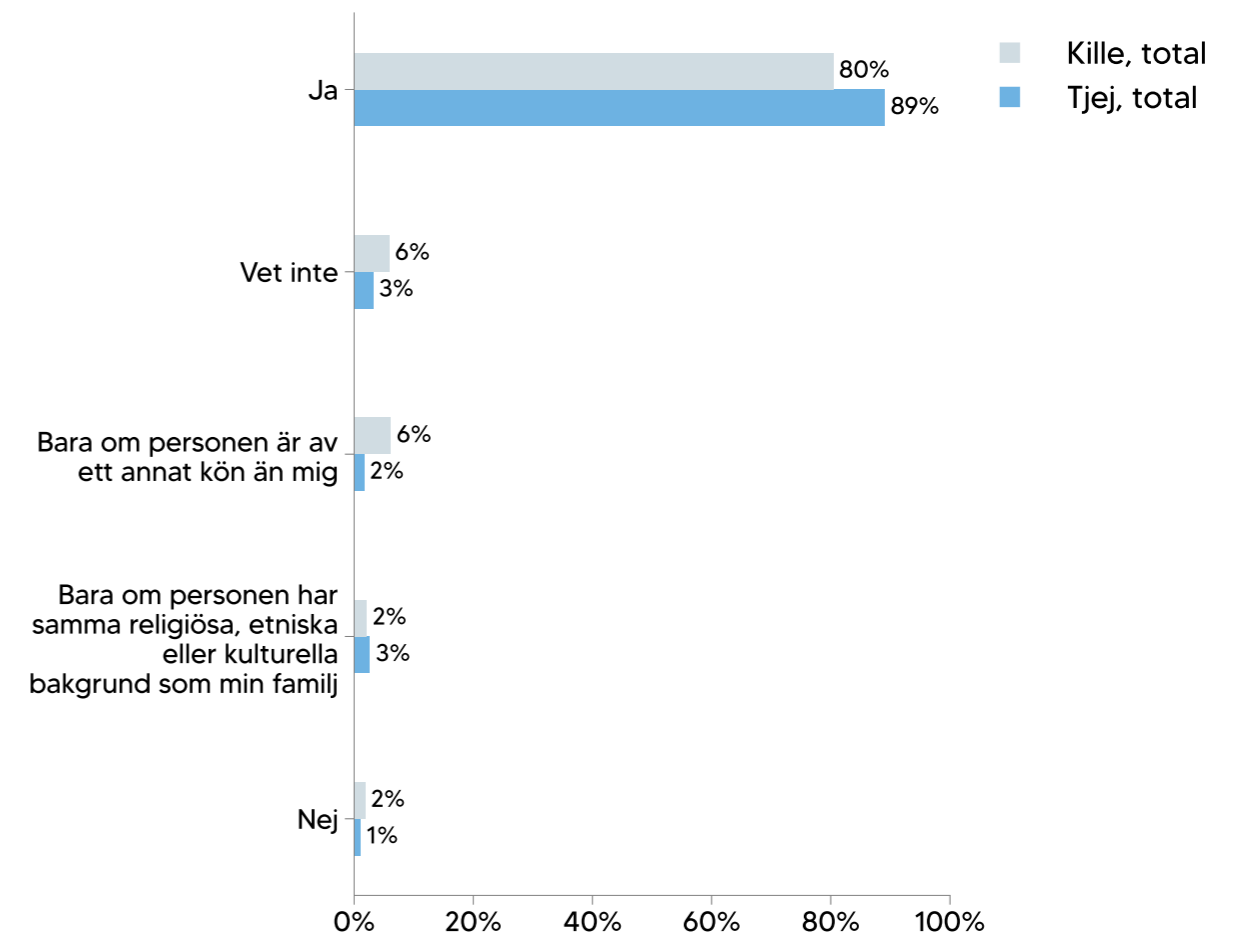

Vilka unga får gifta sig med

I enkäten ställdes även en fråga om huruvida ungdomarna får gifta sig med vilka de vill. Vad som framgår är att tjejer svarar att de får det i högre grad än killar.

6 % av killarna och 2 % av tjejerna får bara gifta sig med vem de vill om personen är av ett annat kön än de själva, och 2-3 % av både killarna och tjejerna får det bara om personen har samma religiösa, etniska eller kulturella bakgrund som deras familj.

H6. Får du gifta dig med vem du vill?

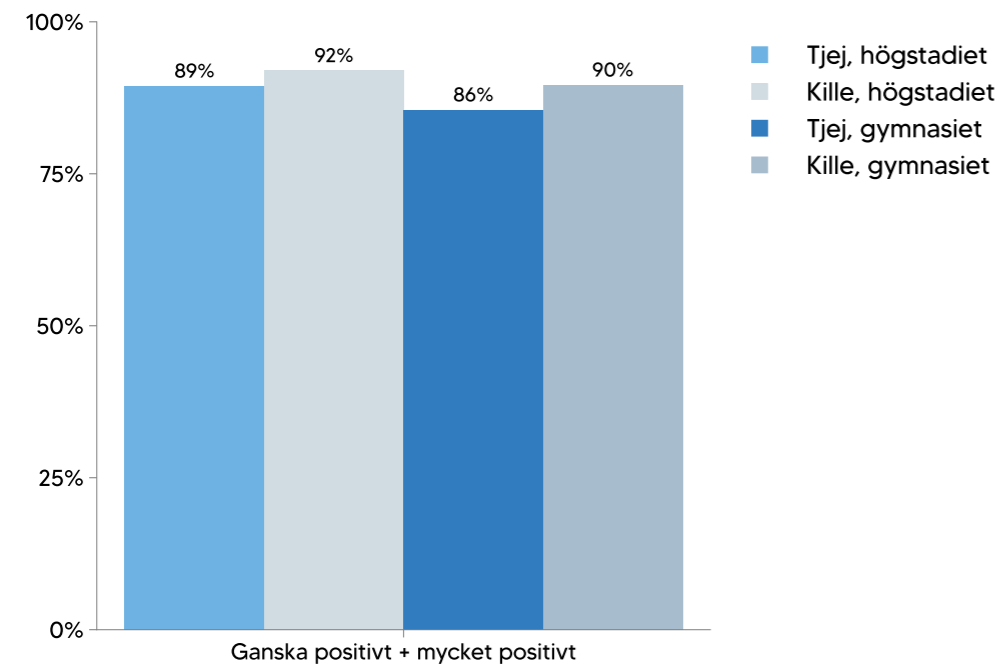
Framtid

Totalt 90 % av högstadieungdomarna och 87 % av gymnasieungdomarna har en positiv syn på framtiden. Detta är likt snittet för Dalarna.

Bland tjejerna har andelen med en positiv framtidssyn minskat något över tid, minskningen är dock liten. Andelen killar med positiv framtidssyn är mer stabil över tid.

H7. Hur ser du på framtiden?

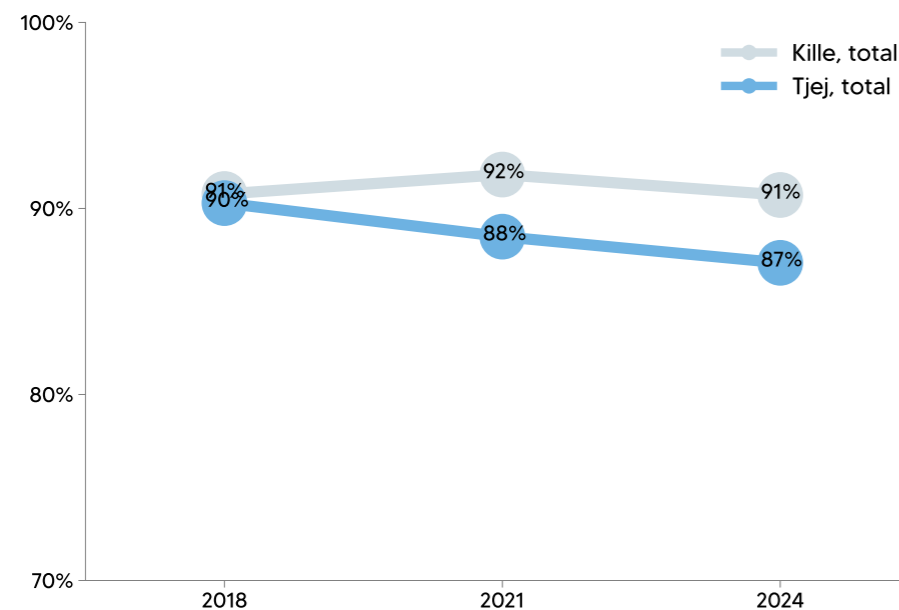
Andel som svarat ganska positivt och mycket positivt

H7a. Hur ser du på framtiden? Jämförelse med Dalarna 2024

	Falu kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Falu kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Ganska + mycket positivt	90%	88%	87%	87%

H7b. Hur ser du på framtiden? Andel ganska + mycket positivt. Jämförelse över tid

Referenslista

- Arbetsförmedlingen 2024: Arbetsmarknadsläget i Sveriges län
- Bris 2020: Hållbara liv: Om barnets rättigheter, barns uppväxtvillkor och samhällets ansvar
- Bris 2023: Osäkra tider - Barnets rättigheter i en föränderlig värld
- Folkhälsomyndigheten 2018: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017-2018
- Folkhälsomyndigheten 2018: Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige
- Folkhälsomyndigheten 2023: Folkhälsan i Sverige - Årsrapport 2023
- Folkhälsomyndigheten 2023: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/2022
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd 2022: Ungas organisering och politiska deltagande. En kunskapsöversikt.
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd 2023: Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa
- Friends 2022: Mobbingens förekomst - Tre barn utsatta i varje klass
- Fryshuset 2022: Ungas framtid på arbetsmarknaden
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2019: Ungas möjlighet till inflytande på lokal nivå
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2021: Fokus 21: Om ungas samhällsengagemang
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2021: Vilja att förändra
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2022: Unga hbtqi-personers levnadsvillkor
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2023: Att inte bara överleva, utan att faktiskt leva också
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2023: Ung idag: En fördjupad bild av ungas fritid
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2024: En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet
- Skolforskningsinstitutet 2024: Aktivt jämställdhetsarbete i undervisningen
- Skolinspektionen 2020: Grundskolors arbete med jämställdhet
- Skolinspektionen 2023: Skolors arbete för en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar
- Skolverket 2022: Skapa trygghet för lärande
- Skolverket 2023: Faktorer för framgångsrik skolutveckling
- Statens medieråd: Ungar och medier 2019
- Sveriges kommuner och regioner 2021: Utmaningar för en jämställd skola

